

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

minden pont sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Ryallér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, december 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérezik: Választások előtt. Irta: Hegedűs Lőránt dr.

Vidéki pénzüzetek.

A berlini panama.

Egy magyar fiú Pekingben.

Egy szélhámos végzte.

Eltűnt aradi szabóüzlettulajdonos.

On revient toujours. Irta: Kürty Klára.

A közönséghez.

Karácsonyi ajándék.

A népszámlálás Aradon.

Szédelgő szövetkezet a fővárosban.

Életrajzok.

Karácsonyfa. Irta: Gergely István.

Karácsonyi melléklet.

Tárca: Dal. Irta: Endrődi Sándor. — **Életrajzok.** Irta: Mikszáth Kálmán. — **Utóljára.** Irta: Nadányi Emil.

Regény-Csarnok: A szürke asszony. Irta: Sudermann H. Fordította: Hellerné-Oláh Margit.

Választások előtt.

— Karácsonyi elmélkedés. —

Budapest, december 24.

Mire az új évlepörög az idő orsóján: új választások hoznak új parlamentet Magyarországra. Az öt éves homokóra immáron végét járja s egyszer csak újra megfordítják, hogy megint elkezdje szemeként munkáját. Kívánjunk hát egymásnak boldog karácsonyt és boldog választásokat!

Vessünk ezért számot magunkkal: vajjon mit várhatunk?

Oda át, tul a Lajtán, éppen most foly-

nak a választások s én azt hiszem, hogy nincsenek ránk nézve tanulság nélkül. Mostanában azzal foglalkozom, hogy kiböngészem a különféle osztrák pártoknak programját, hogy ekképen valamelyes képet kapjak az új Reichsrathról. Mondhatom, hogy könnyebb egy összegubanczolt gomolyagot szálára fejteni, mint kiokoskodni az osztrák párt-manifestumokból és képviselői programokból. Tartományok, nemzetiségek, gazdasági osztályok, felekezetek és egyéni törekvések úgy össze-vissza vannak dobálva ott s annyi szilánkra törték Ausztria parlamentjét, hogy az ember beleszedül, míg valahogy nagynehezen kiokoskodik belőlük és nagy türelmesen sorba leírja őket maga elé. Mikor aztán azt hiszem, hogy most már egészen tisztában vagyok az osztrák alkotmányosság dekorációinak leltárával, akkor megint elkiáltja magát Galicziában vagy Dél-Tirolban egy csoport képviselő, vagy választó, vagy papi kongregáció és tiltakoznak nagy hangerővel az ellen, hogy ezen vagy azon pártba sorozzák; ilyen vagy amolyan elvekhez lánczolják, mivelhogy ők egészen mások, egészen más hirtetnek s Ausztriát csak ők menthetik meg, ámen!

Igaz, hogy mi a saját alkotmányos bundánkba begombolkozva tulontul közönyösek vagyunk a szomszéd politikai tényezői és játékosai iránt. De a fentiek szerint megint nyugodt lélekkel azt állíthatom, hogy hasztalanul betűztem végig

a sógorék politikai étlap-kártyáját, mert sohase fogom kitalálni, hogy a ruthének, mikor a lengyelek ellen akarnak egyesülni: miért oszlnak föl új ruthének-re és vén ruthének-re. Az is örökké homály marad előttem, hogy Csehországban (ahol ugyis legalább annyiféle párt van, mint a hány a sörgyár) mi különbség lehet a német haladók és német-népiesek között, akik megint szemben állnak a német paraszt-párt-tal és az iparos-németekkel. Sőt mindörökre le kell arról is tennem, hogy kisüssem: miért alakítanak a csehek új cseh — államjogi — agrárpártot, mikor agrárpárt és cseh-államjogi párt is van már külön, ez utóbbiak lévén az ifju-csehek, megint különféle árnyalatokkal.

Ilyenformán jutunk aztán azokhoz a választási tanulságokhoz, melyeket előbb jeleztem. Mert pillantsunk csak át azokra a választásokra. Mit látunk bennük? ... Már magában véve az, hogy oly hosszú hónapokig kell ott szükségképpen elnyújtani a választók összeállítását, a határidők kitűzését, ez magában leszállítja a parlamentárizmus igazi, életerős megdobbanását. De nemcsak eddig van a dolog. December 12-ike óta egy-egy választási táviratot is kapunk az osztrák harcztérről. Teszem föl: első nap az általános választó-csoport Krajnába behozott egy képviselőt és megint Bukovinában két mandátumon.

Közben Salzburgban, a második szekciónak ösválasztói pótválasztással megválasztottak egy főválasztót, ki az egyesült

TÁRCA.

Dal.

Minden virág virágzik
Csak az enyém,
Csak az enyim hervadozik;
Szomorúság látni, nézni,
Ahogy hullanak,
Elvirulnak levélkéi.

Mégis a más virágáért,
Száz más virág
Nyiladozó pompájáért —
Az enyémnek, ugy segéljen,
Nem adnám egy
Elhulló kis levelét sem!

Endrődi Sándor.

Életrajzok.

(A községi bizonyítvány. — A esőkönys macska.)

Irta: Mikszáth Kálmán.

I.

Pöze volt a makói Kostyán Ferencznek a tekintetes vármegye előtt. Hogy miről szolt a pör, nem tartozik szorosán ide.

Valami gazdag rácz paraszt pörölt, csak

ugy gondolom, hogy szőregi illetőségű. Pedig hogy hova való illetőségű, az már szorosán ide tartozik.

Egy ideig libegett-lebegett a pör, míg végre eldőlt, még pedig hogy Kostyán Ferencz uram lön a vesztes.

— Pedig ő szentül meg volt győződve, hogy az ő igazságának kell esnie felülre.

Hogy miért vesztette el a pört, megvolt az a bírói indokk közt.

A bírói serpenyőt egy községi bizonyítvány billentette a rácz paraszt javára, melyben mindaz, ami az ő javára bizonyít mint valóságos szent igazság vagyon bizonyítva, aláírva és megpecsételve nemes a község előljárósága által. Bíró és törvénybíró, mezőbíró és két esküdt vallja, hitelesen, miszerint stb.

— No ez bolond egy komédia! — káromkodik Kostyán Ferencz uram. Hogy mertek ezek ilyen irást kiállítani.

De hát hiábavaló már itt minden szó; ami egyszer eldőlt, az eldőlt.

A vármegye nem olyan mint a menyecske; ha az egyszer „nemet“-mond — abból már nem csinál „igent“ semmi.

De Kostyán uram ez egyszer eltelt méreggel és meg akarta magát bosszulni.

Elhajatott Szőregre (mondom hogy nem

merek jót állani a falu nevéért, mert feleséges gyermekek ember vagyok,) ott meginvitálta a tanácsot egy kis karczosra a kocsmába s előadá, hogy egy bizonyítványra van szüksége.

Azok a fejeikkel bölintgattak, hogy rendben van a dolog, s tovább hörpöntgették a karczost.

— El is hoztam magammal az irást.

— Bizony okosabb is, — mond a bíró, — mert a notárius kezében kösvény van. Mindig más betű szalad ki a pennájából mint aminőt akar.

— Már most nincs is hátra egyéb, hogy felolvassam és megmagyarázzam kegyelmeiteknek?

— Minek az? — ellenveté a mezőbíró koczczintva, —

— Hiszen becsületes emberek vagyunk, vagy mi?

Aláírták szépen, illő rendben a bizonyítványt, s Kostyán Ferencz uram szépen zsebre rakta, de csak azért, hogy másnap a oda-melkelje a „följebtezéshez“ ilyenformán:

Tekintetes megyei törvényszék!

En a jelen pörben egy községi bizonyítvány alapján lettem elmarasztalva, hogy milyen vékony fundamentumra állították a tekintetes törvényszék a maga bölcs sententiáját,

német polgári pártok-hoz tartozik! A többi napokon a műsor épp oly változatos, kicsinyes és épp olyan kerge. Mert tisztelettel kérdelem én azt, miként lehetséges elképzelni, hogy ilyen széttépett, darabokra szakított s össze-visszadobált választási rendszer mellett egyáltalában valamely politikai közvélemény képződhesék. Nem is kívánom, hogy egységes legyen az a közvélemény, de azok a próbák, a melyeket eddig kaptunk, valóban a komikumba játszó példái annak: hogyan lehet minél többféle töredéket minél több változatban bemutatni. Ezt a matematikában *mutatio*-nak hívják, a politikában azonban egyébre se jó, mint hogy ijesztő jelül szolgáljon azoknak, kik az új radikális és 48-as néppárt szavakkal dobálóznak.

Mindazok a jelenségek azonban, a melyeket eddig felsorolék, be vannak tetőzve egy különös érdekességgel, a mely ugy összegyűjti nekünk az egésznek tanulságát, mint a kitett kanna a friss havat.

Ez az érdekesség s az a tanulság a következő:

Elmondtam, hogy micsoda kusza, sokszor kicsinyes és egymást mindig keresztesztető programokat és pártokat termelt Ausztria. Se szeri, se száma a frakciónak s bár mindig akadnak vadak („wilde“), kik még e töredéken is kívül csinálnak szecsessiót, maguk ezen szorosán vett programok is elegendők arra, hogy Ausztria választóközönségét összeveszítsék, egységét letördeljék és az állami kapcsolatnak erősségét megbontsák. De a bunkója a dolognak ott van, hogy mindegyik párt-program, a melyet olvastam, s mindegyik összevesztő frakció, a melyről hallunk, azzal végzi proklamációját, hogy ő ki akarja békíteni Ausztriát és verekedésének a célja az, hogy az osztrákok össze ne vesszenek! Irtózatossá békítések hallatszanak a programokból, hogy annál tökéletesebb és annál önzőbb legyen a párt-és nemzetiségi-háború. Érdekességnek ez elég furcsa, de hát hol van benne a tanulságnak magva?

Tüstént meglátjuk, ha Ausztriáról Magyarországra fordítjuk tekintetünket. Itt is választások előtt állunk, épp úgy, mint ott. Itt is jelennek már meg politikai proklamációk s újságlapjaink minden vasárnap bőven öntik a politikai horoszkópokat. Támadásokban sincs hiány, hiszen az egész ellenzéki sajtó fujja a trombitát a kormány és a szabadelvűpárt ellen. Mit kifogásolnak rajta? Azt, hogy tu'ságosan nagy a párt. Miért kezdik ki a kormányt élcezzel és kirohanásokkal; mit vetnek szemére? Azt, hogy — nem akar összeveszni pártjának egyes részeivel. Sőt — milyen bűn! — még a párt egyes tagjai közt is békét kíván! Mit jelent mindez? Azt jelenti, hogy azért ujulnak meg a támadások, azért van a békétlenkedés, mert megvan a béke és megvan mindaz, a mi Ausztria parlamentarizmusából hiányzik. Van nagy pártszervezet, egységes választásban egységesen jelenik meg a párt s bármennyit hirdessék a háborút szóval, bármennyit biztassák a kormányt belső hajszára — tényleg nem birnak összeveszíteni.

Ime: a megfordított Ausztria! Ott mindenki békíteni akar s egységességet hirdet szóval: de tetteleg összeveszt és forgácsokra hasítja a parlamentet. Itt: szóval köteleződünk, sőt tán magunkra is disputálnók a harcot, de a valóságban együtt maradunk s együtt alkotjuk a parlament békéjét. Ez pedig az országnak is békéje. Lehet-e haboznunk abban, hogy melyik eljárás a helyesebb, a mienk, vagy Ausztriáé?

Nagyobb tanulságot valóban nem adhatott Ausztria nekünk a választások előtt. Kétségbevonhatatlan erővel szól hozzánk intelme s világossága.

Szíveljük meg mindannyian s így kívánjunk az országnak boldog karácsonyt és boldogító választásokat!

Hegedűs Loránt dr.,
országgyűlési képviselő.

TÁVIRATOK.

Elsülyedt hajó.

Göteborg, decz. 24. A Swerre vitorlás hajó pénteken a viharban Göteborg mellett egy sziklához ütdött és elsülyedt. Tíz ember vízbe fullt, három pedig egy lakatlan kis szigetre menekült, ahol ketten meghaltak közülök. A harmadikat ma még élve megtalálták.

A transzváli háború.

London, decz. 24. Kitchener lord táviratozza Pretóriából 22 kelettel: A meny nyire véleményt alkothatok magamnak a helyzetről, azt hiszem, hogy a burok előnyomulása Fokföldön meghiusult. Csapatunk megkerülték mind a két bur kommandót. A burok nem sok támogatást találnak Fokföldön. Dewett Senekal közlében van. French tábornok jelenti, hogy az utolsó két napon a Megalies-hegyektől délre találkozott Bayer és Delarey kommandóival és üldözi az ellenséget, amely nagy veszteséget szenvedett. Kreuse parancsnok néhány más bural együtt fogásba esett.

Vidéki pénzüzetek.

Budapest, december 24.

A vidéki pénzüzetekkel szemben körülbelül megfordítva szokták alkalmazni azt a közmondást: „vagy jót, vagy semmit.“ Evvel a kérdéssel rendszerint olyankor szokott foglalkozni a sajtó és a parlament, ha erre valamelyik kellemetlen incidens szolgáltat alkalmat. Ha egy ilyen intézetnél visszaélések derülnek ki, ha valamelyik közülök válságba kerül, vagy éppen megbukik. Az ilyen ügyeket nálunk készségesen szerint kezelik. A lapokban dörgedelmes cikkek jelennek meg, melyekben a szóban forgó eset a legélesebben kiszínezetik. Nem hallgatják el a legapróbb részletet sem. Csak hogy az esetet mennél sötétebb, mennél izgatóbb színben tálalják a közönség elé.

Ez még magában nem volna baj. Csak hogy az említett sablon szabályai azt is megkövetelik, hogy az esetet, amelyről éppen szó van általánosítsák. Rögtön konstatálják, hogy a vidéki pénzüzetek vezetése általában rossz, a

arra nézve van szerencsém ugyanazon nemes községből a következő másik bizonyítványt mellékelni.

Alázatos tisztelettel
Kostyán Ferencz, gombkötő.

A másod-alispán, aki akkoriban elnöke volt a törvényszéknek, hangos hahotával olvasta fel a községi okmányt, mely így szólt szóról szóra s mai napig is ott őriztetik a megyei levéltárban.

Községi bizonyítvány.

Mely szerint mi alólirottak hitelesen valljuk és bizonyítjuk, hogy Kostyán Ferencz uram elleni pörben egy hamis bizonyítványt állítottunk ki, minélfogva kérjük a tekintetes vármegyét, sziveskedjék alólirottak számára egyenkint huszonöt botot kiutalványozni stb.

A vármegye nem utalványozta ki a huszonöt botot, sőt inkább elvette bíró uramtól azt az egyet is, amit viselt elrendelvény, hogy a szőregi bíró ezentul bot nélkül, tehát csorbított tekintélyvel tartozik viselni tisztét.

II.

A macskák, mint azt minden okos ember tudja, meggondolják magukat s elmennek vándorolni, hogy aztán utitapasztalatokkal visszatérhessenek a tűzhelyhez.

Egy szegedi macska is így rándult el az árvíz elűt.

Hogy hova ment, nem mondta, nem tudjuk, hanem az bizonyos, hogy mire megjött, a tűzhelyből víz hely lett; a ház nem állott, csak a zszindely-fedél ült ott nem messze a vizen.

A szél odább akarta vinni, de aztán meggondolta magát „minek nekem ez a rongyos fedél“ s ott hagyta.

A macska megösmerte a fedelet s uszkáló gerendán, deszka járdákon át kimódolta hogy odajuthatott ahol aztán leült a legtetetjén s buszan nézte onnan a teng-rt, melynek szürke vize az ő képét is mutogatta.

Másnap arra ment a ledölt ház gazdája, családját költöztette csolnakon más városba, ahol letelepedjek. Keserves köny hullatással eveztek el a szülőtte földről.

A macska akkor is ott ült a fedelen. De a gazda nem vette észre. Fájt a szive, nem volt rá ereje oda nézni, hanem a gyerekei megösmerték.

— Nini a cziczánk . . . a fehér cziczánk!

A gazda visszafordult, s ő is meglátta a fehér cziczát a könyein keresztül.

— Gyerekek — szolt tompán, s elvörösödött. Ez a mi macskánk. Megjött és ott ül a fedelen. Megállította a csónakot és megtörülte kerges kezével a homlokát.

— Anyjuk, mondok valamit. Annak a macskának lelke van. Az a macska még bi-

zik, anyjuk. Ne hagyjuk el. — Magunkkal vigyük szegénykét?

— Nem, de mi maradjunk vele.

Meg is lett. A macska nem hagyta el régi tűzhelyet, a gazda nem hagyta el a régi macskát.

S most azóta valami új szegedi kőházba boldogul élnek, ha meg nem haltak.

Utóljára.

Irta: Nadányi Emili.

Magda éppen kézimunkához fogott, mikor férje hangját az ajtóban meghallotta:

— Itt vagy edesem?

Az asszony nem felelt, csak szép szemmel nézte férjének örömtől sugárzó arcát várta, mit fog mondani.

— Tudod, mi az újság kedvesem?

— Mi? — kérdé meglepeten Magda.

— Emlékszel még ugy-e Teresznyaira. Tette az ügyvédi vizsgát és itt fog letelepedni. Már meg is érkezett.

— Már megérkezett — kérdé akaratlanul Magda.

— Meg és még ma délelőtt tiszteletét fog tenni nálunk.

Az asszony halvány arcát gyöngéd pirította át. Nagy, máskor beesett szemei, most fényleni látszottak.

Nem akart Feresznyirol kérdezősködni, mert félt hogy elárulja magát.

Halmy folytatta:

— Ha nem esik nehezedre, úgy itt is

...zés lanya, a vezetők önzők, lelkiismeretlenek és korruptak. Ezek a cikkek természetesen izgató hatással vannak a közönségre, a vidéki betevők megijednek, „runt” rendeznek és valóban csoda, ha a közönségnek mesterséges módon felszított bizalmatlansága nem sodorja válságba a többi intézeteket is.

Hogy ez az eljárás mennyire igazságtalan, az már abból is kitetszik, hogy a sajtó minden animozitás dacára csak ritkán foglalkozik a vidéki pénzüzetekkel. A mi azt jelenti, hogy ritkán van csak erre alkalom. Válság vagy bukás csak ritkán fordul elő a vidéki pénzüzetek között, dacára a rendkívül mostoha viszonyoknak, dacára a súlyos gazdasági helyzetnek. Ez már egymagában is bizonyítja, hogy a vidéki pénzüzetek igazgatása és kezelése még sem lehet olyan rossz, mint a milyennek mondják.

...em, a vidéki pénzüzetek nem érdemlik meg ezt a bánásmódot. Az ő működésüket nem az ilyen esetek ötleteiből és nem ily módon szabadna megbírálni. Mert tény az, hogy az ország sok száz vidéki pénzüzetének tulajdonzó nagy többsége végtelenül fontos szociális és közgazdasági missziót teljesít és ezt a missziót jól teljesíti.

Majdnem egy milliárdra rug az az összeg, melyet a vidéki pénzüzetek betétként kezelnek. Ez a szám bizonyítja, hogy mily fontos eszközei ők a takarékoságnak és a nemzeti vagyongyűjtésnek. Tökeszegény ország vagyunk. Népünkben nagyon kevés hajlam van a takarékoságra. A vidéki pénzüzetek nagy érdeme, hogy ezt a hajlamot fejlesztették és ilyen óriási összeget tudtak a vidéki nép megtakarított filléreiből összegyűjteni.

Ezt a nagy vagyont a vidéki pénzüzetek becsületesen kezelik és gyümölcsöztetik. De még fontosabb és becsebb az a szolgálat, melyet a vidék kereskedelmének és iparának fejlesztése körül teljesítenek. Bizvást elmondhatjuk, hogy a vidéki pénzüzetek nélkül nem volna sem vidéki ipar, sem vidéki kereskedelem. Ők képezik ugyanis a vidék egyedüli befellegelését. A mi szervezetlen hitelügyünk mellett vidéki ember csakis a helybeli pénzüzetnél helyezheti el váltóit. Az intézetek ügykezelésében a vidéki pénzüzetek részéről rendkívül olcsó. A busa prezenzmárkák intézményét ott nem ismerik. Az igazgatók nobile officiumnak tekintik hivatalukat és a milyen önzetlenül, éppen olyan lelkiismeretes gondnal látják el azt. Ez a szabály. A mi visszaélés előfordul, az kivétel.

Egy pillantás a vidéki pénzüzetek mérlegeire meggyőz bennünket arról, hogy azok

évről-évre folyton sikerrel működnek és óriási forgalom mellett kitünő üzleteredményeket érnek el. Szép osztalékokat fizetnek, jelentékeny tartalékalapokat gyűjtenek és azért a vidéki ember szívesen fekteti pénzét takarékpénztári részvényekbe.

Sokszor halljuk a panaszt, hogy a vidéki pénzüzetek által nyújtott hitel drága. Ez igaz. De ebben nem a pénzüzetek hibásak. Ezek az intézetek teljesen a maguk erejére vannak utalva. Sem a belföldi, sem a külföldi pénzüzetmasszák őket nem támogatják. Az egyedüli támogatás, a melyben a központi hitelintézetek részéről részesülnek, a visszleszámitolás. Természetes tehát, hogy a kamatláb, melyet klienseikkel szemben alkalmaznak, drágább, mint a központi intézetek rátája. A kormány sem részesíti a vidéki pénzüzeteket semmiféle támogatásban. Pedig ezt a támogatást a vidéki intézetek meg is érdemlik, rá is vannak utalva. Mindenesetre jól meg kellene fontolni, hogy nem volna-e helyén, ha a pénzügyminiszter pénztári főlöszlegének egy részét a vidéki intézeteknél helyezné el.

Reasummáljunk. A vidék bankjai és takarékpénztárai végtelenül fontos közgazdasági missziót teljesítenek és megbecsülhetlen szolgálatokat tesznek az ország kereskedelmének és iparának. És ezt a szolgálatot — elenyészően csekély kivétellel — hűen, becsületesen teljesítik. Irányukban nem bizalmatlanságot kelteni, hanem inkább a bizalmat fokozni, őket működésükben támogatni, ez minden jó hazafinak kötelessége, aki az ország közgazdasági érdekeit szíven viseli.

A berlini panama.

(Elpocsékolott milliók)

— Az Aradi Közlöny tudóstitójától. —

Arad, december 24.

Ma került nyilvánosságra a Deutsche Grundschuldbank könyvtulajdonosi bizottságának és képviselőinek jelentése, a melyből az egész gazdálkodás bűnössége kitűnik.

A bank, hogy telekspekulációit keresztül-köszvényesen megvalósítsa, a földtulajdonosok közgyűléseken megszeressék maguknak a föltétlen uralmat, kölcsönösen nagy mértékben vásárolták egymás részvényeit, a mi által a társaságok 24 és félmillió márkát kötöttek le. Ehhez járult még az Anhalt és Wagener cégnél angazsált 14 millió és a Petzold és társa

gépgyárnál 13 és félmillió. Ennek, a körülbelül 52 milliónak immobilizálásával szemben csak mintegy 36 milliónyi részvénytőke és tartalék állott, a mi már magában mutatja a kronikus pénzhányt.

Ehhez járul, hogy a földbirtok és jelzálog forgalmi részvénytársaság tizenhét évig a jelzálog kamatokat jóformán soha sem fizette készpénzben, minthogy a bankok ócsorolása visszanyulik. Ellenben a Deutsche Grundschuldbank-nak már év július óta beállt a hatalmas súlyosodás a jelentés nem tudja megközelíteni. A becses ingatlanoknak kétharmada a Preussische Hypotheken-Bank részére vonatott, a mi jogilag valószínűleg megtagadható.

Mérleget ez idő szerint nem lehet állítani, mert a legkülönbözőbb jelzálogtársaságok adatait nem könyvelték el. Az 1899. évi december 31-diki mérlegre nézve kiderült a jelentés, hogy a Grundschuldbank a Preussische Hypotheken-Bank terhére minden alap nélkül 4 millió márkát irt a maga javára és a Neu-Berliner Baugesellschaft terhére 3 millió márkát és a Märkische Immobilien-Verein terhére egy milliót. Ezt a könyvelést 1900. évi szeptemberben ismét stornirozták a nélkül, hogy az illető adókat a kétféle könyvelésről irtás nélkül volna.

1899. december 31-én a Neu-Berliner Baugesellschaftnak 4,599.000 márka értékű Preussische Hypotheken-Bank részvénye 6,200.000 márkával terhelték a bank által a Neu-Berliner Baugesellschaft márkáért elvett ezt a tételt. A múlt év vége felől a Neu-Berliner Baugesellschaft ingatlanaira minden kereskedelmi tanácsos utasítása nélkül 98% millió jelzáloglevelet állított és azt azonos nélkül szállította a Deutsche Grundschuldbanknak.

A jelzálogokat fedező letelepedési megvizsgálták és arra az eredményre jutottak, hogy 53.81 millió értékig fedezve vannak. Végül arra az eredményre jutottak, hogy nyugodt lebonyolítás mellett a jelzálogokból körülbelül 60 millió márka befolyhat. Ezzel végzik a jelentés. Mi még hozzátehetjük, hogy a Grund-

...juk tartani ebédre. Tudod, régi barátom, kihez már gyermekkorom óta szoros barátság fűz.

Magda nem felelhetett, mert e pillanatban kopogtatás hallatszott s Teresznyai lépett be a szobába.

Magda összerezsent. Valami régi érzés, már majdnem kialudt érzélem ébredt újra lelkében, melyet eddig magában elfojtva tartott, de a mely most egész erejéből kitörni látszott.

Teresznyai udvariasan köszönté Magdát és kezét is adott neki. Látszott rajta is a nagy izgatottság, melyet igyekezett visszatartani, miáltal Halmayt üdvözölte.

Egy pillanatig csend volt a szobában.

A csendet Magda törte meg.

— Hogy sikerültek a vizsgái? Képzem, mennyire örül, hogy már letette. Nemde?

— Oh, igen, de bizony eleget is kinlódtam eddig.

— Hallom, hogy itt fog letelepedni?

— Igen, épen itt önök mellett lesz az ügyvédi irodám.

A társalgás nagyon lassan folyt.

— Kedves Teresznyai, te itt fogsz nálunk ebédre maradni, — mondá Halmay, de ugy-e bár, nem fogod rossz néven venni, ha én most elmentem. Tudod az üzleti ügyek, azok nem tűrnek halasztást.

— Kezét fogott Teresznyaival, feleségét üdvözölte és eltávozott.

Magda nagy zavarban volt. Nem tudta mi kezdje a társalgást.

Végre Teresznyai megzavarta a kínos csendet és így kezdé:

— Nem is tudtam volna, hogy itt laknak.

— Igen, nem is tudtam.

— Pedig már régen itt lakunk, mióta férjhez mentem.

— Régi ment férjhez?

Magda nem tudta tovább magát tartóztatni.

— Teresznyai ne faggasson. Maga mindent tud, csak kinézni akar.

— En? — mondá erőltetve Teresznyai.

— Igen, maga kinézni akar.

Teresznyai nem felelt semmit.

— Pedig ha tudná, mily sokat szenvedtem. Mily nehezen mentem férjhez... De ígéreteimet nem tudtam megtartani, mert szegény leány voltam.

— Szegény volt — mondá keserűen Teresznyai — jó kifogás!

— Maga nem tudja, mi az, szegény leánynak lenni. Annak ahhoz kell férjhez menni, a ki előbb jön érte. Annak nem szabad halogatni.

— De ha mi megbeszéltük!

— Mindegy. Az csak fiatalok ábrándja, a mi elmúlik. Mikor férjem megkért, az egész város megvolt lepve. Mindenki azt mondta: hogy vehet el egy gazdag és tekintélyes kereskedő egy ilyen szegény leányt. És én nem tudtam ellenkezni. — Az egész család körülfogott.

— Nem is próbálkozott — mondá haldalmasan Teresznyai.

— Pedig mily kínomba került. Hiszen maga jól tudhatja, hogy én magam nagyon szerettem.

— Szeretett! Hahaha! Maga szeretett. És képes volt szerelmét feláldozni azért, hogy egy szegény ember legyen a férje. Képes volt igéretet

tét, esküjét, boldogságát feláldozni csak a kedvéért.

Magda nem felelt. Némán, mozdulatlanul türe Teresznyai keserű panaszát.

— Igen, maga már elfelejtette, mikor elmentem, hogy vizsgáimat letehessem, mit tartott Mikor karjaimban tartottam is, megfogtam egymásnak, hogy örökké egymásé leszünk. És mig én éjjel-nappal tanultam, folyton előttem a jövő boldogság képével, addig maga a hiu vagyoni miatt feláldozott mindent és megölte egy ember nyugalmát örök életére.

— Ne folytassa, kérem ne folytassa. Hat maga azt hiszi, hogy én nem szeretem, hogy még ma is nem maga van mindig előttem. Azt hiszi, hogy én hiúságból mentem férjhez, vagyoni miatt, melyet semmire sem becsülök, kérem magát, ne ítéljen el, mert nincs oka.

— Nincs okom? Hahaha, nincs okom!

— Igen, nincs oka. Magának nem szabad elítélni engem. Maga nem tudja, hogy mit szenvedtem és szenvedek még ma is. Maga nem tudja hogy mi az szegény leánynak lenni, a ki gazdag rokonaira van utalva, kivel minden perczen éreztetik, hogy szegény. — Megalázzák mindenki előtt, azt mondják rá, hogy közönséges félművelt és nem intelligens. Maga nem tudja, hogy az én életem hasonlított egy mátyer életéhez. Ki voltam téve mindenki csipkedésének, gnyulódásának és ha össze jöttem a gazdagabb rokonaimmal, azok még csak egy szora sem méltattak. Igen, igen, Teresznyai, én szerettem magát, higgyen nekem, szerettem ma is, de a sors a végzet nem akarta, hogy egygyé legyünk.

Bank záloglevél forgalma 98.5 márka. A záloglevelek fedezete tehát körülbelül 60% s így a záloglevél tulajdonosok körülbelül ennyit fogtak kapni, a részvényesek azonban természetesen semmit.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Kedd: Délután: *Parisiélet*, énekes bohózat. Este: *Kis szökevény*, operette. (Páratlan bérletszünet.)
Szerda: Délután: *Kuruczfurfang*, népszimű.
Este: *Csepürágók*, operette. (Páros bérletszünet.)
Csütörtök: *A bölcső* dráma; bemutató előadás. (Páratlan bérlet.)
Péntek: *A bölcső* dráma. (Páros bérlet.)
Szombat: *Görög rabszolga*, operette. Szeberényi Margit felléptével. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: *Baránkyák*, operette. Este: *Dózsa György*, dráma; Molnár László búcsúfelléptével. (Páros bérlet.)
Hétfő: *Salamit*, héber dalmű. (Páratlan bérlet.)
Kedd: *Rómeo és Júlia*, tragédia; Beregi Oszkár első felléptével. (Páros bérlet.)
Szerda: *Kisértetek*, dráma. (Páratlan bérlet.)

* **Aranyasszony.** Ma délután a színházban előadás volt, még pedig az „Aranyasszony” került színi, mondhatni, a nyilvánosság teljes kizárásával. A karácsony estéjére való előkészület tartotta vissza a közönséget a színházba menéstől, de a holnapi és holnaputáni nap ki fogja köszörülni a csorbát. A műsorra érdekes darabok kerültek, melyek az ünnepi hangulatot csak fokozni fogják.

* **Debreczen tanuljon Aradtól.** Debreczenben operai premió volt tegnap. „A felfordult világ” című operát mutattak. Ennek ötletéből a debreczeni színház a következőt írja:

„*Felfordult világ.* Ez a címe annak az operettnek elkeresztelt tragár hülyeségnek, melyet tegnap és tegnapelőtt este kénytelen volt a debreczeni közönség Komjáthy igazgató jóvoltából végignézni. Igazán felfordult világ uralkodik Debreczenben a színházi viszonyok terén, hogy még egy ilyen ostobaságot is előmer adatni a debreczeni színház direktora. Bátorság kell hozzá, egy ilyen szörnyesüléssel előadni a debreczeni színházban a debreczeni közönségnek igazán bárány szelidségű türelme, hogy a debreczeni színház minden kritikán aluli repertoírja ellen ki nem kél. Nézzé meg az igazgató az aradi társulat műsorát — ott nem fog találni bukott darabokat, vagy a színház műsorából való darabokat s az ujdonságokat nem két év múlva mutatják be közönségeiknek, hanem röviddel a premier után.

Teresznayai nem tudott szólani. Magda folytatta:

— Azért kérem felejtünk el mindent. Hagyjuk a múltat és borítsunk fátyolt rá.

— De maga azt mondta, hogy még ma is szeretem és szeretetét el akarja, el tudná felejtetni?

— Meg fogom próbálni — mondá halkan Magda.

— Nem, azt nem fogja tenni, a mi szeretetünk nem olyan, hogy azt csak egyszerre el felejtetni lehetne.

Teresznay Magda elé ugrott és karjával átfogta.

— Az istenért, Teresznay! Maga megfeledekzik, hogy én férjes asszony vagyok, hogy férjem neve és becsülete szent előtttem.

— Nem, nem feledkeztem meg. De ha szeretem, ha nem tudok maga nélkül élni, ha minden gondolatom magánál van.

— Mindegy. Nem lehet. Nem szabad. Váljunk el, tessék el szerelmünket örökre. Ne tegye boldogtalaná szegény férjem életét, ki imád engem.

Teresznayai némán hallgatta Magda beszédét. Szép szeméből kiolvasta azt a tiszta jellemly mely ez asszonyban rejlik.

És az előbb még sóvárgó tenkitetű férfi ott állt a szoba egyik sarkában és nyugodtan nézte sokáig az asszonyt, kivel most utoljára beszélt szerelméről.

Kívülről Halmay hangja hallatszott, ki a szobába lépve üdvözölte őket és nem vette észre, hogy két megtört szívnek utolsó dobbanása vegyül az őra csendes ketyegésébe.

* **A leleményes szinigazgató.** A szinigazgatónak mindenütt leleményesnek kell lenni benne, hogy hogyan csalják magukhoz a publikumot. A németországi *Lyck* város színházának a direktora a kopott fogások helyett új ötlettel kedveskedik látogatóinak. Kihirdette, hogy a *tücsök* című népszimű előadása után a közönség közt egy teljes és egészen új öltözetet fog kisorsolni. Minden néző ingyen sorsjegyet kap.

* **Az eladott menyasszony Szegeden.** *Smetana* remek dalművét adták tegnap Szegeden. Az opera rendkívül erős igényeket támaszt a zenekar és az énekesekkel szemben, és bár elismerésre való törekvés a vidéken az újabb zeneművek bemutatása, de hálátlan, miután nincs meg ahhoz az az erő, mely nélkül az ily zeneművek nem érvényesülhetnek. Szegeden is próbálgatás volt a tegnapi opera előadás és bizony nem Smetana zeneköltészetén múlt, hogy a közönség elégedetlenül hagyta el a színházat.

* **Női kalapok a színházban.** Mulatságos pörre vezetett egy kis vidéki franciaországi városban az a régi kérdés, fentarthatják a hölgyek a színházban kalapjaikat, vagy sem. Nemrégiben a montpellier-i színházban az ügyeletes rendőrtisztviselő felszólított egy, a földszint első sorában ülő hölgyet, hogy vegye le a kalapját. A hölgy nem engedelmeskedett a felszólításnak, egy 1888-iki montpellier-i városi szabályrendeletre hivatkozott és meglehetősen hangosan kezdte bizonyítani, hogy senki emberfia nem kényszerítheti őt a kalap letételére. Az ügy bíróság elé került s a hölgyet felmentették. Érdekes az indoklásban különösen a következő rész:

Különbség van az 1888-ik és 1900-ik évek társadalmi szokásai, felfogásai közt. Fontos körülmény az, hogy [1888-ban] koránsem voltak a női kalapok oly monumentális terjedelműek, mint manapság, és épp ezért indokolatlan lett volna, ha a női kalapok ellen akkor indítanak hadjáratot. Abban az időben különben a francia divatárus nők külön kis karimájú színházi kalapokat készítettek, egyes városokban pedig, mint Toulonban, Marseilleben, Montpellierben nem is lett volna szabad a hölgyeknek kalap nélkül ülniök a színházakban, mert a födellen fejű hölgyeket nem tartották tisztességeseknek. Természetesen, mióta a hatalmas terjedelmű kalapok jöttek divatba, azóta lehetetlen a színházban a férfi helyzete, jogos is a felháborodás, de azért mégsem lehet elítélni a bevádolt hölgyet, mert ő az 1888-iki montpellier-i városi szabályrendelet szerint joggal, sőt kötelességszerűleg tartotta fenn a kalapját.

Egy szélhámos végzete.

(Sterneck báró megőrült.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 24.

Több, mint három éve foglalkoztatja már különböző szélhámoskodása folytán a bécsi rendőrséget *Sterneck* Vilmos bécsi születésű könyvkötő segéd.

1897. május 12-én elkövetett csalás folytán került *Sterneck* először összeütközésbe a büntető törvénnyel. Az ősi nemesi báró *Sterneck* családdal való névrokonsága folytán felhasználta a nevet s magát, mint báró *Sterneck* és k. tartalékos hadnagy, vagy mint nemes *Sterneck* Vilmos *Agost sorhajó hadnagy* adta ki s a legkülönbözőbb csalásokat követte el, a miért az ekkor 21 éves fűt ő havi börtönre ítélték.

Ennek előtte kisebb lopásért már három hónapot ült a hüvösön.

Ugyanazon év május havában megismerkedett egy bécsi háztulajdonossal azon célból, hogy leányát elveszi. A leány apjának, mint igazságügyminiszteri hivatalnok s ismét mint tartalékos hadnagy mutatkozott be.

Jövendőbelije apjától 960 koronát akart kicsalni állítólagosan azon célból, hogy különböző lévő nemesítése költségeit abból fedezze.

A háztulajdonos azonban előbb tudakozni kezdett leendő veje állása iránt a minisztériumban. Itt hasonló nevű hivatalnokot ismertek. Élve a gyanúperrel, az öreg felment a rendőrségre és itt a „*rovottak album*” meg is találta leánya jövendőbelijének képét.

Ezért a kalandért ült egy pár hónapot *Sterneck*.

Majd kiszabadulván, Csehországban *Müller* János bírói hivatalnok üzte háza szédelgéseit. Reichenbergben, Tetschenben léptette önmagát s mint dr. nemes *Sterneck* szolgálaton kívüli kapitány és vizsgálóbíró csatlakozott be a hiszékeny embereket.

Május közepén elfogták Tetschenben Bécsbe szállították. A vizsgálati fogság alatt oly tünetek mutatkoztak rajta, a melyek engedték következtetni, hogy *Sterneck* nem eszű.

Megfigyelés alá helyezték s a törvénytörvénnyel orvosok jelentése szerint, *Sterneck* tényleg nem normális, hanem *őrült*.

Ezen jelentés folytán, miután a törvényszék cselekedetétért felelősségre nem vonhatta *Sterneck* Vilmost az alsó ausztriai országos bíróság bolydába helyezték el.

On revient toujours.

Irta: Kury Klára.

A körút zaja a szobám betett ablakán át hallgató morájá enyhül.

Visszagondolok a multra és eszembe jutott, a Fanchon asszony kicsi lánya. Emlékezem Jaquot-val; látom a kis padlásszobát, a bevilágítja a holdsugár, megreszket a szívem a emlékeire visszatekintve és halkan dudogatom szép, bánatos dalt:

Távol a bércezes Szavoyától
Követem Fanchon nyomdokát,
Ha a sors valahogy nem gátol,
Feltalállok egy új hazát.

A hangom ellágyul, az utolsó sorokat csak elsóhajtom:

Boldogulásom megkönnyítsék
Szép dalaím, ifju szívem és a reményesség.

Körülem a félig friss virágokból a hervadt virágokból, látom a szél, kábitóvá téve a levegőt. Elhal a hőség, elhal a kacagásom: álmok rabja vagyok. És álmaimban valami különös itt az ideges, galmos fővárosban úgy nélkülözött visszhang körül...

Othon vagyok ismét; kolozsvári kis szobában. Csendes, édes kis otthonom! Ablakaidból látok a temetőre... Majd hallom a zene szomorú hangjain a bus dalt, amikor az éjjeli nék édesen zavarták meg éjszakáimat:

„Fujja a szél az akácfa levelet...

On revient toujours...

Véletlenül megérintek egy régi, száraz csokrot. Ugy elsomorit.

Olyan hűségesen őrzöm ezeket a színeves virágokat. Ugy fáj pusztulásuk. A leheltemmel lengetném, könnyeimmel öntözgetném, hogy éljenek.

Mind hiába! Miért hervadtok, miért pusztul szegény virágaim? Ugy tetszik nekem, hogy dúl rajtatok az enyészet hatalma, úgy dúl ez a zetem felett is a feledés. Lassan lehull egy megfakul egy szírom és el-elvész és elmúlik emlékezetem is...

Talán, talán...

Szegény hervadt virágaim, sorsotok a dal... Az én emlékeim sorsa tán a feledés Rám eszeledett.

Édes szürke homályban, édes ábrán

jelennek meg lelke előtt és visszavezetnek oda a hová az én emlékezetem boldog örömmel vissza száll.

Féltalomba hallok az én drága anyám hangját:
— Klára, hat óra! Iskolába!

A népszámlálás Aradon.

(Előkészületek a népszámlálásra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

A jövő hó első napjain kezdetét veszi városunkban az egész ország területére elrendelt népszámlálás, melyre a városnál már minden előkészületet megtettek. A kinevezett népszámláló biztosokkal, mint annak idején megirtuk, a városnaza nagytermében próba-népszámlálást tartottak, melynek eredményeképpen néhány kinevezett biztost a polgármester — mint meg nem felelőket — elbocsátott s helyöket másokkal pótolta. A népszámláló ivateket ma osztották ki a biztosok között.

Tudnivaló, hogy a lakosság által bemondott adatok semmi-féle más célra fel nem használhatók s így miután feltétlenül szükséges, hogy az adatok pontosak és megbízhatók legyenek, minden utógondolat és következményre való tekintet nélkül mindenkinek őszinte és valódi adatokat ezen a biztosok kérésére bediktálnia. Erre vonatkozólag ma két felhívást is vettünk, egyik az *Aradi Kereskedelmi és Iparkamaráé*, a másik pedig az *Aradi Ipartestületé*.

A kamara felhívása tagjaihoz a következő: Mint Czimed előtt bizonyára ismeretes, az 1900. évi december 31-ike és 1901. évi január hó 10-ike között országos népszámlálás fog megejteni. Ezen országos népszámlálás egyik alapvető művelete a kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltósága által megindított azon iparpolitikai akciónak, melynek egyedüli célja a hazai kereskedelmének fejlesztése és különösen a kisiparosok helyzetének, jövedelmének előmozdítása. Nehogy a némely körökben elterjedt és egyesek rosszakarata vagy tudatlansága által esetleg még szított azon tévhit, mely szerint a népszámlálási adatgyűjtés az adóalanyok kipuhatolására irányul, a népszámlálásnak az iparosokra és főleg a kisipar üzemei termelőképességére vonatkozó kérdései által még támogattassék és nehogy az adat szolgáltatás őszinteségét kockáztassa és az így nyerhető hamis adatok kamaránk kerületét nem a valóságnak megfelelő hamis világításban tüntessék fel, hazafis tisztelettel és bizalommal kérjük fel Czimedet, hogy ismeretsege körében az említett téves felfogás eloszlatására felvilágosítólag közrehatni és az érdekelteket meggyőzni igyekezzék, hogy a valóságnak megfelelő pontos adatszolgáltatás hazánknak, hazai iparunk és kereskedelmünknek, nem különben az ipar és kereskedelem szolgáltatásában állóknak, sőt minden magyar embernek jól felfogott közvetlen érdekében áll és hogy csak akkor remélhetjük az állapotok gyökeres és alapos javítását, ha az állapotokat úgy részleteiben, mint általában, leplezetlenül, igaz mivoltukban tüntetjük fel. Aradon, az aradi kereskedelmi és iparkamarának 1900. évi december hó 17-én tartott teljes üléséből: *Krisztyán János*, elnök. *Marschall Lajos dr.*, titkár.

Az ipartestület felhívása így hangzik: Köztudomású dolog, hogy a legfontosabb nemzetgazdasági szempontok követelményeként minden tíz évben népszámlálás szokott foganatosítani. Ezen népszámlálások nemcsak arra szolgálnak, hogy hazánk népességét számban, nyelvi és nemzetiségi arányban feltüntessék, de arra is, hogy a földmívelés, ipar és kereskedelem körébe vágó megbecsülhetlen adatok ugy az illetékes szakkörök, mint a nagy közönség javára csoportosítva, összegyűjtessenek. Az 1900. évi december hó 31-ike és 1901. évi január hó 10-ike közt eső időben megejtendő országos népszámlálás egyik alapvető művelete a kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltósága által megindított azon iparpoli-

tikai aktusnak, melynek egyedüli célja a hazai ipar és kereskedelem fejlesztése és különösen a kis iparosok jólétének előmozdítása. Miért is a legönzettelenebb jóindulattal fordulunk testületünk összes t. tagjaihoz, hogy a népszámlálást foganatosító közegek előtt minden szükséges adatot a legőszintebben tárjanak fel, mert ezen adatgyűjtés a legtávolabbról sem szolgálhat adózási alapul, de iparfejlesztési szempontból igen messzeható eredményeket fog maga után vonni. Tisztelettel: Az aradi ipartestület előjárósága nevében: *Nikolits Péter* elnök, *Kiss Ferencz* titkár.

SPORT.

+ **Vadászat a megyében.** A napokban *Bohus* Lajos harkályligeti vadászterületén nagyobb társaság vadászott. A vadászatban részt vettek a következők: gróf *Königsegg Fidel*, bró *Soly-mossy Lajos*, *Fábián László* és *Lajos Porcia* Lajos gróf, *Kabdebó ezredes*, *Csukay Gyula*, *Páris Gábor* főszolgabírák, *Pájer György*, *Darányi János*, *Hönig János*, *Krausz Jakab*, *Valerján József*, *Zorád János*, *Krón Kálmán*. Ejtettek 200 nyulat, 5 őzet és 5 foglyot.

+ **Vívóakadémia.** *Maione Vinconzo*, az Aradon működő olasz vívómester január 6-án rendezte idei vívóakadémiáját a *Fehér Kereszt* emeleti nagytermében. Az akadémián a következő mesterek vesznek részt: *Ettore Schiavoli* berlini mester, *Giovani Franceschi bécsi* és *Eduardo Armendani szegedi* vívómester. Ezekon kívül a *temesvári* katonai vívómester és a *budapesti Wesselényi-vívóklub* három tagja fog a akadémián résztvenni. Érdekes száma lesz a programnak az aradi mester feleségének szereplése, ki férjével, *Maione Vincenzoval* fog töriskola-vívást bemutatni. A mester aradi tanítványai közül *Scheichenstuel Viktor* alezredes *Schiavoli-val* és *Maionéval*, *Hadfy Imre* őrnagy pedig *Maionéval* fog assaut-t vívni. *Kreiner József* az aradi mesterrel mérkőzik karddal és törrel. A kardiskolában résztvesznek még *Brangován főhadnagy*, *Ive hadnagy* és *Sugár Jenő dr.*, az aradi atletikai-klub tagja. Legkiemelkedőbb pontja lesz az akadémiának kétségtelenül a mesterek mérkőzése törrel és karddal. Az akadémián katonazene játszik.

hó 28-án pénteken este 6 órakor a Vass-szálloda nagy éttermében választmányi ülést tart, melyre az egyesület választm. tagjai ez uton tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Főtitkár és pénztáros havi jelentése. 2. Új tagok felvétele. 3. A legközelebbi turista-estély idejének megállapítása. 4. Indítványok. Az A. H. T. E. elnöksége.

Eltűnt aradi szabóüzlettulajdonos.

(*Sonn József öngyilkossága.*)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

Az öngyilkosságoknak, ugy látszik, se vége se hossza. Rövid idő alatt hat öngyilkosság történt Aradon.

Alig, hogy eltemették *Vuja György dr.-t* az öngyilkos orvost, a városban már szerte terjedt a hír, hogy *Sonn József*, a széles körben ismert, tekintélyes szabóiparos, kinek Aradon virágozó szabóüzlete volt, öngyilkos lett. Vasárnap délelőtt, a déli korzó közönsége között már elterjedt a hír, hogy *Sonn* főbe lőtte magát.

A hír azonban csak részben bizonyult igaznak, amennyiben arra, hogy *Sonn* tényleg öngyilkos lett, pozitív adatok nincsenek. Tény az, hogy a fiatal, alig harmincz éves ember vasárnap reggel óta eltűnt Aradról, egy levelet hagyván hátra, melyben csak annyit ír, hogy *tettének ő maga az oka*, s hogy ha megtalálják, ne bonczolják fel. Ebből kétségtelenül az következtethető, hogy *Sonn* öngyilkosságot követett el. De hogy hol, milyen körülmények között, hogyan követte el az öngyilkosságot, azt ma sem tudja senki, s ezideig, dacára a szorgos keresésnek, *Sonn* hollétét felfedezni nem sikerült.

Tettének okáról többféle verzió kering.

Beszélték, hogy anyagi zavarok készítették a végzetes elhatározásra. Ez a feltevés nem látszik valószínűnek, üzlete virágozó volt, s bár *Sonn* nem volt válogatós a hitel nyújtásában, mindazonáltal anyagi viszonyai rendezettnek látszanak, amit az is bizonyít, hogy hitelezői eddig még nem zaklatták, vagyis, hogy fizetéseit pontosan teljesítette. Hitelezői közül eltűnése folytán csak három kért eddig *Sonn* ellen körülbelül 10.000 korona erejéig biztosítási végrehajtást.

Egy másik verzió szerint *Sonn*, ki nőtlen ember volt s kinek testvérein kívül csak édes anyja van életben, egy aradi asszonyba volt szerelmes. Ezek természetesen mind olyan dolgok, amelyeknek feltétlen hitel nem adható, s olyanok, a milyeneket ilyen esetekben kolportálni szoktak.

A rejtélyes eltűnés legvalószínűbb oka az, hogy *Sonn idegbajos volt* s lázas, beteges állapotában szánta el magát az öngyilkosságra.

Ez utóbbi feltevés mellett bizonyít *Sonn* viselkedése az utolsó napon. Bár vasárnapig — amikor eltűnt — semmi különösebb jelét az öntudatlan állapotnak nem vettek észre rajta, mégis vasárnap reggeli viselkedése arra mutat, hogy tettét nem normális állapotban követte el.

Az előzményeket így beszélük. *Sonn József* tegnap kora reggel becsengette a házmesterét és panaszkodott előtte, hogy egész éjjel nem tudott aludni, mivel a szomszéd szobában nagy lármá volt. A házban azonban senki sem tudott lármáról s a mikor a házmester kétségbe vonta állítását, így felelt:

— Határozottan tudom, hogy nagy lármá volt.

Sonn József a *Hasszinger-utcában*, az *Aradi Ipar- és Népbanknak* ez utcán lévő házában lakott. Reggel 6 óra lehetett, mikor a bank hivatal-szolgáját, *Máté Andrást* becsengette s így szólt hozzá:

— *Nem látja azt a kezet az ablakon, amelynek bonyolít és fényt szór rám? És azt a töméntelen sok embert az utcán...*

A szolga hiába erősítette, hogy ott semmi sincs, mert *Sonn* erre még ingerültebb lett s elakart távozni hazulról. Felis öltözködött s távozni készült hazulról. A szolga azonban terveről lebeszélte. Alig vetkezett le azonban, téli kabátját alsóingére, amelyben aludt, felvette s távozni készült.

— Ne menjen el hazulról. Feküdjön inkább le, nyugtató meg a házmester, hátha tud aludni.

Sonn József azonban nem hallgatott a házmesterre és ismét távozni készült.

— Az óráját az asztalon tetszett felejtetni, kiáltott utána a házmester.

Sonn József erre visszafordult, kirakta zsebéből pénztárczáját, újjáról lehozta a gyűrűt és az asztalra téve mondá:

— *Ne gondolja, hogy nem bizom magukban, itt hagyom mindenemet, ugy is tudom, hogy nem vész el.*

S ezzel egy ingben, csupán téli-kabátját véve magára, az ajtón kiment. A szolga még egyszer utána szólt, hogy ne menjen így ki, mert hideg van, megfázik.

— *Néhány percre a levegőre kell mennem...*

Azzal kirohant. A szolga utána szaladt. *Sonn* azonban a *Hasszinger-utca* folytatásánál elvesztette szem elől.

Azonnal jelentést tett a dolgról *Sonn* hozzátartozóinak. Ezek a lakására menve, ott *Sonn* ékszerait, óráját és egy czeruzával írt levelet találtak. A levél egyik öcscsének volt címezve, s ebben arra kéri hozzátartozóit, hogy tetteivel nem okoz senkit, ők se okozzanak senkit. Az okot ne kutassák, de bocsássanak meg neki azért, amit tett. *Minden vagyonát*, amije, van *édesanyjának* hagyja, akit nagyon

szeretet s akinek a kedvéért — mint maga mondta ismerőseinek — nem is házasodott meg. Végül *utóírásban*, kétszer is aláhuzva ez áll:

— *Ha megtalálnak kérem, ne bonczoljanak fel.*

Még eddig nem találták meg. Szökésről szó sem lehet, mert Sonn minden pénzét s más — értéket képviselő — tárgyait hátrahagyta. Hasonlóképen valószínűtlen az is, hogy agyonlőtte volna magát, mert mind a két revolverét és töltényeit, melyeket szekrényében tartott, ott megtalálták.

Azt hiszik, hogy ha csakugyan öngyilkos lett, a *Marosba ölte magát*. Tegnap este az a hír terjedt el, hogy Sonn holttestét a *ligetben megtalálták*. Sőt jelentést tettek a rendőrségnél is, hogy a *csalai erdőben* akasztotta fel magát Sonn, mindkét híresztelés azonban valótlán volt, mert Sonn ezideig még nem került meg.

A hozzátartozók jelentésére a rendőrség is keresi az eltűnt embert, de még eddig — mint említettük — eredménytelenül. *Sarlot* Domokos főkapitány ma az alábbi *körözüény-t* adta ki Sonn feltalálása érdekében:

19193—900. kb.

Körözüény

Sonn József aradi születésű és illetőségi 38 éves, izraelita vallású, nőtlen állapotú férfi szabó üzlettulajdonos f. hó 23-án Arad Hasszinger-utca 2. sz. lakásáról eltávozott s azóta nyoma veszett. Nevezett hozzátartozóhoz intézett bucsu-levelében azt írja, hogy tettének okát ne kutassák s holttestét fel ne bonczolják. Habár öngyilkosság esete látszik fenforogni, nincs kizárva, hogy *Sonn deliriosus állapotában valamire bolyong*, ugyanezért felkéretnek a társhatóságok, hogy *Sonn* Józsefet puhatolni, feltalálás esetén táviratilag értesíteni sziveskedjenek. *Személyleírása*: nagysága közép, testalkata sovány, arca hosszú, orra, homloka magas, szemöldöke barna, szeme barna, orra rendes, szája vastag ajak, fogai feltűnően fehérek, bajusza barna, kicsi, szakála borotvált, álla kerek. *Ruházata*: Kék tarka gyapot ing, német szabású gatyá, mindkettőben piros *S. J.* betűk zöld pettyes posztó mellény, sűrű csikos nadrág, bundás rövid kabátka, fekete czugos bőrczipő, rövid fekete harisnya, kis szélű zöld kalap. Arad, 1900. december hó 24-én.

Karácsonyfa.

— Egy író levele nővérehez. —

A téli köd a nagy várost megeste
Akárcsak lelkem, — zord a délután,
Jó Istenem, ma lesz Karácsony-este, —
Hol töltöd el majd, te szegény leány?
Ah ládd, az élet mámoros zajában
A rossz fiu gyakorta elmerül,
De a karácsony-est szent alkonyában
Lelkében hozzád sirva menekül!

Hozzad, bolyongó vándorfecske-párom
Ki egy bánatból származol velem,
Kiben, ha fájó lelkemet kitarom,
Minden keservem részesét lelem.
Ah, hozzád kell a messziségbe futni,
Mert ott a hűség ott a jobb remény:
Karácsony-este nem tudok hazudni,
Ahhoz kell mennem, a ki az enyém!

Szülők boldogtalan családi élete . . .
Dus lét után tönk . . . tüzhelyből korom . . .
Más embereknek lenni, tűrve, félve . . .
Ez volt a te s az én gyerek-korom!
Ah nézd, mint ég most fénytől ellepetten.
A szent Karácsony, — ugy-e, édesem,
Ilyet nem láttunk soha sem mi ketten?!
Nekünk nem volt karácsonyfánk soh'sem?!

Es most' sincs, szívem mindhiába leste,
Közös sorsunk még egyre a magány:

Jó Istenem, ma lesz Karácsony este, —
Hol töltöd el majd te szegény leány??
Ma este elnem kábit hivatásod.
Ma zárt a színház, nem kell játszanod, —
Magadban vagy s el nem komédiázod
A bus karácsonyt, égő bánatod! . . .

S ha volt család, a mely ma este néked
Szelid körében menhelyet adott.
Ha fájukon egy lang számodra égett,
S egy tiszta asszony lányának hívott:
E jámbor házra örömet derítsen
Az égnek az a nagy áldása fenn,
A melylyel egykor kárpótolna Isten,
A mért karácsonyfám nem volt soh'sem.

Gergely István.

A közönséghez.

Január elsejével tizenhatodik évfolyamába lép az *Aradi Közlöny*. Lapunk az elmúlt tizenöt év alatt a törhetlen szabadelvűség és demokrácia szolgálatában a vidék legnagyobb, legterjedelmesebb napilapjává lett.

Ugy érezzük, hogy az *Aradi Közlönynek* nem kell programot adnia. *A nagyközönség szócsove voltunk eddig, az akarunk maradni a jövőben is.* A lap beltartalmát illetőleg arra törekedtünk, hogy az *Aradi Közlöny* a fővárosi lapokkal való versenyben is megállja helyét.

Az *Aradi Közlöny* azonban czélul tűzte maga elé, hogy nemcsak tartalom tekintetében akar gazdag lenni, hanem külsőségeiben, kedvezmények dolgában is nyújtani fogja a nagyközönségnek mindazt, amit napilap nyújthat.

Több fővárosi és vidéki lap példája után indulva, de vezéreltetve az olvasóközönségünk iránti szeretettől is, elhatároztuk, hogy januártól kezdve minden előfizetőnket bebiztosítjuk

3000 koronára

baleset ellen, természetesen úgy, hogy ezért előfizetőink külön díjat nem fizetnek.

Az *Aradi Ipar- és Népbank* által képviselt *Nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaságnál* bebiztosítottuk az *Aradi Közlöny* összes előfizetőit baleset ellen és pedig úgy, hogy halál esetében

3000 koronát,

munkaképtelenség esetén szintén

3000 koronát,

részleges munkaképtelenség esetén pedig a 3000 korona megfelelő hányadát fizeti ki az *Aradi Ipar- és Népbank*, mint a *Nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaság* aradi vezérügynöksége.

Előfizetőink, az előfizetési összeg beküldése után egy rendes biztosítási *kötvényt* kapnak kézhez, amelynek érvényessége azonban rögtön megszűnik, mihelyt az illető az *Aradi Közlöny* előfizetői sorából kilép.

Ezzel is, mint minden áldozattal, mit a közönség érdekében hozunk, az a czélunk, hogy az *Aradi Közlöny* és a lap olvasói között fennálló viszonyt minél melegebbé, szorosabbá tegyük.

TANÜGY

(—) *Iskolaszéki ülés.* Arad szab. községi iskolaszéke f. évi december 14. csütörtökön délután 4 órakor a városi kistermében rendes havi ülését melyre a t. iskolaszéki tag urak, valamint községi iskolai igazgató urak és urak is meghívatnak.

A tanácskozás tárgyai: 1. Özv. *Maros* réné és özv. *Green* Alajosné aradi lakosok gyermeke, illetve gyámoltja után a községi iskolai évről előirt tandíjhátraléknak elengedése. 2. *Jánszky* Ödön nyug. városi kiadónak fia után a mult iskolai évről hátralékban tandíj összegeknek nyugdíjából havi 6 koronák letékben való levonása iránt. 3. Arad szab. községi nyugdíjbizottságának véleményes jelentéséről a törzsfizetésbe beszámított igazgató általános fizetendő nyugdíjilletékeknek mely időponttól kirovása iránt. 4. Az 1901-ik polgári évben szünnapok naptárának megállapítása. 5. Az előző felügyelő jelentése az iskolamulasztásokról 1900. évi december hó 24-én. *Salacz* Gyula tan. iskolaszéki elnök.

Egy magyar fiú Pekingben

(Levél Kinából.)

— Az Aradi Közlöny tudóstójától. —

Arad, december

Török Géza *kassai* törvényszéki szolgálatos mint ottani tudóstónk jelenti — a napokban levelet kapott fiától. *Pekingből* jött a levele kínaiak fővárosából, ahol ifjabb *Török* Géza most a véghől időzik, hogy mint cs. cs. tengerész harczoljon a bokszerek ellen. A levelemben tömémenten érdekes dolgot mond a kínai háborúról. A levél egyrészt, a közönségben adjuk:

A harczi hangulat már egészen csendesült. Nekünk jóformán heverésben minden dolgunk. Egy héten egyszerűen kivonulunk gyakorlatra s azután ismét kezük a semmittevés. Egy hajunk van, a csapattestet több helyre osztották s a megszokott pajtások egymástól elszakadtak a magyarok közül többen *Tienszinben*, *Tientsinben* vannak. A *Pekingben* táborozók száma pedig meghaladja a kétszázat. *Csifuban* *Sanghaiban* kevesen vannak.

Az említett okból ez ugyan nem kémes, de lassan csak megszokjuk. Különösen azért, mert eddig szállásban igenszükünk s most tágas szobákban lakunk. Beszélnek az altisztek, hogy a tiszt urak hallották, hogy *Japán* ki lett fizetve s a felszedte sátorfáját és hazahajózott. Az angol is lassan hazafelé vonul, csak a németek kipusztíthatatlan. A nagy hadihajók egy nap után érkeznek a kikötőbe s csak úgy gyűjlik a sok német katonát. Ugy látszik, hogy a német akar mindent elvégezni *Kinában*.

A napokban volt *Tienszin* mellett kis Sturm, mikor rohammal elfoglalták a szer hordáktól megszállott részt. Persze a németek csináltak mindent, mást alig lehet szóhoz jutni. Ugy hallatszik, hogy még néhány hónapig itt maradunk *Pekingben*. Pedig inkább harcolnánk valahol a szerekkel, hol a katona legalább hősi szenved s ez mindig szebb, mint a tüfúsárgaláztól elragadtatni az élők sorából ettől jobban félünk, mint a gyilkos golyóportól, mert az ellenséggel bátran szállva győzni szokott a magyar, de az orosz pusztító járvány csiráitól elmenekülni lehetetlen.

Mikor ide kerültünk, akkor nagy orosz katonát döntött ágyba ez a betegség. A jóorvos ur is azt mondta, hogy van olyan beteg, akiknek életéért egy rozsdás kard sem adna. Azonkívül még 27 katona

beteg. Egyet már el is temettünk. A Mária Theresia nevű hajónkról a várostromnál elesett egy fiatal cseh hajóskadét és egy magyar fiú, a kvártélymester. *Kántornak* hívták s a küzdők között ő volt az első, a vár ormára ő tüzte ki a lobogót. A harcban elesett egy stájer legény is. A gaz bokszerek felrobbantották a puskaporos tornyot s az ölte meg őt.

Kedves szüleim! Annyi sok érdekes, csodás holmim van, hogy rossz szemnek bűn volna ránézni. Csak az a baj, hogy nem lehet hazaküldeni. A napokban találtunk egy nagy láda ezüst pénzt, amelyből nekem is jutott 8 kiló; egy-egy tallér van egy félkiló. A holmim, mit haza akarok vinni, kitesz egy hatalmas ládát, van benne több vég selyem, olyan, hogy a hercegeknek sincs külön. Mariskának és Piroskának ruhára valót majd félselyemből küldök. Én hál' Istennek egészséges vagyok stb. *Török Géza*, tengerész a Mária Theresia nadihajón.

Szédelgő szövetkezet a fővárosban.

(Beecsapott vasutasok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 24.

A szédelgés egy újabb szomorú jelensége merült föl a fővárosban, ahol a tapasztalatlanok megkárosítására alakult egyletek és szövetkezetek egész sorát leplezték le a legutóbbi időben. Egyes kétségbeesett existenciák gyors meggazdagodás iránti vágya határt nem ismerő vakmerőséggel lépett a gründolás süppedékes mezejére és hangzatos ígérgetésekkel, hazafias jelszavakkal csapták be a jóhiszemű közönséget, az úgynevezett kis embereket, kik keservesen megtakarított apró pénzüket odadozták a modern molochnak.

Napról-napra merülnek fel a fővárosban ilyen jelenségek és sajnos, még mindig nem okultak az emberek az oly gyakran és oly sokaknak okozott káron. A legújabb szédelgés *vasutasok és egyéb közlekedési vállalatok alkalmazottainak ruházata és fehérnemű felszerelési szövetkezete* kebelében mutatkozott, mely szövetkezetnek viselt dolgai széles körben óriási felháborodást idézett elő.

A főváros ezen legújabb kinos szenzációjáról tudósítónk a következő tudósítást küldi:

Folyó év május havában alakult meg nagy garral a fővárosban „a vasutasok és egyéb közlekedési vállalatok alkalmazottainak ruházati és fehérnemű felszerelési szövetkezete”. A szövetkezetnek elnöke: *Németh Gyula*, ezelőtt erzsébetfalvi butorkereskedő; vezérigazgatója, *Csór Gáspár* volt hírlapíró, az igazgatóválasztmányba pedig beválasztottak több főbb vasuti hivatalnokokat, kiknek nevével és befolyásával biztosítani óhajtották a szövetkezet prosperálását.

A szövetkezet szervezése olyképp történt, hogy minden szövetkezeti tag üzletrész gyanánt 10 frtot fizet be a szövetkezet kasszájába, ellenszolgáltatásul pedig minden tagnak a szövetkezet egyenruházati, és fehérnemű czikkeket szállít önköltségi áron és 10% kezelési díj beszámításával.

A tervezet igen csábítóan mutatkozott, a szövetkezet ügynökei kitűnő ajánlólevelekkel felszerelve beutazták az egész országot, és rövid idő múlva a szövetkezett törzskönyvébe közel 4000 szövetkezeti tag volt beleírva és a pénztárba néhány hónap múlva körülbelül 30 ezer forint gyűlt, mely összeget szegény vasuti és egyéb közlekedési vállalatok alkalmazottjai küldték be abban a reményben, hogy olcsón és jó fognak ezentúl ruházkodni.

Október havában kellett volna, a szövetkezetnek áldásos működését megkezdeni, de részint a szervezkedés költségei, az ügynökök fizetése és az igazgatóság jutalékai, díjai felémésztették a harmincezer forintot. A kassa tátongott az ürtől, a szövetkezeti tagok pedig sürgették már a ruhákat, a fehérneműket. De honnan, mikor egy rend ruhára való pénz sincs már a szövetkezet kezében?

Az igazgatók Bécsbe fordultak segítségért. Egyenruha szabóktól kieszközölték 25.000 frtnyi áruhitelt azzal a kötelezettséggel, hogy november, december és január elsején esedékes egyenlő részletekben fogják a tartozási összegeket kifizetni. Az első részletet még valahogy kifizették, de már a második részletnél megakadt a dolog. A bécsi hitelező megóvatolta a váltókat, melyeket az igazgatók aláírtak. A nagy zavarban kerestek újabb igazgatókat nagyobb betétekkel és alkalmazottakat nagyobb kauczióval. Ilyen igazgatónak sikerült megnyerniök *Tilkovszky István* nyugalmazott kapitányt, ki 3000 forintra lépett be az igazgatóságba és már-már két sógorát 5000—5000 forintra akarta bevonni a vállalatba, amikor neszét vette a szédelgésnek és a sógorokat visszatartotta a veszedelemtől.

A válságos helyzetben az igazgatóság kénytelen volt közgyűlést összehívni és ott a jelenlévő kis számu szövetkezeti tagok elhatározták a szövetkezet felszámolását és az áruraktárnak 8000 forintnyi összegben való eladását. A szövetkezetnek 35 ezer forintnyi tartozásával szemben áll körülbelül 3000 forintnyi vagyon.

A szövetkezet tagjai, kik nagyjából kis kifizetésű vasuti munkások, e fölötti felháborodásukban most ülésre hívják a tagokat, hogy megtehessék egyöntetűen az eljárást a szédelgő igazgatók ellen, kik könnyelműen elharácsolták szegény emberek véres verejték között megszerzett és megtakarított pénzét. A szegény vasutasok a részjegyek évi részleteit, még éveikig fizetni tartoznak.

Élőképek.

(Az izraelita nőegylet estélye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 24.

Lázasan folyik a készülődés az aradi izr. nőegylet január 5-én tartandó estélyére. Legtöbb gondot a rendezőknek természetesen az élőképek összeállítása adott, de már annak nagy munkáján is szerencsésen tustek. A program egészen kész, a próbák erősen folynak, holnaptól már jegyeket is lehet előjegyezni ifj. *Klein Mór* könyvkereskedésében.

Most már csak a közönségen fordul meg, hogy az estély kitűnően sikerüljön s anyagilag is tekintélyes összeget juttasson a nőegylet jótékony céljaira. És a közönség szívesen fogja megragadni az alkalmat, hogy egy nem mindennapi szórakozás révén filléreivel hozzájáruljon a derék, humánus egylet törekvéseihez. Már most osztatlan érdeklődés mutatkozik a január 5-iki estély iránt, ami eleve biztosítja a legfényesebb sikert.

A műsor dus, változatos. Nemcsak gazdaságával, de káprázatos fényével is megfogja lepni a közönséget.

A teljes s immár végleges programot a következőkben mutatjuk be:

I. Zongoraszám. Előadják *Löffler Margit* és *Fleischer Ilonka* urhölgyek.

II. Ének. Előadja *Pop Vilmosné* urnő.

III. Monológ. Előadja *Fodor Zsigáné Assael* Melanie urnő.

IV. *Élőképek*, a következő sorrendben és szereplőkkel:

1. *Csipkerózsa*. (Kaulbach képe után.) Bemutatják: *Löffler Irma* urhölgy és *Török Ferencz* ur.

2. *Kecses modellek* (Andreotti képe): *Dr. Singer Jánosné* urnő, *Münz Jolán* urhölgy.

3. *A dal* (Kaulbach képe): *Dr. Singer Jánosné* urnő, *Münz Jolán* urhölgy.

4. *Ne duzzogj* (Schultheis képe): *Hann Margit* urhölgy, *Losonczy Zoltán* ur.

5. *Fény és árny* (Excelsior): *Neumann Margit* urhölgy, *Huszár Ödön* ur.

9. *A tavasz tündére* (Kaulbach képe): *Vajda Margit* urhölgy, *Pohl Károly* ur.

7. *Női Páris* (Skuteczky festménye után): *Bing Béláné* urnő, *Bauer Géza*, *Kende Arthur* és *Radó Izsó* urak.

8. *A modern Páris* (Skuteczky festménye után): *Assael Józsefné* urnő, *Stein Margit* urhölgy, *Werner Mariska* urhölgy, *Török Ferencz* ur.

9. *Felköszöntő Szép Ilonkából* (Urlyay Soma festménye után): *Deutsch Elza* urhölgy, *Radó Károly dr.* és *Zubor Andor* urak.

Az aradi izr. nőegylet jótékonycélu táncestélyére ujabban a következő tombola tárgyakat adományozták: *Assael Józsefné* urnő: 2 szép virág váza, 1 fogvájó tartó, 1 persely, 1 hamutartó. *Éles Árminné* urnő: 1 csinos bonbonnier, cukorkával, 3 drb. finom szappan, 3 üveg finom illatszer, 3 virágváza, 3 schachee. *Dr. Keppich Jakabné* urnő: 1 doboz finom levélpapír, 1 tentatartó; *dr. Lamberger Lajosné* urnő: 1 diszes abrosz, 2 csinos virágváza, 1 selyem diszes zsebkendőtartó, 1 nipp, 1 fogvájótartó, 1 irókészlettartó; *Leopold Zsigmondné* urnő: 4 drb. hangjegy, 2 könyv, 1 üveg cognac, 2 drb. sötartó, 8 drb. nipp-tárgy, 1 törülköző tartó, 1 asztalkendő gyűrű; *Leopold-Ransburg Szidónia* urnő: 1 porcellán süteménytartó, 1 virágváza, 1 nipp, 1 csinos plüsch bonbonnier, 2 kis képállvány; *Lustig Adolfné* urnő: 2 szép virágváza, 1 porcellán figura, 2 könyv; *Hirschl Zsigmond* ur és neje: 1 értékes látszó; *Mandl Mórné* urnő: 1 cukor szelencze, 1 tojás tartó, 1 csinos cigaretta és gyufatartó, 4 liqueur üveg, 1 doboz finom levélpapír, *Neuman-Fürst Mária* urnő: 1 szép theasztal, *Singer Gyuláné* urnő: 1 késtartó 6 késsel, 2 szép figura, 1 virágváza, 1 nipp. *dr. Schusztler Henrikné* urnő: egy diszes gyümölcstartó, 2 könyv, 1 üveg finom illatszer, 2 utazó pohár; özv. *Werschitz Mária* urnő: 1 szép virágváza, 1 összehajtható tükör, 1 legyező, 3 finom szappan, 1 szivar-tartó; *Weisz Hugó* ur: 20 fénykép (Felhő Rózsi.)

HIREK.

Karácsonyi mellékletünk.

Az *Aradi Közlöny* mai számához a két ünnepnap csendesebb óráira szánt olvasmányul gazdag, változatos tartalmu külön szépirodalmi mellékletet csatolunk, mely az alábbi közleményeket tartalmazza:

Váradi Antal: Jézus, a vándor. (Vers.)

Heltai Jenő: A zsebkendő.

Thury Zoltán: Meghalt egy öreg.

Szabocska Mihály: Tél felé. (Vers.)

Szomaházy István: Az első darab.

Mittelmann Flóra; Miczi tortát süt.

Pósa Lajos: Anyám tündése. (Vers.)

Yvonne: A manci tragédiája.

Molnár Gyula: Változott helyzet.

Szabó Károly: Dolorosa. (Vers.)

Kazár Emil: A kakadu.

Molnár Jenő: De profundis. (Vers.)

Krudy Gyula: Volt egyszer egy leány.

Földes Miklós: A rizsporos kapitányné.

Siklóssy László: Karácsony a városban.

Hevessi Jenő: Tört remények.

Zivuska Andor: Mivel más volt . . . (Vers.)

Daudet Alfonz: A postakocsin. (Franciaziából.)

A főlapban lapunk részére irt vezető cikket közlünk *Hegedüs Loránt* országgyűlési képviselőtől, a tárczában költeményt *Endrődi Sándortól* s *Mikszáth Kálmántól* két bájos rajzot, azonkívül *Küry Klárától* cikket és *Gergely Istvántól* hangulatos költeményt.

— **A krisztkindli.** A keresztény világ legszébb és legmagasztosabb napja köszöntött be ismét. Ezen a napon valósul meg a Megváltó szava: Hagyjátok hozzám jönni a kisdedeket! mert mindenütt széles e világon felragyog ma a gyermekek szeme a karácsonyfa előtt és a szülők édes mosolylyal nézik a gyermekek arcán azt a boldogságot, melyet a krisztkindli varázsolt oda. Az utcákon kora reggel óta erősebb volt a sürgés-forgás, a kereskedők boltjaiban sűrűn fordultak meg a vevők és mindannyian kisebb-nagyobb csomaggal kezükben iparkodtak haza, titokzatosan dugdosva a meglepetéseket. A piacon a fenyőfa ágak nagy kelendőségnek örvendtek, egész kis erdőcskét osztottak ott szét jó pénzért és még a legszegényebb hajlékba is jutott belőle egy kis ágacska.

És mikor az est leszállt, lassanként elcsendesült a forgalom, a családi hajlék hangosabb és elevebb lett. A szerető anya nagy gondossággal rakosgatta a fa alá a sok kis csecsebecsét, amit az édes krisztkindli hozott. Az apa türelemre oktatta a kicsinyeket, míg az anya szorgoskodott s végre elérkezett a magasztos pillanat hogy a kicsikék beléphettek a szobába, ahol számtalan gyertyácskától ragyogó karácsonyfa állt megrakva mindenféle kedvességgel. Hanem ez a boldogság pedig vajmi keveseknek jut osztályrészül, az élet viszontagságai, a természet kérlelhetlen törvényei, hej, hány szempárból csalják ki ép ma a fájdalom, a szenvedés könyeit, de azoknak is enyhet ad e szent est, hisz a szenvedésre született a Megváltó is.

Mig otthon a családban, vagy éjjel a templomban az éjféli mise alatt az égiek felé tekint minden hívő lélek, addig itt bent az ujságírás műhelyében lázasan szalad a toll a papiroson végig, a nyomda kerekai zakatolnak, az ólom betűk sorokba verődnek és csak az éjjeli harangok behalló hangja jelzi, hogy künn ünnep vagy, a krisztkindli születésnapja, a világmegváltó boldogító ünnepe.

— **A czár felgyógyult.** Szentpétervárról örvendetes hirt közöl a táviró a czár egészségi állapotáról. A gyógyulás napról-napra erősebb haladást mutat, úgy, hogy a czár ma már elhagyhatta a szobát és az orvosok mátol fogva megengedték, hogy néhány órát künn töltsön a szabadban.

— **A pápa és a szilveszteri mise.** Az év utolsó napján a Szent-Péter templomban mindenkor a pápa czelebrálta a legfényesebb segédlettel a szent misét. Az agg egyházfő gyengélkedésének dacára ezuttal is határozottan ragaszkodott ahoz, hogy a szent misét ő fogja szolgáltatni. Azonban *Lapponi* doktor, a pápa kezelő orvosa vetot emelt az elhatározás ellen és a legerélyesebben kérte a szenteséges atyát, hogy ezen szándékától elálljon. És csakis e hasznos és erélyes rábeszélés eredménye az, hogy a pápa ez idén a szilveszteri misén nem lesz jelen, hanem helyette *Rampolla* bibornok végzi a szent szolgálatot.

— **Karácsony a templomban.** A karácsonyi istentiszteleteket a minoriták aradi templomban a következő sorrend szerint tartják meg: *Kedden*, karácsony első napján reggel 8 óraker szent beszéd, tartja *Széchy* Szende segédlelkész, fél 10 óraker szent beszéd, tartja *Székely* Polykarp segédlelkész, d. e. 10 óraker nagy mise, mondja *Csák* Czirjék dr. rendfőnök. D. u. 3 óraker vecsernye. *Szerdán*, karácsony másnapján reggel 8 óraker szent beszéd, tartja *Novák* Adorján segédlelkész, fél 10-kor szent beszéd, tartja *Pázsitny* Bonaventura segédlelkész, d. e. 10 óraker nagy mise, mondja *Berényi* Gedő kiérdemesült rendfőnök. D. u. 8 óraker vecsernye. *Csütörtökön*, karácsony harmadik napján d. e. 10 óraker egyszerű énekes mise a hívekért.

— **A mi karácsonyi ajándékunk.** Karácsony két napján, minden előfizetőnk kézhez kapja az *Aradi Közlöny* karácsonyi ajándékát, az *Athenaeum* családi képes naptárát 1901. évre. A diszes kiállítású, keménybe kötött naptár első oldalán a 70 éves király arcképe foglal helyet. A szokásos naptári rész után következik az *elmúlt év története* temérdek illusztrációval a szöveg között. A szöveg egyes rovatait a *külföld eseményei* és az *ismeret-terjesztő* rész képezik, melyet a gazdag tartalmu *szépirodalmi rész* követ. *Abányi* Emil, *Bársony* István, *Benedek* Elek és más neves író dolgozataiból összeállítva.

— **Schratt asszony válása.** A *Szegedi Napló* ujabbban a következőket jelenti: Lapunknak *Schratt* Katalin asszony, a Burg-színház volt nagy híru művésznőjének a válásáról és az ezzel kapcsolatban várható történeti jelentőségű eseményről közölt híret részben elhallgatta, részben kételkedéssel fogadta a sajtó. Immár a külföldi lapok is szólnak a fejedelmi romantikáról, a mai postával pedig ugyanazon bécsi főrangú forrásunk, amelyből az egész monarchiában feltűnést keltő híreinket kaptuk, az események ujabb nagyérdekességű folytatását jelenti nekünk, mely a várható nagy megoldást közelebb viszi a megvalósuláshoz. Az összes sajtót megelőzve jelenthetjük bécsi megbízható forrásunk mai hire nyomán, hogy *Schratt Katalin asszony római utja reá nézve szerencsével* járt. *Schratt* Katalin, mint jelentettük, a király sógornőjével, *Trani* grófnővel azért jelent meg a pápánál, hogy a *Kiss* Miklóssal való frigyét bontsa fel.

A pápa — mint híreink jelenti — *Schratt Katalin asszony kívánságát teljesítette és Kiss Miklóssal való házasságát érvénytelennek nyilvánította.*

Ezzel a nagy eredménnyel tér vissza *Schratt Katalin asszony* *Trani* grófnővel Bécsbe, ahova — mint híreink jelenti — január 10-ikén érkeznek meg.

Hogy *Schratt Katalin asszony* tényleg házasságának fölbontása miatt járt a pápánál, azt megerősíti a lapunknak megküldött *Herald* nagy angol ujság egy sürgönye, mely magyar fordításban így szól: *Schratt Katalin asszony* most Rómában időzik *Trani* grófnővel, a boldogult ausztriai császárné nővérével, azon célból, hogy a pápánál a házasságának felbontását kieszaközölje. Ezen missziójának befejezése után visszatér Bécsbe.

Budapestről telegrafálják az éjjeli órákban: A legilletékesebb helyről vett értesülésünk szerint néhány lapnak ama hire, mintha királyunk morganatikus házasságra készülné lépni *Schratt Katalinnal: teljesen valóttan.*

— **Az új orvosi dijszabás.** Részletesen foglalkoztunk már az orvosok dijszabásának ügyével. Megirtuk, hogy a belügyminiszter fokozatokat állapított meg a díjazásra vonatkozólag

és felhívta az összes törvényhatóságokat, hogy mondjanak véleményt, melyik fokozat alkalmas az illető törvényhatóság területére. Ma érkezett le a megyéhez és városhoz a miniszter rendelete, mely az ország összes megyéire és törvényhatósággal bíró városaira megállapítja a fokozatos magánorvosi díjazást. A vármegyék közül kilenczet, közöttük *Arad* vármegyét is egy területükkel a IV fokozat alá sorozta a miniszter, míg a többi vármegye egyes városait III. fokozatba osztotta be. A törvényhatóságokkal joggal fölrüházott városok közül *Budapest* székesfővárost az I., *Debreczent*, *Piumét*, *Kolozsvárt*, *Pozsonyt* és *Sopront* a II., a többit s így *Aradot* a III. fokozatba sorozza a miniszter rendelete, ellentétben a város törvényhatóságának ajánlatával. Ez a rendelet, amely a törvényhatóságok véleménye, továbbá szakértők javaslata alapján állított össze, nem mindenben felel meg a praktikus élet követelményeinek, s az eddig fennálló rossz viszonyok utat mutat a határozott javulásra.

— **A főispán a népkonyhában.** *Urbán* Iván főispán ma látogatást tett a népkonyhában, ahol *Neumanné-Fürst* Mária urnő, a népkonyha megalapítója és elnöke, valamint *Wallfisch* Alfréd minné urnő kalauzolták. A főispán a leggyömbre megelégedését fejezte ki a tapasztalt felett.

— **Hazafiatlanság miatt kicsapott teologus.** *Eperjesről* írják: A tiszai ág. hitv. evang. egyházközség eperjesi kollegiumának választmányának december 20-án tartott ülésén hét teologus ifjút *hazafiatlan magaviselet miatt* kizárt a testületből.

— **Vuia György dr. temetése.** Az öngyilkos orvost vasárnap d. u. 2 óraker temették el a közönség nagy részvéte mellett, melyen ott látott az aradi román püspöki egyházmegye képviselőit, az aradi románság notabilitásait, az aradi orvos egyesület tagjait *Weszt* Ede lovagot, *Herkules-fürdő* igazgatóját és még számosakat. Az aradi orvos-egyesület tagjai koszorút helyeztek az elhunyt ravatalára, özvegyéhez pedig részvét iratot intéztek. Az egyesület nevében a halott háznál *Posgay* Lajos dr. városi főorvos mondott szép és megható bucsubeszédet. *Fürst* Péter rai és ismerősei nevében pedig *Trutia* Péter ügyvéd mondott román nyelven bucsuztatót.

— **Kinevezések a jóságigazgatóságnál.** m. kir. földmívelésügyi miniszter az aradi jóságigazgatóság mellé rendelt számvevőségi *Rétfalvy* Gyula jóságigazgatói számgyakornokot ideiglenes minőségű számtiszté, *Pradovszky* István és *Nicora* Aurélt ideiglenes minőségű számgyakornokokká kinevezte.

— **A szegények karácsonya.** A főkapitány hivatal tegnap tekintélyes összeget osztott ki a városi szegények között, *Probst* Nándor hagyatékából 400 koronát, *Kamler* Imre erre a célra adományozott 10 koronát, *Koch* Dániel 20 koronát, *Dózse* Döme 100 koronát, *Blázsy* Hajnal hagyatékából *Szalay* Károly aradi ügyvéd szent száz koronát juttatott e célra a főkapitányi hivatal rendelkezésre.

— **A közegészségügyi közigazgatás államosítása.** A közegészségügy terén nagy reformok serénykednek a belügyminiszteriumban. Most egy budapesti sürgöny jelzi, a belügyminiszteriumban sikerült elvi megállapodásra jutni az iránt, hogy az egészségügyi állami közegészségügyi közigazgatás keretébe beillesztésnek. Ez alapon most már minden nehézség nélkül meg fog történni a közegészségügyi közigazgatás államosítása.

— **Hegyiék bosszúja.** Komikus módon bosszút *Hegyi* Antal csongrádi plébános pártja a választási vereségeért. Lapja, a *Tiszavidék* jelenti a következőket:

Távirat a kabinetirodának. Azon okból, hogy *Ujhelyi* Nándor városunk királyi tanácsnoka nemcsak maga szavazott le a *Kossuth-párti* német *Mártonra*, hanem kormánypárti tábor összes tagját — oda leszávozni rábírta —

getlenségi 48-as Hegyi-párt, amint ezt megtudta, nyomban táviratilag értesítette erről a bécsi kabinetirodát, melyben örömet fejezte ki afelett, hogy a szent eszme győzött és Csongrádon még a kir. tanácsos is Kossuth-tanácsos lett.

— **Megégett leányka.** Vasárnap este a Lehel-utca 9. számú házban lakó Olasz Pál vasuti fűtő négy éves Mariska nevű leánya összeégett. Az anyja a ház padlására ment s a kis lány egyedül maradt a szobában. Az asztalon gyufát talált, játszani kezdett vele s a gyufa meggyuladt. A szerencsétlen leány ingére ejtette az égő gyufát, ez meggyuladt s mire az anyja a padlásról lejött, a kisleánynak arca, melle és lábai összeégték. Karjához és hátához nem értek ugyan a lángok, de életben maradásához súlyos égési sebei folytán nincs remény.

— **Börtönvizsgálat.** Az aradi kir. törvényszék börtönét ma vizsgálta meg Urbán Iván főispán elnöklété alatt a börtönvizsgáló bizottság, melynek tagjai; Pozsgay Lajos dr., Schuster Illés dr., Bing Vilmos és Steinhart Mór dr. A bizottság a legnagyobb rendet és tisztaságot konstataálta a börtönökben.

— **Eljegyzés.** Bruchner Sándor, a Hunyadi és Ferdinánd nagykereskedő cég könyvelője, eljegyezte özv. Klein Hermin urnő leányát, Józsa kisasszonyt.

— **A biróné mint orgazda.** Roskány hunyadmegyei községben még az ősz folyamán betörték a községházába s elemelték a község vaspénzládáját. A ládában hét községnek a befolyt adóját őrizték, amelyet másnap akartak Dévára szállítani. A csendőrség nagy erélylyel folytatta a nyomozást, de mind a mai napig eredménytelenül. A községi jegyzőnek a rablás után a legerősebb gyanuja a bíróra volt, akit föl is függesztettek állásától. A gyanu nem is volt alaptalan. Tegnap ugyanis a zámi és dorai csendőrök a jegyző utasítása alapján elfogtak négy oláh legényt, kik bevallották, hogy rablást ők követték el s a pénz és ládát a birónénál rejtették el s a bírónak is volt tudomása a betörésről. A biróné és a bíró erősen tagadnak mindent, a csendőrség azonban megvasalva mindnyájukat, bezáratotta a maros-ilyei járásbíróhoz börtönébe.

— **Zeppelin léghajójának sorsa.** A részvénytársaság, amely pénzt adott Zeppelin léghajójának építéséhez, elhatározta, hogy főlszámol. Most csak arról van szó, hogy mi történjék a léghajóval. A csarnokban, a hol a léghajót a tölpre elhelyezték, bezúntatták a munkát s a munkásokat elbocsátották. Körülbelül három hét múlva fog eldőlni, vajon elérverezik-e a léghajó anyagát, vagy folytatják a félbehagyott munkát. Zeppelin gróf azon fárad, hogy új részvénytársaságot alakítson, de eddig kevés sikerrel, mert senki sem akar többé pénzt adni a kétséges vállalathoz. Fridrichshafenben azt remélik, hogy a német katonai hatóság majd gondoskodik róla, hogy Zeppelin folytathassa kísérleteit.

— **Halálozás.** Küchler Sebők nyugalmazott törvényszéki elnök 79 éves korában ma elhunyt. Özv. Meixner Venczelné, szül. Pfersits Mária 76 éves korában tegnap meghalt.

— **Ipartestületi megbízottak választása.** A város és az arad-járási főszolgabíróval mellett működő iparhatósági-megbízottakat e hó 29-én választják azon aradi kereskedők és iparosok, kiknek évi III. osztályú kereseti adója a 30 koronát eléri. A választás, melyen 20 rendes és 1 póttagot választanak, e hó 29-én délelőtt 11 órakor lesz a városháza földszinti kistermében.

— **Ferdinánd fejedelem és a szegedi dajka.** Három év előtt az akkor még élő Mária Lujza bolgár fejedelemasszony leánygyermeket szült, akinek Szegedről vittek szoptatós dajkát, Farkas Jánosné Hika-Rozál személyében, aki aztán 13 hónapig dajkálta Eudoxia bolgár hercegisasszonyt. Farkas Jánosné azóta hazakerült a családjához s ma sirva panaszkolta a rendőr-

ségnek, hogy a baromfi-piaczon ellopták a tárczáját 8 korona tartalommal.

— Ellopták azt a drága szép tárczám, amit a fenséges Klotild nacscsagától, a fejedelem rokonától kaptam. Az uram pedig mondta, hogy ne hordjam magammal a tárczát, de biz én szerettem, ha magamnál tudtam.

Kérdezték tőle a rendőrségnél, hogy nem vágyik-e vissza a bolgár udvarba?

— Aranyban-ezüstben fűrésztöttek ott, — ugymond — de én majd elepedtem egy darab itthoni szalonnáért. Mikor külső országokban utaztunk, mindig csak azon gondolkodtam, hogy juthatnék egy kis szalonhához.

Majd elmondta, mikor „zugolódni kezdett az idő” s megijedtek, hogy kevés a télire való költég, magyar levelet írt Ferdinándnak.

— A fenséges Ferdi ur, az Isten óvja meg minden veszedelemtől, azonnal küldött 120 koronát. A levélben, a mit irtam, tiszteltetem Eudoxia princzess-kisasszonyt is és azt is megírtam: szeretném látni, ha csak egy pillanatra is a lelkem aranyomat . . .

Levélben azután azt is megírta a fődajka, hogy Eudoxia jól érzi magát és már beszélget is.

— **Az árvák karácsonya.** Vasárnap este osztották ki a városi árvák részére a jószívű hölgyek ajándékát. Játékok, hegedűk, gyümölcsök és különféle kedves apróságokkal lepték meg a szegény árvákat a szeretet ünnepén. Az ünnepély, mely az árvaházban folyt a Menyből az angyal . . . kezdetű énekkel vette kezdetét, melyet az árvák énekeltek el. Sárosi Margit az „Árva Julcsa” című költeményt szavalta, majd egy imát énekeltek az árvák. Christophory Erzsike könyvek között szavalta el erre Sas Ede Karácsonykor című költeményét. Kedves jelenet következett most. Püspök Gyula köszönte meg az árvák nevében az ajándékokat. Végül az igazgató hatásos beszédje zárta be az ünnepélyt, melyen a kis árvák Herold Alajos III. osztályu tanuló orgona kísérete mellett énekeltek.

— **A megtréfált rendőrség.** Nem mindennapi dolog arról írni, hogy a rendőrséget becsapják. A rendőrség is felül néha, ha ugy hozza magával a véletlen, de mikor szándékosan tréfából „áprilist” járatnak vele, az mégis ritka dolog. Így járt pedig tegnap az aradi rendőrség. Egy süket-néma fiu jelentkezett az ügyeletes rendőrtisztánál, elolvadván, hogy az eltűnt Sonn József a nagyerdőben felakasztotta magát. Az inspekciós tiszt azonnal fiakerbe ült s kellő asszisztenciával hajtattott ki a családi erdőbe. Sonn Józsefet természetesen nem találta meg. De a néma-gyerek se jelentkezett még egyszer a városházán.

— **A munkásképző-intézmény ötödik vasárnapján** nagy számú hallgatóság töltötte meg az iparosház nagytermét, hol dr. Hecht Adolf orvos tartott szép előadást a tisztaságról. — Nagyon érdekes dolgokat beszélt a felolvasó, a ki megmagyarázta a hallgatónak a különböző fertőzéseket, melyek a tisztatlanságból származnak s melyek sokféle betegségre vezetnek. Előadása végén vetített képekben a vacillulásokat mutatta be és magyarázta meg azokat Matusik Márton polgári iskolai tanár segédkezése mellett, a ki a polgári iskola új Auerfénnyel világított sciopikonján szép képeket vetett a vászonra. Egy iparosifju: Rónai Sándor, lelkesen szavalta Garai versét a hazaáruló öönhődéséről, a vaggonyári dalkör pedig rendkívüli nagy hatással énekelte Szilágyi Gyula karmester zongorakiséréte mellett. — A munkásképző-intézménynek jövő vasárnap két előadása lesz: — idebenn a templom-utcai fiúiskolában Filesz Lajos dr. tart előadást a statisztikáról és népszámlálásról, Gájban pedig Sztojka József, a Nemzeti Szövetség titkára fogja magyar és román nyelven megismertetni az év utolsó napján kezdődő népszámlálást a külváros munkásaival. Ez az előadás a gáji iskola termében lesz.

— **Tűzhalál.** Darmstadtból telegrafálják: Egy papirkereskedő lakásán tűzijátékszerek készítése közben robbanás történt, a melynek

következtében a lakás rögtön kigyuladt. A papirkereskedő felesége a lángokban lelta halálát, a papirkereskedő, nővére és gyermekei súlyosan megsérültek. A tüzet hamarosan eloltották.

— **Nagy tűz Budán.** A Ráczvárosban — mint fővárosi tudósítónk jelenti — tegnap este, a mikor a csöndes budai polgárok már ágyban voltak a tüzoltók trombitája zavarta nyugalmukat. Rémülten futottak az utcára, keresték merre van a veszedelem. A Gellért-hegy oldalán, az Alsó hegy-utca tájékaról csapkodtak föl a lángok, vérvörösre festve az égboltozatot. A 78. számú ház teteje gyuladt ki fél 10 óra felé, a mikor a gazda Tomschay Károly földmives családjával, s lakóival már a boldogok álmát aludta. Még idejében kimenekültek, s a szomszédokkal az oltáshoz fogtak. Nemsokára megjött az I. II. ik és IX. kerületi tüzoltóság Tanítsek tüzfelügyelővel, munkájuk azonban igen fárasztó volt, mert a vizes kocsikát csak előfogatokkal lehetett felvontatni, a víznek meg oly csekély nyomása volt, hogy alig tudtak az elemmel birkózni. Másfél órai erős munka után eloltották a tetőzetet, a mely azonban ekkor már teljesen elpusztult, s az átázott menyezet szomszédokhoz menekültek, s még nagy szemerte, hogy az egész ház sor el nem pusztult, a tüzoltók megérkezésekor már a 76. sz. ház fazsindelyes teteje is égni kezdett. A tűz keletkezésének okát s a kár nagyságát még nem tudják.

— **Gyilkosság a fonóban.** Szarvason borzalmas gyilkosság történt a napokban. A fonóban agyonverték egy legényt. Bosszu műve volt a gyilkosság. Néhány hónap előtt egy lakodalmon a két Kovács testvér elverte a két Pleskó fiút, a kik azóta folyton áskálódtak ellenségeik ellen. A napokban Demján András gazda házában fonóka volt, a melyen a Kovács fiuk, János és Pál, szintén részt vettek. A mint ott mulatoztak, egyszerre betoppantak Pleskó Mihály és András, két másik szarvasi suhancznak, Klimai Pál és Maczsalak János kíséretében. Dühös ordítással rontottak a Kovács-fiukra és agyba-főbe kezdték ütni őket. Kovács Pál halva maradt a küzdelem színhelyén, bátyját pedig haldokolva vitték a kórházba. A bosszúálló gyilkosokat a csendőrség letartóztatta.

— **Betöréses lopás Székesfejérvárott.** A székesfejérvári rendőrség ma táviratban arról értesítette a budapesti rendőrfőkapitányságot, hogy ott többrendbeli betörések követték el és az ismeretlen betörők valószínűleg a főváros felé vették útjokat. A távirat a betörés közelebbi részleteit nem közli, felsorolja azonban, hogy egy arany női órát loptak el, egy fonott aranyláncot, lőhere és egy 20 koronás aranyfüggővel, egy fonott aranylánc karkötőt, igazgyönggyel kirakott melltűt és egy forgópisztolyt. A betörők egyike magas ember, hosszú fekete bajuszsal, a másik borotvált képű alacsony férfi. Mind ketten fekete ruhát viseltek.

— **Mikor a jogász aláírat.** Mulatságos eset történt még a minapában egy kolozsvári joghallgatóval az egyetemi index-aláírások alatt. Szádeczky Lajostól, a bölcsészeti kar egyik professzorától vett pár órát s vele óhajtottá igazoltatni az előadásnak „szorgalmas látogatását.” Számos utbaigazítás után rátalál a régi megyeház ama helyiségére, a hol — állítólag — Szádeczky teljesíti kedves kötelességét. Belép a terembe. Az egyik asztalnál Böhm Károly tanár izzadott az index-aláírásokban, a hosszú asztalnál más két egyetemi tanár várakozott a jelentkező hallgatókra. Emberünk széjjei néz s észreveszi, hogy egy czwikkeres fiatal ember tétlenül sétálgat a teremben fel s alá. Hozzá fordul és bizalmasan kérdi:

— Kolléga ur, nem tudja, melyik az a Szádeczky? Alá akarok vele íratni egy négy órás kollégiumot.

A kértet előzekenyen válaszolta: — Én vagyok kérem, Szádeczky. Örvendek, hogy megismerhettük egymást.

Mikor aztán a szorgalmas jogász a teremből kijött, bosszankodva fordult nevető kollégáihoz:

— Mégsem járja, uraim, hogy egy ilyen fiatal ember egyetemi tanár legyen!

— **A Katalin-fürdő** műosztályát, melyet tulajdonosa, *Opre Péter* dr. ujonnan alakított át s a mai kor igényeinek megfelelően renovált, tulajdonosa már átadta a forgalomnak. A Tökölly-téri gőz- és kádfürdő úgy a férfiak, mint a nők részére egész nap nyitva áll.

— **A mi nincs a telekkönyvben.** Érdekes pörben hozott a minap ítéletet a nagyváradi kir. tábla. Érdekes nemcsak a szereplő személyeknél fogva, de jogi szempontból is. *Atzél Péter*, Aradmegye és város volt főispánja indította a pert *Solymosy* László báró aradmegyei nagybirtokos ellen. Az ügynek előzményei a következők: A magyar földhitelintézet 1879-ben elárvereztette *Atzél Péter*nek a borosjenői, apateleki, siklói és ternovai határban lévő összes ingatlanait, melyeknek 3 millió és 120.000 forint volt a becslésük. A birtokot az árverésen a Klein testvérek bécsi cég vette meg, a kik aztán 1881-ben *Solymosy* bárónak adták azt el. Tizenkét esztendővel azután (1896-ban.) *Atzél Péter* pört indított *Barabás Béla* dr. ügyvéd, országgyűlési képviselő által *Solymosy* báró ellen, a kit *Darányi Gyula* dr. budapesti ügyvéd képvisel. Keresetében *Atzél* azt állította, hogy az árverésen eladott ingatlanokból mintegy 294 katasztrális hold *nincsen telekkönyvezve* és így az az árverésen nem is szállhatott át *Solymosy* tulajdonába. Az aradi törvényszék a mérnök-szakértők többségének ama véleménye alapján, hogy a ternovai vázrajzban 251. hold földnek az ábrája *nincsen feltüntetve*, alperest ennyi földnek az átadására s a keresettől számított elmaradt hasznok megfizetésében elmarasztalta. A nagyváradi kir. tábla, a hová ez az ügy mindkét fél fölébbezése folytán került föl, a minap két napi tanácskozás után *Gedeon* dr. előadása mellett az aradi törvényszék marasztaló ítéletének teljes megváltoztatásával *Atzél Péter*t keresetével föltétlenül *elutasította*, kimondván, hogy: „egyéb törvényes bizonyítékok hiányában és csupán csak egy vázrajz hiányosságára támaszkodva, nem lehet egy összefüggésben levő nagyobb földterület valamely egységes részének telekkönyvezetlenségét megállapítani, annál kevésbé, miután a vázrajz *egymagában* soha sem bizonyítja valamely ingatlanok térfogatát, telekkönyvezett vagy telekkönyvezetlenség állapotát!” Ez a decizió különben is megfelel a kir. kuria állásfoglalásának, mely a vázlatrajzokat csak telekkönyvi segédeszközöknek minősíti.

— **Opolszky „tanár“ karácsonyi albuma.** Különböző városok rendőrsége azzal van most elfoglalva, hogy hiresebb művésznők, festők és más társadalmi előkelőségek arcképét kézbesítse. *Opolszky* József egy kiszabadult osztrák fegyenc azon ötlethez jött, hogy felhasználva a nők hűségét egy karácsonyi album szerkesztésének adja ki magát, amely albumban híres nők arcképe fog megjelenni. Az arcképet s 30 korona előfizetési díjat rögtön átadva, sok hírneves, de még több névtelen nagyság ugrott be az előkelő fellépésű szélhámosnak, aki mindenütt „Opolszky tanár“-nak nevezte magát. *Kolovrat-Krakovszky* grófnál azonban rajta vészt. A fiatal grófnak gyanusnak tünt fel a „tanár ur“ s délutánra rendelte magához anyjának arcképeért. Délután meg is jelent az albumkiadó, de egy ott levő rendőrügynök le tartóztatta. Így tünt azután ki, hogy a szélhámos *Opolszky* József Bécs és Prágából kitiltott, kiszabadult fegyenc. A bécsi rendőrség átadta a csalót az ügyészségnek. A rendőrség pedig kézbesíti a kicsalt fényképeket azok jogos tulajdonosainak.

— **Ereélyes czáfolat.** A *Gen. Anz.* című lap 280 számában a következő érdekes czáfolat jelent meg:

„Mindenkivel tudatom, hogy valóban, mintha én magam valakivel eljegyeztem vagy még ennél is rosszabbat követtem el. Mindazokat kik ezt állítják beperelem vagy *felpofozom*. Ez már mégis szemtelenség. D . . . Minna.

— **Magyartalálmányu gyorstávíró.** Többször megemlékeztünk már a *Pollák-Virág*-féle gyors-távíró-készülekről, melyet a feltalálónak anynyira sikerült tökéletesíteniök, hogy vele állítólag ötven-hatvanezer szót továbbíthatnak óránként. Az új távírógépek még az a nagy előnye is van, hogy a távirat szövegét nyomtatott betűkben adja vissza. A kereskedelmi miniszter engedélye folytán a feltalálók néhány nap óta kísérleteznek az új távírógéppel a budapest—fiumei vonalon, melynek hossza 600 kilométer. A próbatávírozások éjjelente történnek. A *Nemzetgazdasági Szemlé*-ben egy szakember ezt írja most a világhírűvé vált magyar találmányról:

Ez a távíró kétségen kívül genialis találmány, de arra, hogy a távírozás mai módját átalakítsa, még egyáltalában nem alkalmas. A készülékkel ugyan rengeteg sok, óránként 60.000 szót lehet továbbítani, de e gyorsaság gyakorlati értéke még fiktív dolog. Ahoz ugyanis, hogy a készülék a táviratot felvehesse az eredeti szöveget egy papírszalagra kell átvinni hosszabb és rövidebb, a Morse-jeleknél megfelelő lyukak alakjában. Ez az átvitel egy írógép féle szerszámon történik, a melylyel óránként legfeljebb annyit lehet lekopogtatni, mint a *Hughes*-féle telegráf-gépen: 1800 szót. Ha tehát a távirat leadásához ezt az időt is hozzávesszük, akkor a találmányról nem lehet kimondani, hogy azzal 60.000 szót lehet továbbítani. Óriási előny azonban, hogy a táviratot előkészítő lekopogás alatt a vezeték nem veszik igénybe, vagyis a vezetéken tényleg mehet óránként 60.000 szó.

— **Halálra égett gyermekek.** *Galuska* Ferencz és felesége váraljai lakosok e hónap 20-án kora reggel eltávoztak hazulról és két egy és három éves gyermeküket az öreg *Galuska* József nagyapa felügyeletére bízták. Azonban alig távoztak, az öreg elővette a teli pálinkás üveget, melyhez fia otthonlétében hozzá nem férhetett és addig iddógált belőle, míg holt részegen el nem aludt. A gyermekek felébredvén, a nagyobbik fiucska szalmát vett elő a kályhához közel álló ágyból és azt meggyújtotta. Csakhamar az ágy is tüzet fogott és néhány pillanat alatt az összes butorzat lángban volt. A gyermekek jajveszékésére és a tűz okozta recsegésre a szomszédok összeszaladtak, de a szobába már nem lehetett behatolni. Csak nagynehezen sikerült a tüzet annyira eloltani, hogy bemehessenek. Borzasztó látvány tárult eléjük. A két gyermek majdnem teljesen megsülve feküdt holtan a földön. Az öreg még nyöszörgött nagy fájdalmában. Azonnal kivittek a szabadba, de itt néhány perc múlva kilehelte lelkét.

— **Az anya sirján.** Kassáról jelentik: *Deszkás* János újvári jómodu gazda néhány hónappal ezelőtt temette el feleségét, de nem sokára vizsgálást talált a falu egy szép, de szegény leányában, akit gazdasszonynak vett a házához. Leányai, kik közül az egyik már 17 éves, térdén könyörögtek apjuknak, hogy ne vegyen id-igen asszonyt a házhoz, mert annak nem jó vége lesz. Az apa hajthatatlan maradt. A fiatal mostohának utban volt a két leány s azért minden alkalommal ingerelte az apát ellenük. A két leány hiába kereste kettőzötött szorgalommal és engedelmisséggel az apa és mostoha anya kedvét, csak annál ridegebbek voltak irántuk. Ezért a két leány, mikor fáradságos napi munkájukat elvégezve, szobájukba vonultak és mindenki aludt a háznál, akkor tört ki belőlük a zokogás és panasz reggelig. Így ment ez sok ideig. Végre a mostoha kivitte, hogy az apa szolgáltni küldte őket, a jómodu leányokat. Ezt a szégyent már nem bírták elviselni a sokat kizsárolt leányok s fájdalmukban elhatározták, hogy megölik magukat. Este aztán, mikor már az egész ház pihenőre tért,

a nagyobbik leány karonfogta testvérét és mentek a temetőbe anyjuk sirjához. Itt letek fejükre a nagykendőt és egy lombjalott száraz fa két előre álló ágára mász hurkot csináltak és felakasztották magukat. Reggel találták meg arra menő emberek a hullát. Hatósági boncolás után e hónap 21. temették el a két leányt óriási részvét mel.

— **Az aradi vértanúk — Thorma János fivérei.** Az október 6-iki nap szomorú eseményének megörökítését célzó ezen szobák készített festmény sikerült reprodukciója nagy sikerrel volt látható a *Reinhart*-féle kirakattal. *Az aradi 48-as ereklyemúzeum* megszerezte nek terjesztési jogát és egyik megbízottja a kép megrendelésére megbízásokat gyűjtött. *Első megrendelő Aradon Urbán Iván főispán,* számosan követték.

— **A szerelem gyilkosai.** A zsebelyi méregkeverők emlékezetes bűnpörének újabb szobák készítője van. *Sosdian* Szemenika ugyanis, *Korin* Péter, a zsebelyi patikus segítségével férjét méreg által megölte és ezért a büntető jogérvényesen 15 évi fegyházra van elítélve. Ismét rémületes vallomást tett. Tegnap délután minden előzetes ok nélkül arra kérde a bíróságot, hogy eszközöljön ki számára *Korin* Pál vizsgálóbírónál kihallgatást, mert egy nappal ezelőtt a bíróságot megvádolta, hogy a bíróságot bűn nyomja még a lelkiismeretét, melyet vizsgálóbíróként meg akar vallani. A vizsgálóbíró természetesen azonnal maga elé rendelt a rabot, a ki egészen megtörtén az alábbiakat vallotta. Mintegy négy évvel ezelőtt történt, hogy *Popovics* Ilona petrományi lakosnő férjét, *Szkan-Csocz* Gyinut és nyolcz éves fiát, *Jovánt* méreg által küldte a másvilágra. Akkor a halottkém nem vett észre semmit, gyanus körülményt és az egy hónapon megvárta, amíg elhunyt embereknek annak rendje és módja szerint eltemették. A vizsgálóbíró az eset felvilágosítása érdekében széleskörű vizsgálatot indított, melynek vezetésével egyelőre a csendőrség bízott meg. Tegnap egy őrsparancsra két csendőr kíséretében *Petrományon* járt és a bűnös asszonyt kihallgatta, a ki azonban nem tudta megmondani, hogy a férjét és fiát ki ölte meg. Sőt *férje és fia* is meghaltak, de a bíróságnak sem tudta, vagy pedig, a mi valószínűbb, hogy akarta megjelölni. A sirhelyeket most a közvélemény útján fogják megjelölni, míg a hullákat exhumálják s a hullarészeket vizsgáló bizottság felküldi *Felletár* országbizottsághoz. A gyilkossággal vádolt nőt e tárgyalás előtt szabadlábban hagyták ugyan, de szigorú megfigyelés alatt áll.

— **A legendás Musolino.** A híres *kalab* brigantit, aki immár legendás alakká kezd vált, még mindig nem sikerült kézrekeríteni. Érdekes tudósítás elmondja, hogy hogyan megölték a karabiniert, mikor a karabiniert katonák már nagyon szorongatták. Elhatározták, hogy egészen különös módon fog védekezni, hogy lőporában összeszűrt embercsontot kevert, mert babonás hite szerint ez igen nagy erőt szokott kölcsönözni a lővésnek. Céljára elérésére a roccaforte del grecoi temetőt szemelt ki. Egy viharos éjjelen, amely legalkalmasabb látszott tervéhez, feltört egy kriptát és az elrejtett embercsontokat magával vitte. Bizonyos idő múlva észbe jutott, hogy az embercsontok pompás buvóhelyül szolgálhatnak számára. Széles körű kutatást kezdett, hogy megtalálja a kriptát és lámpát vitt magával a kriptát több napon keresztül tartózkodott ott elrejtve. Talán hosszabb ideig nem sikerült volna megtalálni a kriptát, ha nem érezte volna szűknek annak, hogy elrongyolódott ruhája helyet csináltasson. Minthogy *Roccaforte*-ban és a környékén levő helységeken számos barátja nem került nagy fáradságába egyik ismét a roccaforte-i szabót magához hivatni, ez mértéket vegyen neki. A szabó mély hallgatásért *Musolinonak*, de amikor visszatért a szabó segítségbe, mégis kiköttyantott valami gyanusgot, mert a hatóság *Mosolino* nyomára jött. Azonban *Mosolino* is élt a gyanuperrel, nem bízott eléggé a szabó hallgatásában, éjjeleket ezután nem töltötte a sirban, hanem a temető falán talált magának egy faágat eltakart helyet. Egy éjjel szemtanuja volt, hogy mint érkeztek meg a carabinieri, hogy mint bujtak el lesre vagy huszonnyolc körül és még azt tréfát is elkövettek, hogy az ágak közt elkezdte utánozni a csaló. Virradatkor a legbátrabbak félretolták a

fedolét és legnagyobb csodálkozásukra senkit sem láttak benne. Musolino szépen megvárta, amíg távoztak, azután lemászott a falról és kedélyesen nevetve ismét a szomszédos hegyek felé vette útját, amelyeknek minden rejtékét oly jól ismeri, hogy mindeddig lehetetlenség volt őt kézrekeríteni.

— **Egy kirakatról.** Lengyel Lőrincz hírneves aradi butorgyáros czég Andrassy-téri üzletének kirakatába állította ki azokat a valóban művészi kivitelű díszbutorokat, melyeket az aradi iparosok karácsonyi kiállítására készített. A templom-utcai polgári iskolában rendezett kiállítás fényét mindenestre emelte volna a Lengyel Lőrincz kiállítása, amelynek megtekintésére így is állandóan nagy közönség gyűlt össze a Lengyel czég kirakata előtt.

— **Legszebb újévi ajándékok** rendkívüli választékban Porter Vilmos koronás áruházában kaphatók. Ugyszintén tréfa- és tombola tárgyak. Ismeretes, hogy a koronaáruház alkalmi ajándékokra nézve elsőrendű speciális bevásárlási forrás, ezért azt a vásárló közönségnek a legmelegebben ajánljuk. A karácsonyi szezonban meggyőződést szerezhetett a publikum arról, hogy Porter áruháza szolid és mindenek fölött megbízható. Alkalmi tárgyak beszerzésére jobb forrást igazán kívánni sem lehet teljesen igazolva látjuk azt a rendkívüli pártolást, melyben a helybeli és vidéki közönség Porternek áruházát részesíti.

— **Kifogott holttest.** Tegnap a budai közparton egy 68-ik gyalogezredbeli közlegény holttestét fogták ki a Dunából. Bevitték az ismeretlent a XVII. számú helyőrségi kórházba.

— **Lelenczek karácsonya.** Szép karácsonyfa ünnepet rendezett Budapesten a Fehér-Kereszt Országos Lelenczház ápolójai és elhagyatott védencei számára. Az ünnepen megjelent báró Dániel Ernőné, az intézet alelnöknője, Pulszky Lila, Vajda Károlyné, Bulyovszky Ferenczné, Tabódy József kamarás, Szalárdy Mór dr. igazgató, Turchányi Imre dr., S. Mihály dr., Kmetykó János és Bródy Miksa, az intézet orvosai. A gyönyörűen készített karácsonyfát körülállták az intézet védencei, a kikhez Pápay Ferencz terézvárosi káplán szép beszédet mondott. Mint *Tabódy elnök is néhány szót intézett a jelenlevő anyákhoz, báró Dániel Ernőné szótosztotta a karácsonyi ajándékokat. Több mint 300 gyermek és anya részesült az intézet jótékony adományában. A kis lelenczek boldogan távoztak a sok játékkal, cukorkákkal, süteménnyel kezükben, a jótékonyág színhelyétől.*

— **Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét,** hogy a Nádler Lajos divatüzletében berendezett karácsonyi ajándék-osztályban visszamaradt czikkeket igen olcsó árban árusítják el, továbbá igen elegáns női ingblouzok, férfi és női nyakkendők, gallérok férfi fehér és színes ingek, harisnyák és szép sálak érkeztek, ugyanott nagy maradék-eladás divat szövet, selyem, barchet stb. kelmékben is.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi Jókendv asztaltársaság volt szíves az aradi honvédegyelet részére tíz koronát kiosztás véget küldeni. fogadja a fentnevezett társaság ezen nemes tetteért az aradi honvédegyeletnek a leghálásabb köszönetét. May Soma titkár. Simay István egyj. elnök.

— **XVI. Lajos elfogatásának történetéből.** Varennes francia városkának a neve 1791. június huszonkettedike óta kitörölhetetlen betűkkel van beírva a világtörténelembe. Banne fogták el XVI. Lajost és családját s Varennes lakói ugyszólván még most is ez esemény hatása alatt állanak. Még ma is szenvedélyes hangon tárgyalják az elfogatás részleteit s ha a városba idegen érkezik, hogy a történelmi nevezetességű helyet megnézzé, a lakosok majd hogy maguk nem ajánlják fel magukat a kalauzolásra; elvezetik az idegent a régi posta épületébe, amelyet az emlékezetes napon a lakók elbarrikádoztak, mert az szolgált a nagy monarchiának menedékhelyül. *Lenotre* beszéli el a *Monde Illustré*-ben, hogy nemrég megnézte Varennesben a házat, amelyben azt a végzetes éjjelt tartotta a király és a családja egy szatócsnak a lakásában. Az emeleti szoba, amelyben a királyi család aludt, még ma is ugyszólván érintetlen maradt. *Sance* szatócs, a házigazda megmondta mindent a király megmentésére, de a monarchia kellett a nép hangulatával: a házat szatócsos ostromzár alá helyezték. Az a tudat'

sgho Franciaország királyának s így a Franciaországnak a sorsa az ő kezébe van letéve, bizony nagyon megzavarta a derék és részvevő szatócs esztét. A király és Maria Antoinette hiába igyekeztek Sanceot és a nejét ügynöknök, megnyerni, de mindketten kitérőleg feleltek, hogy hiszen ők megtennének mindent, de arra azért nincs kedvük, hogy a lakosság felkösse őket az első lámpaoszlopra. A szatócs édes anyja, egy nyolczvenesztendős asszony zokogva térdelt le a király előtt s tehetetlenül tördelte a kezeit. *Sance* nem mert semmit sem tenni királyi menekülte érdekében és polgártársai mégis arról voltak meggyőződve, hogy a szatócs XVI. Lajosnak Párisba való kiűzökölését visszatérése előtt tekintélyes pénzt kapott; a nemzetgyűlés is megszavazott neki egy nagyobb pénzösszeget jutalmazásul és kártalanításul, de *Sance* ezt tagadta polgártársai előtt, tagadása azonban hiábavaló volt, mert a nyugtát is megtalálták. Varennes lakosai Sanceot tették felelőssé a király elfogatásáért, erre a szatócs megijedt s a kapott pénz egy nagy részét a községnek akarta adományozni, de Varennes községtagjai atkok kíséretében utasították vissza. Oda akarta volna már az egész summát adni, de mindig a legridegebb visszautasításra talált, végre is erkölcsi kényszer alatt állva otthagya Varennest. Lelkiismerete nem hagyta őt nyugodni, ide-oda kóborolt *Champagne*-ban, folyton-folyvást attól remegett, hogy üldözői a nyomában vannak. Végre hosszas vándorlás után letelepedett Saint-Mihél nevű kis községben, de ott is el kellett tűrnie 1824-ben elkövetkezett haláláig a lakosok megvető megjegyzéseit s az utcái gyerekek is ujjal mutogattak reá, hogy: Ez a gazember volt az oka a király fogságának.

— **Katonazenó.** A Kass-testvérek vendéglőjében a cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara holnap, karácsony másodnapján, este 8 órától érdekes műsorral hangversenyt rendez 20 kr. belépő-díj mellett.

— **A szőke haj.** A most divatos szőke hajat, amely tulajdonképpen nem is szőke, hanem vöröses árnyalatu. Párisban úgy hívják: blond hardi, vagyis — szemtelenül szőke, de bármennyire is gunyolják, a divatja mégis megmarad évek óta s ennek az az oka, hogy a nők arcának valami sajtószerű érdekességet kölcsönöz. Már a rómaiak is lelkesedtek a mostan divó szőke színért s a tetszeni vágyó római hölgyek zsiradékból és hamuból készített kenőccsel festették a hajukat szőkére és a mattiumnak nevezett hajfestőszert méregdrágán árulták a római illatszerészek. Tizián fia, Cesare Vecellio megemlíti egyik írásában azt a hajfestőszert, amelyet az atyjának modellül szolgáló velencei nő használtak, hogy hajuk érdekesen vöröses legyen s ezt a színt még ma is Tizián-szókének hívják. Időszámításunk első századaiban is divott már a hajnak szőkére festése, bizonyítják ezt Lucianus: *Dialógjai* és Theophanus Novus: *Levelei*, amelyekben nem csak hajfestő vizről és kenőcsről esik említés; megtudjuk ezen írásokból, hogy Márk Aurél uralkodása alatt már divatban volt Rómában a haj fodorítása. Szóval: a női hiuság oly régi, mint az emberiség.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Fertőző betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta, egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szíves olvasóink figyelmét a „Krisztály” Szt.-Lukács fürdői hegyiforrás hirdetésére.

— **x— A falragasz művészet** fokozódó mérvben kezdi magára kelteni a közérdeklődést; s annyi speciális kiállítás után végre az idei párisi világkiállítás már megfelelő nagy helyet szentel neki. A monarchia nagyiparában e téren első helyet foglal el a Kathreiner-czég, a mely évek óta mélyrehatóan és előkelő módon ápolta, eredeti, kiváló művészies képtárgyak felhasználása által. Bizonyítéka ennek az utczákon újabban kiragasztott és minden kereskedőnél látható Kathreiner-hirdetés: vörös ernyővel egy mosolygó leányka-kép, a melynek fényhatása éppenséggel meglepő, s a szemlére serkentő művészies benyomást gyakorol. Kívánjuk, hogy az a rendkívül

kedvesen meginvitáló leányka, a ki a secessiószöld findzsát magasra tartja, az oly általánosan kedvelt Kathreiner kávénak igen hathatós terjesztőjének bizonyuljon.

Karácsonyi ajándék.

— Egy kisleány emlékkönyvéből. —

Budapest, december 24.

Egy fiatal előkelő uri leányt felette örökös és valóban értékes karácsonyi ajándékkal lepett meg egy újságíró tisztelője. Az emlékkönyvből, mely mint autogramgyűjtemény is ritkítja párját, közöljük a következő szemelvényeket:

A rózsá, melyet magunk tépünk
Mindig megéri tövisét.

Heltai Jenő.

A tövis, a mely kezéd megvérzi
— Oh boldog, irigyelt tövis!

Bródy Sándor.

A legjobb ötleteink rendszeresen azok, a melyek csak azután jutnak eszünkbe.

Szóllóssy Zsigmond.

Rólad álmodoztam
Elrepült az álmom;
Boldog folytatását
Mindhiába várom.

Bede Job

(egyetlen költeménye).

Azok a könyvek sohase fájnak,
Amiket ejtünk
A siratástól, könyhullatástól
Tisztul a lelkünk.

De fáj az a könyv, mely perzseli pillád
S égeti torkod' —
Mikor egy benső lelki parancsszó
Tiltja zokognod.

Makai Emil.

Nem szeretem, ha egy nőt azzal dicsérnek, hogy egy férfi veszett el benne. Mindig az a gyanum támad, hogy inkább a nő veszett el benne.

Sebestyén Ede.

Szellemes ötletek ma már nincsenek. A világ legszellemesebb ötlete az volt, mikor Zeus a fejére hagyott ütőt s belőle kiugrott Pallas Athene: az igaz eszrit. De másodszor már Zeus se hagyott a koponyájára csapni.

Lovik Károly.

Szivarfüst, hangos klubterem,
Vidám, zajongó férfinép,
Jókendv, hová lábam csak lép, —
Igy mulik el az életem.

Kábitó, édes illatok,
Fehér vállak, buja zene
A percznek könnyű ihlete —
Örök mámor rabja vagyok.

De van oly óra, óh, de hány,
Egy tiszta, szép, fehér leány
Lebben elem; — úgy fáj szívem
S egy gyötrő, édes sejtetem
Hi, von egy szebb élet után.

Báttaszéki Lajos.

Ugy mondják „eladó” leány, de nem mondják: „vevő” legény, hanem „kérő”, tehát mégsem közönséges portéka az asszony.

Erős Gyula.

A szerelemről többen irtak. A három legkülönbözőbb vélemény így tromfolja le egymást:

A szerelem szomorú ág.

Irja

Csathó Aurél.

A szerelem mégis csak a legszebb elfogalaltság.

Osváth Ernő.

Csak egy igaz és szép dolog van e földön, a mi édes, jó és mindenkifelett való: a szerelem.

Bihari Imre.

A míg tizenhat esztendő kis leányok élnek e földön, addig nem halnak ki sem a hősök, sem a trubadurok.

Martos Ferencz.

Szeress! S a szived teljék csordulásig,
Szeresd kitartón mind, mi szép, jó s nemes;
Szeresd hiven, szivből embertársid
S ha bánznak, üznek, oh te csak szeress!

Cziklay Lajos.

Az idealista:

— Nemcsak a művészetben van renaissance korszak, de a szerelemben is: A mikor újra ugyanazt szeretjük.

A XX. század realistája:

— Ujra ugyanazt szeretni annyi, — mintha kedvencz és hideg életünket újból megmelegítik.

Salamon Ödön.

Ha még megjegyezzük, hogy nevüket beírták: Kiss József, Sipulusz, Kóbor Tamás, Szomaházy István, Sebők Zsigmond, Ambrus Zoltán, Ignótus, akkor nem tuzoltunk, hogy mint autogram-gyűjtemény is érdekes e karácsonyi ajándék.

==*==

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Egy egylet jubileuma. Az „aradi Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egylet” tegnap este társas vacsorával összekötve ünnepelte tizenöt éves jubileumát a színházi sörcsarnok külön helyiségében, melyen az egyleti tagok tekintélyes számban vettek részt. Az ünnepélyt Klein Ignátz nyitotta meg. Üdvözlővén a megjelent tagokat s méltatva az est jelentőségét. Az első poharat a királyra ültette. Majd Fekete Jakab alelnök és Moskovitz Jakab örökös elnök fejtegették cainos beszédekben az egyesület nemes czéljait. Nagy Kálmán és Schwartz Zsiga Kossuth Lajos nagy, elnem feledhető érdemeiről emlékeztek meg, melyeket a szabadság, testvériség, egyenlőség eszméje kivívásában szerzett. A lelkesedés hevében a társas estélyen a Kossuth-szoborra csakhamar 37 korona 40 fillér gyűlt össze. Sikerült felköszöntöket mondottak még Schwartz Zsigmond, Keppich Zsigmond. A társas vacsora a Kossuth nőtával ért véget, melyet a társaság tagjai állva énekeltek. A vacsora, mely három fogásból állott, igen izletes konyhára vallott.

NAPIREND.

December 25. Kedd. Róm. katk. naptár: Nagykarácsony. — Protestáns naptár: Nagykarácsony. — Görög-keleti naptár (december 12.): Szpiridion. — A nap kél 7 óra 33 perczkor, nyugszik 3 óra 56 perczkor. — A hold kél 9 óra 26 perczkor, nyugszik 8 óra 12 perczkor.

December 26. Szerda. Róm. kath. naptár: István. — Protestáns naptár: István. — Görög-keleti naptár (december 13.): Eusztrát. — A nap kél 7 óra 33 perczkor, nyugszik 3 óra 57 perczkor. — A hold kél 4 óra 55 perczkor, nyugszik 9 óra 25 perczkor.

December 27. Csütörtök. Róm. kath. naptár: János. — Protestáns naptár: János. — Görög-keleti naptár (december 13.): Tírusz vértanú. — A nap kél 7 óra 33 perczkor, nyugszik 5 óra 58 perczkor. — A hold kél 10 óra 23 perczkor, nyugszik 10 óra 35 perczkor.

Időjárás. Légnomás reggel 7 órakor 767.6 milliméter, délután 2 órakor 769.2 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor 0° — 0.3, délután 2 órakor 0° — 0.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 3, délután 2 órakor N. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor borult, csepeg, hópelyhs. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Ködös, jelentékeny csapadék nélkül, fagy-pont körül hőmérséklet.

Szabadságharoczi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, I-só emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától delután 6 óráig. Bolepti-díj: Hétköznapiakon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vásár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Ereklie-muzeum helyisége mellett ülésterem.

December 25. Kórtorvosválasztás Borosbesében.

December 29. Jegyzőválasztás Megyesegyházán. — Rosenthal zongoraművész hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

December 31. A búr-asztaltársaság társasestélye (Pál-dei-vendéglo.)

Farsangi naptár:

December 26. Az aradi kereskedőifjak egyrészenének tánczvigalma és műkedvői előadása (Központi szálló.)

December 31. Az aradi kereskedők körének Szilveszterestélye. — Az aradi Székely- és Szilveszter-asztaltársaság tánczestélye (Vadember.) — Az új-szent-annai fiatalok tánczvigalma és műkedvői előadása. — A battonyai urikaszinó tánczvigalma.

Január 5. Az aradi izraelita nőegylet estélye (Fehér Kereszt.) — Az új-aradi vöröskereszt-egylet tánczestélye (Martini-vendéglo.)

Január 19. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló.)

Február 2. Tanítók bálja (Polgári iskola.)

Tegyünk szerencse-kísérletet!

Vásároljunk Osztálysorsjegyeket

Vallfisch bankházában.

A III. osztály huzása már

1901. évi január hó 8., 9. és 10-én.

!! 5000 nyeremény !!

898 ezer korona értékben.

Ajánlom az alant jegyzett szerencse-számokat a III. osztályra:

12691 4/4	4262 8/8
34550 8/8	13232 4/3
41529 4/4	79855 8/8
91773 8/8	25786 4/4
55808 8/8	37365 8/8

Ezen czimletekből tetszés szerint negyed és nyolczad darabok kaphatók.

Vétel-sorsjegyek árai:

Egy $\frac{1}{1}$ 3. osztályu sorsjegy 64 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$ 3. osztályu sorsjegy 32 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$ 3. osztályu sorsjegy 16 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$ 3. osztályu sorsjegy 8 kor. — fil.

A harmadik osztályra való megújítás minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt

1901. évi január hó 1-je előtt

eszközleendő.

Megújítási árak a harmadik osztályra:

Egy $\frac{1}{1}$ 3. osztályu sorsjegy 32 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{2}$ 3. osztályu sorsjegy 16 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{4}$ 3. osztályu sorsjegy 8 kor. — fil.
Egy $\frac{1}{8}$ 3. osztályu sorsjegy 4 kor. 50 fil.

Főnyeremény: 1.000.000 korona.

Sorsjegyeket ajánl:

WALLFISCH ARMIN

bank- és váltó-üzlete Aradon.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye.

ALAPITVOTT 1875. ÉVBEN.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek

Megyei és városi telefon: 129-ik szám.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

= Erdélyi termésű, styriai arankamentes és olmozott Vörös heremag elsőrendű minőségekben és tetszés szerinti mennyiségekben jutányos áron kapható: Goldschmidt Minály cégneél, Aradon.

Uj-aradi heti gabnavasár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, december 24.

A változó időjárás utolsó napjaiban biztak gazdáink és fehér karácsonyt jósoltak, melynek elmaradása elég kedvetlenséget okoz.

A fagy nem bántja vetéseinket, sőt a föld elég nedves, csak a mezei férgék okoznak még kárt.

Az üzlet élénkebb lett. Kissé megindult a kereslet is. A budapesti tőzsde tartós szilárdságot irányoz elő és ez a közelgő évzáratra csaknem kijátszó.

A vagyonskimutatás természetesen kellemebb, jobb gabnaáraknál.

A mai hetivásárra behozatott mintegy 1400 métermázsa buza és 600 métermázsa tengeri került forgalomba, melyet jó kínálat mellett élénken vásároltak malmaink és kereskedőink egyaránt.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

I-ső minőségű buza 6.50—6.60.

Közép minőségű buza 6.30—6.40.

Tengeri 4.15.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.10—5.20.

Zab névleges jegyzés 4.80—4.90.

Az irányzat változatlan, szilárd.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 24.

Déltőzsde. Buzakínálat mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 12.000 métermázsa került forgalomba, jól meghatározott áron. Egyéb gabonaneműk szilárdak. Időjárás boros.

Zárul 12 órakor:

Buza 1901. áprilisra . . . . . 7.52—7.59
Buza októberre . . . . . 7.65—7.66
Rozs 1901. áprilisra . . . . . 7.27—7.28
Zab 1901. áprilisra . . . . . 5.75—5.80
Tengeri 1901. májusra . . . . . 4.93—4.94
Repcze augusztus—szeptemberre ————

Zárul 5 órakor:

Buza 1901. áprilisra . . . . . 7.51—7.52
Buza októberre . . . . . 7.65—7.66
Rozs 1901. áprilisra . . . . . 7.27—7.28
Zab 1901. áprilisra . . . . . 5.81—5.83
Tengeri 1901. májusra . . . . . 4.92—4.93
Repcze augusztus—szeptemberre ————

Zárul 5 órakor:

korona

Osztrák hitelrészvény . . . . . 874.—
Magyar hitelrészvény 680.50
Leszámitolóbank részvény . . . . . 421.—
Rima-Murányi vasmű részvény . . . . . 486.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény 670.50
Közuti vasut 589.50
Városi villamos vasut részvény . . . . . 295.—

S z e s z ü z l e t.

— December 24. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{100}$ beletérve 70 korona fogyasztási adót.

Szártott moslék 12 korona 50 fillér mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 24. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 0 — 94 fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban ——— fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 96 — 97 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 95 — 96 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 94 — 95 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám. December 21-én volt készlet 30.500 darab, december 22-én főlhajtott 433 darab, december 22-én elszállított 609 darab, december 23-án maradt készletben 35875 darab. Üzlet: Csöndes.

INGUSZ I. és FIA

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDESE

ajánlja dusan felszerelt

karácsonyi-raktárát,

ugymint:

képeskönyvek-, ifjusági iratokban, díszmunkák (leszállított áru alkalmi vételek), **díszlevélpapírok** (dobozokban.) Kifestésre és égetésre alkalmas **fatárgyak, festékek, felszerelt festék-készletek** díszes dobozokban, **festővászon és minták** óriási választékban jutányos áron és az eddigi szolid kiszolgálás mellett

Templom- és Kazinczy-utcák sarkán lévő fényesen berendezett

uj üzlethelyiségünkben.

Folyó hó 30-án vasárnap, üzletünket egész nap nyitva tartjuk.

IDEGENEK ARADON.

— Deczember 24. —

Nádor szálloda. Staubezand Kurt gazdatiszt Bábolna. — Dr. Szibu János magánzó Rudarla. — Dr. Lázár Zoárd ügyvéd Kisjenő. — Fleischmann Herman kereskedő Pozsony. Fibiáni Béla hivatalnok Budapest. — Talady Károly községi jegyző Apácza. — Fekete Miklós utazó Arad. — Kuliner Mór utazó Nagylak. — Schwarz Samu kereskedő Ménes. — Vittich Sándor főszolgabíró Káransebes. — Tótfalusi Józsefné és leánya birtokos Kun Szt. Miklós. — Ceffler József jegyző Dognácska. — Cristián Döme lelkész Bukovecz.

!! Karácsonyra !!

Kerpel Izsó

könyv- és papirkereskedése

Aradon, Andrássy-tér 20-ik szám. (Arena-épület.)

Nagyobb könyvtárvételek folytán könyvkereskedésem antiquár-osztályában

a legszebb ifjusági iratok, díszművek és képeskönyvek

kifogástalan tiszta állapotban, óriási választékban, antiquarice, bámulatos olcsó áron kaphatók.

Izléses dísz-levélpapírok nagy raktára. Magyar- és német imakönyvek díszes kötésben és igen jutányos áron. Na: onta gyönyörű ujdonságok, képes levelező-lapok és levelezőlap-albumokban. Karácsonyfa-díszek nagy készlete.

Névjegyek izléses és olcsó elkészítése.

Ugyane czég ajánlja

30,000 kötetes kölcsönkönyvtárát,

melyben minden magyar, német, francia és angol ujdonság megjelenés után azonnal több példányban kivehető. Az új, magyar, német, francia és angol jegyzékek megjelentek és azokkal bárkinek készséggel szolgálunk díjmentesen. Kölcsöndíj havi 1 korona 20 fillér, vagy kötetenkint fizetve: 8 fillér. A könyvek újak és tiszták.

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedése és kölcsönkönyvtára.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. deczember 24.

Magyar aranyjárdék 40/0	95.75
Magyar koronajárdék 40/0	92.95
Magyar arany 4 1/2 0/0	99.50
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	99.25
Magyar keleti vasút	98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	91.75
Magyar italmegváltási kötvény	98.85
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeregménysorsjegy kölcsön	166.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	139.50
Osztrák papírjárdék	98.25
Osztrák járdék ezüst	98.—
Osztrák járdék arany	98.—
Koronajárdék	98.50
1860-iki államsorsjegyek	135.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1690.—
Magyar hitelbank részvény	681.—
Osztrák hitelintézet részvény	674.75

Városi színház.

Bérletszünet.

Bérletszünet.

Kedden, 1900. évi deczember hó 25-én

Délután 3 1/2 óraker, fél árkakkal:

A párisi élet.

Operette 5 felvonásban. Irta: Meilhac és Halévy. Zenéjét szerzette: Offenbach Jakab.

SZEMÉLYEK:

Gondremarek	Fenyéri Mór.	Joseph, kalauz	Szadai F.
Matadores	Erczkövy K.	Urbain, inas	Hegyessi Gy.
Gardfeu	László Gy.	Karadek	Tolnainé.
Bobinet	Nemes S.	Gondremarkné	Menszáros M.
Gontran	Czakó V.	Gabriella	Felhő Rózs.
Frick, czipész	Rubos A.	Metella	Parlagi K.
Alphonse	Sólyom L.	Pauline	Turchányi O.

Kezdete 3 és fél óraker.

Bérletszünet.

Páratlan.

Este 7 óraker, rendes árkakkal:

A kis szökevény.

Operette 3 felvonásban. Irta: Hicks és Nichols. Fordították: Kacziány Geza és Makai Emil. Zenéjét szerző: Lionel Monckton és Iván Caryll.

SZEMÉLYEK:

Lord Coodle	Fenyéri Mór.	Leonello	Erczkövy K.
Lady Coodle	Tolnainé.	Pietro	Boda F.
Stanley	Rubos A.	Carmenita	Turchányi O.
Dorottyia	Kertész Kata.	Alice	Parlagi K.
Winnifred	Felhő Rózs.	Tamarind	Hegyessi Gy.
Flipper	Szadai F.	Croel	Szabó Lajos.
Barday	Palágyi L.	Von der Höhe	Sólyom L.
Paloni, konzul	Czakó V.	Cooek	gynöke Nemes S.

Kezdete 7 óraker.

REGENY-CSARNOK.

A szürke asszony.

— Regény. —

Irta: Sudermann Hermann.

Fordította: Hellerné-Oláh Margit. [8]

(Folytatás.)

V.

Evek múltak.

Paliból csendes, igénytelen fiu lett; félénk és szögletes modoru. Majdnem mindig egyedül volt s míg az ikrekre vigyázott, órákig elült szó nélkül valami faragással kezében. Kicsinyességekre hajlandó, tulrendes, gondos és csendes, zárkózott természet volt. Kortársaival nem barátkozott az iskolában sem.

Nem hogy akaratlan kerülte volna őket; ellenkezőleg, szívesen segített nekik és nem egy fiu irta le tőle a feladatokat reggel az iskolai imádság előtt, de ezeknek játéka őt nem érdekelte és ezért nem tudott velük barátkozni.

Verést eleget kapott. Például a két Erdmann, az egész iskolában legmerészebbnek és legerősebbnek tartott s ezért félt két hetyke, vad tekintetű fiu kimeríthetetlen volt csinnyek kigondolásában, melyekkel szegény Pali életét keserítették. Iskolai könyveit feldobták a kályhára, homokot tömtek a táskájába; sapkáját melybe árboz gyanánt botot szurtak, mint bárkát usztatták le a folyóns több efélet követtek el rajta. Sokat türt el megadással s csak egyszer-kétszer jött vad dühbe. Akkor mint egy vadállat harapta, karmolta, aki csak hozzá kö-

zeledett, ilyenkor legerősebb társa is félt tőle. Egyszer, midőn egyik, vagy másik fiu az apját korhelynek nevezte, másszor pedig midőn egy kis leánynyal egy sötét istállóba akarták zárki.

Később szégyelte magát és magát jött bocsánatot kérni. A fiuk ezért persze kinevették s az alig nyert tekintély ismét oda lett.

A tanulás nagyon nehezére esett. A feladat, melyet társai alig negyed óra alatt elvégeztek, egy két órába került. De írása aztán olyan volt, mint a metszés, és számtani feladataiban soha sem volt hiba.

Mindamellett nem volt megelégedve munkájával és anyja meglepte könyveinél, midőn éjjel titokban felkelt, félve, hogy a mit már megtanult, ismét elfelejti.

Hogy ő mint fivére, felsőbb iskolába menjen, arról szó sem lehetett. Anyja az igaz, gondolt arra egy ideig, hogy midőn az idősebb fiuk letették vizsgájukat, őt is a városba küldi, mert fájt anyai szívének, hogy fivereitől elmaradjon, de végre belenyugodott.

Talán jobb is volt így — Pali maga sohasem várt mást. Alárendelt teremtsnek tartá magát fivereivel szemben és már régen feladta reményét, hogy valaha hozzájuk hasonló lehesen.

Fivére, midőn szünidőre haza jöttek, hosszú hajjal, bársony sapkával fejükön, színes szalaggal meilükön — mert egy diákegyesület tagjai voltak — úgy nézett rájuk, mint valami másvilági magasabb lényekre. Mohón hallgatta, ha egymástól Ciceró vagy Sallustusról, vagy Aeschylus drámáiról beszéltek s szívesen beszéltek arról, hogy imponáljanak neki. De csodálatának és tiszteletének legfőbb tárgya egy vastag könyv volt, melynek első lapjára e két szó: „Logarithmusok táblája“ volt nyomtatva, és mely kezdettől végig csupa számokból állott. Számokból, hosszú, sűrű sorokban, melyeknek Pali csak a nézésbe is elszédült Jaj, mily tudós lehet az, aki mind ezt fejében tartja — gondolá, a könyvet simogatva, mert azt hitte, hogy mind ezen temérdek számot kívülről kell tudni.

Fivére nagyon nyájasak és leereszkedők voltak iránta, ha valami kívánságuk volt, nyergelt lovat, vagy egy pohár jó erős grogot akartak, mindig bizalmasan hozzá fordultak és ő magát mélyen megtisztelve érzé, hogy nekik szolgáltatt.

A gazdaság vitelében otthon volt, mintha maga lett volna a gazda, minden gondoskodását önnek szentelte.

Mi volt az, mi őt oly korán éretté tette? Magányosan, elhagyatva, élő anyja, ki neki oly korán elpanaszolta minden bánatát, minden gondját?

Vagy a kutató, messzi jövőbe előre látó elme, mely benne lakozott?

Sokszor, ha elmélázva, felkönyökölve ült az asztalnál — magaviseletében is inkább a nagyhoz hasonlítva — anyja kemény munkától kérges kezével kisimitatta haját homlokából, kondva:

— Nézz nyájasan fiam, örülj, hogy nincsenek gondjaid.

Oh és mégis voltak gondjai, sőt sok is. A gondok az ő lényét képezték, mint husa és vére.

Hogy megtalálják-e a tarka tyukot, mely tegnap eltévedt? Hogy fog-e használni a fakónak az orvosság, melyet apja tegnap hozott a városból? Hogy elég száraz volt-e a széna, mielőtt megforgatták és hogy fogják kicsinyiket a fecskék a házeresz alatt felnevelni?

Mindenfélére volt gondja. A gondosság vele született, csak magára nem gondolt soha. Mennél idősebb és okosabb lett, annál mélyebb betekintést nyert a gazdaságba és atyja rossz gazgalkodásába s elégszer sóhajtott fel: Oh, ha csak már nagy lennék! De atyjától való félelme nem engedé gondolatait szavakba foglalni. A mi természetes is volt és ha olykor anyja előtt szólani mert, ez félénk szemekkel nézett maga körül a szobában, elfogultan mondván: Hallgass, hallgass, az istenért!

De az atyja mégis nagyon jól észrevette, hogy mit gondol az ő fia. Gunyosan „Katuská“-nak nevezé és evvel a névvel csufolta, a hol csak szeme elé került.

Jó óráiban s természetesen rossz óráiban szintén ütötte fiát, röffel, ostornyéllal, szíjjal, a mi éppen kezeügyébe esett. De Pali leginkább

félt a kezétől, melynek verése jobban fájt, mint minden bot ütlege. Atyjának egy különös módja volt a pofozásban. Kezét csuklóval befelé fia arcába csapta, úgy, hogy körmei és csuklója véres nyomokat hagytak fia arcán. Az ilyen ütlegeket aztán „arcvizasztaló”-nak nevezte és ha Palit megverni szándékozta, nyájas hangon hívá: Gyere fiam, megvizasztalak!

Pali, ha ki kapta részét, a szégyentől és a fájdalomtól reszketve kimenekült a puszta s mig, hogy könyeit elfojtsa, arcát fintorgatta és ökleit rázta, füttytel könnyített magán.

Füttyölve fejezte ki úgy gyermekes álmait és vágyait, úgy haragját, mint fájdalmát. Minden érzelmét, melynek kifejezésére pallérozatlan elméje módot nem talált, melynek kimagyarázására még gondolatai is hiányoztak, merész elbizakodottsággal füttyürészte ki a puszta mélyébe. Így szabadította meg szegény, elnyomott lelkét érzelmeitől, melyek különben talán megfojtották volna. — egész szímfóniákat füttyölt így össze — előbb éles és magas hangon — aztán nyugodtabb és nyugodtabban, végre felolvadva bánat és lemondásba. Senki se tudta, mily művész volt magányában, mennyi vigaszt és magasztos pillantot köszönt ezen tehetségének — még anyja sem. Mióta egy téli estén anyját, kire nem figyelve könyekbe látta kitörni az ő halk füttyörészsére, azóta óvakodott ezt tenni anyja körében. Azt hitte, hogy fájdalmat okoz neki füttyölésével; — hogy mily hatalmas adatott neki e hangokban, arról sejtelve sem volt.

De büszke volt léha, ha a fehér ház felé tekintett, hogy mégis megianult füttyölni s ha gondolta, hogy valami ábrándos dalt rendkívüli sikerülten füttyölt el, mindjárt arra gondolt: ki tudja, kinevetnétek-e, ha ezt hallanátok?

De nem találkozott soha egyikökkel sem.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Hirdetmény.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében a folyó hó 22-én közjegyző jelenlétében a következő elsőbbségi részvények számai sorsoltattak ki:

53, 190, 698, 775, 1550, 1667, 1730, 1947, 2235, 2430, 2471, 2580, 2912, 2956, 3518, 3664, 3718, 4001, 4007, 4341, 5179, 5506, 5510, 5880, 6052, 6526, 7016, 8177, 8442, 8571, 8802, 8871, 8926, 10047, 10861, 11447, 11764, 11851, 12030, 14317, 14372, 14786, 15483, 15785, 16291, 16761, 17929, 18101, 18869, 19237, 21294, 23530, 24022, 25820, 26424, 27776, 28173, 29053, 29569, 29699, 29756, 30905, 31545, 31862, 31967, 32091, 32398, 35365, 36018, 36346, 36956, 37654, 38581, 38826, 38991, 39643, 39782, 40312, 40536, 40546, 40916, 41180, 41848, 43435, 43714, 44769, 44772, 44958, 45399, 45867, 46993, 48441, 48753, 49100, 50416, 52017, 55596, 55822, 57745, 57839, 58922, 58923, 59219, 59309, 60266, 62170, 92337, 63824, 64636, 64863, 65269.

Ezen kisorsolt elsőbbségi részvények kamatozása az 1900. évi hátralékos osztalék, illetőleg a 30. számú szelvény kifizetésével megszűnik. A kisorsolt részvények 1901. évi január 2-től a vasúttársaság főpénztáránál, valamint

Bécsben: Schoeller & Com.

Berlinben: Born & Busse és Breslauer Discontobank.

Majnai-Frankfurtban: Erlanger & Söhne bankházak és

Budapestben: A Magyar Agrár és Járadekbank részvénytársaságnál a 30. sz. szelvényvel együtt összesen 206 korona ki-

fizetése és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltatnak.

Eddigi kisorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

1891. évről: 17534. sz.

1893. évről: 13402. sz.

1894. évről: 8753, 8765, 31918, 32034. sz.

1896. évről: 30151, 30195. sz.

1897. évről: 25435, 29242. sz.

1898. évről: 3394, 4077, 15928, 18054, 18854, 26593, 32081, 32203, 38736. sz.

1899. évről: 3511, 8966, 17539, 20227, 39031, 51667, 55473. sz.

Arad, 1900. december hóban.

Az igazgatóság.

A jó könyv tanít, lelkesít
és nemesít. 3366

A legszebb ajándék
A könyv.

Dús választék:

RÉVÉSZ NÁNDOR

könyvkereskedésben.

Világhírű

**orosz karaván
tea-fajok.**

**POPOFF K. & C. testvérek,
MOSZKVA.**

Több európai udvar szállítója.

Törzsenyileg védve.

Védjesev.

**Legfinomabb fajok,
eredeti csomagokban
ARAD és KÖRNYÉKÉN
csakis**

VOJTEK és WEISZ

gyógyárú nagykereskedőknél kapható

ARADON.

KATONAHANGVERSENY.

**Az aradi cs. és kir. 33. gyalogezred
zenekara
holnap karácsony másodnapján
Kass Testvérek
vendéglőjében**

válogatott darabokból összeállított
műsorral

HANGVERSENYT

rendez.

Kezdeté este 8 órakor.

Belépti-díj 20 kr.

Karácsonyi és újévi ajándéknak

legkedvesebb és legalkalmasabb
egy jó és szép fénykép, festett vagy platinkép
melyek

Klapok Alajos

ösmert, jöhrnevű műtermében

Arad, Templom-utca, Minorita palota,

a róm. kath. templom mellett

a legjutányosabb árak mellett készülnek.

Ugyanott 6 darab visítkép 6 kor.,
minden más nagyság is jutányos árban.

Gyermek levételek a legborultabb időben
is pillanat alatt eszközöltetik. Jó és tiszta
munkáért, valamint hasonlatosságért min-
den képnél felelősség vállalatik. Nem tet-
sző képek visszavétnek és újlevétel esz-
közöltetik.

Telefon 139. sz.

Telefon 139. sz.

A fűtési idény beálltával

ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű

szagtalan

fűtő-köszenet

50 kilós zsákokba csomagolva

bérmentve házhoz szállítva

100 kiló 3 korona 40 fillér.

Allandó raktáron tartunk elsőrendű

kovács-köszenet

és darabos

bükk-faszemet

50 kilós és 25 kilós zsákokban.

Megrendelések pontos hazaszállítása végett
fél nap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

AZ ARADI KÖZLÖNY

KARÁCSONYI MELLÉKLETE.

Jézus, a vándor.

Irta: Váradi Antal.

És a kis Jézus újra eljött
Hópille-szárnyon, csendes éjjel,
Várja a jászol, és az égen
A fényes csillag, ez a szép jel . . .
De sugaras, szikrázó útját
Most nem követik a királyok.
Ó indul most fényes nyomában,
A kisdéd, a ki nagyobb nálok.

Az üstökös megindul és vezet.
A merre fénylik: népek álmodoznak.
Jézus megkérdi: Csillag! kik ezek?
„Uram, ezek tudói jónak, rossznak . . .
Halad a kor, — hiszen tudod, Uram,
Te vagy a haladó világ vezére,
De a haladás útját szomorun
Jelöli milliók könyve, milliók vére“.

„Csillag! vezess . . .“ És mennek égi szárnyon,
Bezörgetnek a fényes palotákba,
A hol királyok rettegnék szünetlen,
Hatalmukra és éltükre vigyázva.
S Krisztus fölírja paloták falára:
„A töviskoronának nincs irigye.
Gyilkos kéz meg nem zörgeti a jászolt.
És áldott a jó pásztoroknak frigye . . .“

Börtön, uram. Rabok senyvednek benne.
Az emberiség él adott j gával.
S baj volna, ha a jog ennyit se tenne.
Az udvaron áll a bitó. Az ember
Megöli azt, ki törvényét áthágja . . .
S mond Jézus: „hisz én meg nem ölok bűnöst?
Mért jöttem hát szenvedni a világra?
Én éltet adtam jónak, gonoszoknak.
S az ember elveszi azt, mit én adtam“?
Felel a csillag: „Te uram, Isten vagy,
De gyarló, rossz az ember és tudatlan . . .“

„S azok a fegyverek ott, micsodák?“
„Csatáznak ott, uram! . . .“ „Karácsony éjjel?“
A gyilkolásnak nincs karácsonya.
Foly a mézárulás, hévvel, szenvedélylyel.
„S a katonák?“ Azok parancsra ölnek,
Mert az ember törvénye így akarja . . .
S a míg ember lesz, egy maroknyi földnek
Határát sokszor száz halott takarja . . .

S repül a csillag,
S megyen nyomában
A kisdéd Jézus,
Hópehely-lágyan
Leszáll a földre,
Meg-meg fölledően
Csillag fényénél
Százszor fényesebben . . .
S messze a pusztán
Kicsi mécsvilág.
Oly hívogatólag
Int tovább, tovább . . .
Leszáll a kisdéd
S halkán bezörget:
„Nuissatok ajtót,
Bethlehemesek jönnek . . .“

„Isten nevében.
Bethlehemesek
Lépjétek be szépen.
Énekeljétek . . .“

Kis, szegény család ül együtt
A pisló mécsnél, a tűzhely körül
Az apró-cseprő nép csacsogva örvend,

S az aggok szive is velük örül.
Kis karácsonyfa áll az asztalon.
Három-négy kicsi gyertya rajta.
De a lelkekben igaz áhitat,
A mint az Úr óhajta . . .

S a mint a bethlehemi Jézus beköszönt:
Elöl a csillag, fénye odafönt
Az alacsony mestergerendán lángol,
Mint szent köszöntés egy fényes világból.
És a belépő kis Jézus körül
Menyből szállott angyalsereg örül.
S a jászol és aranyos Bethlehem
Világít szinaranytól fényesen.

Elámul rajta a szegény család.
Mily fény ragyogja bé húzuk falát!
Milyen csodálatos szép angyalok . . .
Es az a csillag . . . hogy lángol, ragyog! . . .

S mond a család feje: „Isten megáldjon.
De menjetek. Jézust mi nem így vártuk.
Ti gazdag emberekhez menjetek,
Azoknak van óriás kastélyuk, várak.
Meggégyenít e fény. Nekünk elég
E három kis mécs és a hit, mely adja,
Nem ragyogást, de hiv imádást kíván
A szegények megváltó édes atyja . . .“

S a gyermek Jézus int, s kiálszik minden.
Csak az a három kicsi gyertya ég.
De a három kis mécs világa mellett
Ott fénylik a mosolygó tiszta ég.
„Igazatok van . . .“ mond az égi gyermek.
„Az egyszerű szív az Úr temploma,
S a mit tibennetek ma feltalálók,
A palotákban nem lelem soha.
Csillag, vezess! . . . A megváltás munkája
Örök fényével kunyhókban ragyog . . .
A kunyhók küszöbét az Úr megáldja!
Ezeknek messiása én vagyok! . . .“

A zsebkendő.

Irta: Heltai Jenő.

I.

Életem legbecsületesebb embere egy tüzérkapitány volt, akinek 1893. január 17-ikén egy egyszerű csikos zsebkendőt kölcsönöztem.

Az eset a kávéházban történt. Minden délután együtt üitem itt a kapitánnyal, akivel nagyon összebarátkoztam. Kölcsönösen kicseréltük a képes újságokat és ha már nem volt mit olvasunk, az időjárásról, a katonai élet kellemes voltáról beszélgettünk. Néha sakkoztunk is. Annyira összeszoktunk, hogy három hónap mulva már be is mutatkoztunk egymásnak. En megtudtam, hogy a kapitányt Frencsik Pálnak hívják, ő megtudta, hogy Huber Józsefhez van szerencséje. A bemutatkozás után viszonyunk még bizalmasabb lett, szivarral és cigarettával kínáltuk egymást és bucsuzóul azt mondtuk egymásnak: „Viszontlátásra!“

A nevezett téli napon a kapitány otthon felejtette a zsebkendőjét és miután nálam történetesen kettő volt, az egyiket felajánlottam neki. A kapitány eleinte habozott, de azután hálás elragadtatással kapott ajánlatomon és zsebetette a kendőt. Már mondtam, hogy egyszerű csikos zsebkendő volt, minden különösebb érték nélkül való. Már nem emlékszem, mennyibe került tuczatja, meg kellene kérdeznem a feleségemet, az még tudja. A nevem kezdőbetűi is bele voltak himezve, piros czér-

nával a fehér alapon. Az idősebbik leányom himezte, a Böske.

Azonban mindez nem tartozik a dologhoz. Annyi bizonyos, hogy a kapitány elvitte a zsebkendőt és megígérte, hogy pár nap mulva vissza fogja adni. Nagyon természetes, hogy én nem kételkedtem a kapitány szavaiban és éppen olyan jókedvűen mentem haza a kávéházból, mintha nem adtam volna neki kölcsön a zsebkendőmet.

II.

A véletlen különös szeszélye úgy intézkedett, hogy másnap nem mehettem el a kávéházba, sőt harmadnap sem. Negyednap viszont a kapitány nem volt ott, sőt az ötödik napon sem. Azontul egyáltalában nem láttam többé. Nem tudtam hová lett. Annyi bizonyos, hogy eltűnt a látóhatárról és vele együtt tűnt el az én zsebkendőm.

Noha ez a zsebkendő, mint mondani már volt szerencsém, csak egyszerű csikos zsebkendő volt, minden különösebb érték nélkül való, mégis fájta róla lemondanom. Először is hiányzott a tuczatból, másodsor az idősebbik leányom, a Böske himezte bele a nevemet, az ember ragaszkodik az ilyen kedves emlékekhez. Öszintén megvallva, haragudtam egy kicsit a kapitányra, nem annyira azért, mert a zsebkendőt nem adta vissza, inkább azért, hogy többé nem is mutatkozott. Azt hittem, hogy röstelli a dolgot és nem akar többé a szemem elé kerülni, pedig hát inkább későn adja vissza az ember, mint soha. A zsebkendőn kívül a legkedvesebb kávéházi ismerősömet is elvesztettem. Mióta a kapitány nem járt a kávéházba, a kávéház hijával volt minden varázsnak, üresnek, unalmasnak láttam és végleg kimaradtam belőle.

Néha elfogott a boszankodás. Az ördögbe is, az ember kölcsön adja valakinek a zsebkendőjét és többé nem kapja vissza. És ez csak úgy történik, minden mentegetőzés nélkül, mintha ez volna a világon a legtermészetesebb dolog. Néha komolyan arra gondoltam, hogy föl kutatom a kapitányt és felelősségre vonom. Igaz ugyan, hogy a zsebkendő egészen egyszerű csikos zsebkendő volt, minden különösebb érték nélkül való, de végre is, az ember nem szereti, ha baleknak nézik. Igen, föl kutatni a kapitányt, Frencsik Pált. De istenem érdemes egy zsebkendő miatt? Hátha megfeledezett róla? Hátha azóta tiszter, százszor ott járt a kávéházban, hogy visszaadja?

Szóval lassankint belenyugodtam abba, hogy a zsebkendő visszavonhatatlanul elveszett. Nehéz szívvel mondtam le a viszontlátás reményéről, de hát nem tehettem másként. Azonban kegyelettel és fájdalommal gondoltam rá vissza, mint ahogy egy drága halottunkra szoktunk visszagondolni.

III.

Azóta sok év zajlott le.

Feleségem, a drága lélek, isten nyugosztalja, meghalt, legidősebb leányom a Böske, ugyanaz, aki piros czérnával behimezte a nevem kezdőbetűit a nevezetes zsebkendőbe, férjhez ment, a másik leányom főcsepere-

dett, a Sándor fiamat pedig elvitték tüzer-önkéntesnek.

1899. december 19-ikén, tehát csaknem hat évvel az emlékezetes zsebkendőkölcsönzés napja után, délután két órakor egy tüzerőrnagy állított be hozzánk és ebben a tüzerőrnagyban csakhamar fölismertem Frencsik Pált, akinek kapitány korában egy egyszerű csikos zsebkendőt kölcsönöztem.

Mikor a viszontlátás első örömeim tul-estünk, az őrnagy a zsebébe nyult és ünnepé-lyesen így szólt:

— Hat év óta nyomja a lelkemet ez a zsebkendő. Most köszönettel és hálával vissza-
adom. Bocsánat, hogy ilyen sokáig bitoroltam az ön jogos tulajdonát, de igazán ártatlan vagyok a késelemben . . . Két héttel a ne-
vezetes kölcsön után elhelyeztek Boszniába. Három évet töltöttem Boszniában és e három év alatt a zsebkendő mindig nálam volt. Min-
dig azt reméltem, hogy a véletlen össze fog hozni önnel. Hiába! Három év múlva visszajöttem Boszniából és elsziettem abba a kávéházba, amelybe a régi szép időkben jártunk. Más czim, más tulajdonos, más pinczerek, önről senki nem tudott semmit. Fájdalom, arra nem volt időm, hogy az ön lakását kikutassam, mert másnap tovább kellett utaznom Bécsbe. Kíváncsi a folytatásra? Három esztendőt töltöttem Bécsben. E három év alatt a zsebkendő mindig nálam volt, mindig azt reméltem, hogy a vé-
letlen össze fog hozni önnel. De ismét hiába! Visszajövök Bécsből, ismét elmegyek abba a bizonyos kávéházba, megint más czim, más tulajdonos, más pinczerek, de önről még min-
dig nem tudott senki. Nehéz szívvvel bemegyek a kaszárnyába. Ahogy az önkéntesiskola előtt elhaladok, egy padon mit látok? Szakasztott mását az én zsebkendőmnek. Még a be-
tük is ugyanazok benne. Eleinte azt hittem, hogy a szemem káprázik. Hogy kerül ide annak a zsebkendőnek a párja, amelyet én hat eszten-
dővel ezelőtt kölcsönkaptam? Összehasonlítom a két zsebkendőt, semmi kétség, ugyanaz a szín, ugyanazok a betük. Rögtön elrendelem az inkvizíciót és a többit ön tudja. Kiderül, hogy a zsebkendőt Huber Sándor tüzerönkén-
tes felejtette ott, kiderül, hogy a zsebkendő az övé, az én régi öreg barátomé. Természe-
tesen rögtön megtudakoltam a lakását és ro-
hantam ide, hogy régi adósságomat lerójam és visszaadjam az ön zsebkendőjét, amelytől ön lelke mélyén bizonyára már régen elbu-
csuzott.

Mindaketten nagyon meg voltunk hatva és melegen megszorítottuk egymás kezét. Az őrnagy ismét a zsebébe nyult.

IV.

Ebben a pillanatban berohant a leányom, aki nem tudta, hogy vendégem van. Hangos nevetéssel jött be, valamit mesélni akart, de a szó torkán akadt, mikor az idegen urat, a csillogó katonatisztet meglátta. Rettenetesen megzavarodott és piros lett, mint a főtt rák.

— A leányom, Ilona — mondtam az őrnagynak.

Az őrnagy haptákba vágta magát, meg-hajolt és kezét csókolt a leányomnak. Ilona csakhamar magához tért:

— Bocsánat a neveltlenségemért, nem tudtam, hogy a papa nincs egyedül . . .

Azután beszélni kezdett, roppant élénken és mindenről. Az őrnagy nagyon kellemesen és kedvesen felelt neki, mindjárt elmondta a zsebkendő kalandos történetét, szóval ezek ketten elkezdtek mulatni. Én kissé kényelmet-
lenül éreztem magamat, szinte szerettem volna ha az őrnagy már visszaadja a zsebkendőt és elmegy. De erről szó sem volt. Ilona és az

őrnagy belemelegedtek a beszélgetésbe és hoz-
zám csak a látszat okáért szóltak néha egy-
egy szót. Kényelmetlenül feszengtem a széke-
men, közbe izgatottan köhögtem, a dolog ha-
tározottan untatott. De minél udvariatlanabb
voltam én, annál bájosabb és szeretetreméltóbb
volt a leányom, fekete kávéval kínálta az őr-
nagyot és a legjobb szivarjaimmal, anélkül,
hogy engem megkérdezett volna. Konyakot is
töltött neki, úgy, hogy egészen megbüvölte az
őrnagyot. Nem tartott öt perczig, olyan jó
barátok voltak, mintha száz év óta ismernék
egymást. És én, aki eleinte gyöngéd meghatott-
sággal gondoltam az őrnagyra, mint a férfi-
becsület szeplőtlen mintájára, most még tizen-
egy zsebkendőt adtam volna a hiányzó tizen-
kettedikhez, ha az őrnagyot kevésbé lelki-
ismeretesnek minősíthetem. Hiába no, békés
polgár vagyok és nem szeretem, ha a hadsereg
nagyon jó barátságban van a leányaimmal . . .

Ilonának azonban más véleménye volt. Es
amikor az őrnagy vagy két órai ottidőzés után
bucsuzni kezdett, erőteljesen és határozottan
marasztalta. Az őrnagy habozott, de azután
győzött benne a jobb érzés és ajánlotta magát.
Még egyszer, utoljára a zsebébe nyult, azután
elsápadt, zavarba jött és erőltetett nevetéssel
így szólt:

— Ez csakugyan mulatságos!

— Mi az? — Kérdezte a leányom.

— A zsebkendő, amelyet hat év óta min-
dennap magamnál hordozok, éppen ma nincs
nálam. . . Pedig csak azért jöttem, hogy vissza-
adjam.

— Oh, baj is az — mondta a leányom. Majd
elhozza máskor, legközelebb . . . holnap, ugy-e? . . .

— Igen, holnap — mondta az őrnagy
sietve. Még egyszer megcsókolta a lányom
kezét, tőlem bizonyos zavarodottsággal bucsu-
zott, azután elrohant. A leányom az ablakba
állt és utána nézett, majd nyájasan bölintott.
Az őrnagy tehát felköszönt.

Nagyon rosszkedvű voltam és Ilonát
alaposan összeszidtam. A kis gazember vállat
vont, azután a nyakamba ugrott és össze-
csókolt.

V.

Önök tudják a többit.

Az őrnagy eljött ugyan másnap, de a
zsebkendőt most sem hozta el. Azt hazudta,
hogy elvesztette. Meg kell keresnie. És ez így
ment egy héttig, mindennap új és egyre nevet-
ségesebb kifogásokkal.

Egy hét múlva az őrnagy megkérte Ilona
kezét. Ilona igent mondott. Engem alig kér-
deztek.

— Ön tudja, hogy becsületes ember
vagyok, — mondta az őrnagy — Hat eszten-
deig tartottam magamnál a zsebkendőjét és a
végén mégis visszahoztam.

— De még mindig nem adta ide! — Tört
ki belőlem a kétségbeesés.

— Oda adom — nevetett az őrnagy —
de cserébe elviszem a leányát.

El is vitte. De ezt már nem kölcsönbe
adtam neki és fogadok, hogy nem is hozza
vissza.

Meghalt az öreg.

Írta: *Thury Zoltán.*

Mikor még én az iskolába jártam, egy zsi-
dó suszter lakott mellettünk a földszinten. Nem
olyan czipész volt, mint a többi. Csak délig
dolgozott s addig is csak nagy immel-ámmal.
Délután föltette a czvikkerét, fölhuza a szalon
kabátját és elment a kávéházba. Kártyázott,
kibiczelt, és mindenképpen nyert. Csak estefelé
jött haza, akkor fölpofozta az inasokat és le-
feküdt a belső szobába. A felesége azt az éle-

tet élte, a mi kiegészíti a másikat. Főzött, mo-
sott az urára, szinten megverte az inasokat, ha
rossz kedve volt, átjárt pletykázni a szomszéd-
ba és azonközben a sovány kosztjuk mellett is
meghízott. Sohase volt egyéb rajta, mint egy
ócska szürke szoknya s a lábain papucs. Gyer-
mekük pedig nem volt, hála Istennek.

A másik szobában volt a műhely, nyomo-
ruságos, agyaggal kivert padlóju, nyirkos, örökké
füledt, savanyu szagu lyuk, teletömve bu-
torral, mit kevés lim-lommal is könnyű elkép-
zelni, mert az egész nem volt nagyobb, mint
egy jókora ól. Egymás fölé volt négy két ág
a sarokban, a felsőnek a fejfája már majdnem
érte a padlás gerendáját. Előbb mind a két
inasnak külön-külön ágya volt, hanem a mi-
kor a gazda magához vette a felesége apját
fölszorultak az emeletbe s az alsó ágyba a vén
ember feküdt. És feküdt is egész nap. Nagy
kinnal tudott átfordulni egyik oldalról a má-
sikra, nyögött, zsidóul mormogott s ezen jól
elmulattak az inasok. Eddig külön élt, de a
mesternek eszébe jutott, hogy jobb lesz, ha itt
eszi meg az öreg azt a kevés pénzt, a mije
még maradt a leánya kihazasítása után s be-
költöztette az öreget az inasokhoz. Azóta már
nem olyan egyhangu odaát az élet.

Közben megesett az is, hogy a mester egy-
szer összeütközésbe jött a rendőrséggel; befog-
ták és három hétig nem eresztették haza. Ha-
misan kártyázott, de a végén mégis kisült, hogy
rágalom az egész, egy utazó ügynök meg egy
másik ember megesküdött, hogy soha becsü-
letesebb embert nem ismertek, mint a barátjuk.

Különben is azért adott az Isten szemet az
embernek, hogy nézze meg, kivel ül le kár-
tyázni. A három hét alatt nagy felfordulás volt
odaát. Az inasok birkóztak a műhelyben, az
öreg még többet nyögött, az asszony pedig
örökké a szomszédban ült és szidta a főkapi-
tányt. Az öreg zsidó rosszul beszélt magyarul,
a fiuk nem igen értették meg, ha rá hallgat-
tak is, hogy mit akar; egyszer aztán mégis sike-
rült agyához hivatni a leányát, akkor már na-
gyon el volt szegény keseredve s bárki meg-
s njálta volna, ha látja. A mi szakácsnének néha
belátogatott hozzá egy kis ételmaradékkal, azt
hazudta neki, hogy ő is zsidó családnál lakik és
hogy kösért főznek. Sokat beszélt róla anyám-
nak s mi gyermekek is ott hallgatóztunk körü-
lötte.

Az öreg nyögve, lihegve szólott a lányá-
hoz s a füléhez kellett hajolnia, hogy megértse
az ember, a mit beszél.

— Hol van a Náczi?

— Ne törődjék vele; mondták az inasok.

— Miért zárták be?

— Mit tudom én?

Az öreg erőlködött s felülni próbált az
ágyban, de csak a fejét tudta kissé feljebb
tolni a párnára. Vértörésre pirult, tele volt
haraggal, indulattal beszélt, aztán hang nél-
kül járt a szája tovább, megint szólott egy
pár szót, újra elakadt, integetni próbált, de
nem bírta föl a kezét.

— Vigyetek el innen, akárhova, adjátok
vissza a pénzem, nem maradok tolvajnál. Eresz-
szetek, hadd menjek . . .

— Nem tudsz.

— Kocsit, kocsit . . .

Az asszony kiment, ott hagyta, hogy csak
hebegjen magának. Az egyik inas kalapálni
kezdett egy talpat, a másik pedig füttyölt. A
vén ember megnyugodott egy kissé s azzal
vigasztalta magát, hogy úgy se tart már sokáig.

A negyedik emeletről kihurezolkodott a
szabó, a lakás üresen maradt s minthogy dél-
utánonkint már régen emlegette a mester, hogy
megunta a földszintet, kivette a szabó lakását.
Ez se volt jobb, mint az eddigi, de mégis valaho-
gyan másként érzi magát az ember ha magasan
lakik, különösen, ha szemmel tartják a detektívek.
Tudja Isten, hogy mi mindent akarnának még
kisütni róla.

Az öreg felköltöztetését az inasokra bizta
a mester. Ő úgy mondta: szállítsátok fel, de
én ezt a kifejezést hajlandó vagyok tanulságo-
san uri hajlamainak tulajdonítani. Az inasok
sok mindent megpróbáltak az öreggel, de se-
hogy sem ment a költöztetés. Az ágygyal
együtt nem bírták még csak fölemelni sem, s
ha kiakarták emelni belőle, olyan keservesen
nyögött és jajgatott, mintha a csontjait tör-
nék. A két borzas kölyök egymásra bámult az
ágy előtt s nem tudta egyik sem, hogy mit

kezdjenek vele. Végre felfogták a derékaljával együtt s beletették egy ruhás kosárba, s a kosarat két fülénél fogva czipelték fel a lépcsőn. Az öreg már akkor olyan volt, mint a csontváz. Ugy látszott, hogy a szervezete is csak szánalomból dolgozik már egy-egy keveset.

A vejére rá se nézett, mióta be volt csukva. Elfordulni próbált, ha jött s éreztette vele, hogy megveti. Csak a leányához beszélt néha, ha elékaphatta egy-egy percze, szidta és lenyogerőzött.

— Hagyd itt, hagyd itt, még ma. Tömlőczen volt, oda is megy majd vissza. Hitvány . . .

— Hagyj nekem békét . . .
— Te is odajutsz vele, rád sütnek valamit . . .

— Törődj csak magaddal.
— Nincs miért, egy-két napom van még, de te még sokáig élsz. Hagyj itt . . .

Az egy-két napban nagyon igaza volt a szegény öregnek. Emlékezem, épen szerda volt s édes apám valami generálisnál tiszteltet, vagy mi — de blouse helyett attilában jött haza. Csakó volt a fején, fényes szalonkard az oldalán. Egy szegény, családos katonatiszt csak akkor koptatja ezt a drága holmit, ha okvetlenül szüksége van reá. Még ideje se volt átöltözni, lélekszakadva rohant le hozzánk a suszterné. A többi lakót már föllármázta, csunyán jajgatott s kért nagyon szépen, hogy mind, mind menjünk fel hozzájuk, haldoklik az öreg. Náluk az a divat, hogy sok sok embert gyűjtenek a halottas ágyhoz.

Apám fölment s utána mi is. Az ágy fejénél szalonkabátban állott a suszter s a czvikkeren át hangosan imádkozott valami héber imádságot. Az öreg utána motyogott egy-két szót, de inkább csak hangtalanul tárogatta a sáját. Az asszony jajgatva dült az ágy lábához s néha meglegedetten nézett végig a nagy társaságon, melynek bizonyos előkelő színezetet adott az apám aranyos attilája és csakója. Az inasok abbahagyták a munkát és kerekre nyitott szemekkel bámulták a dolgot. Az öregnek is tetszhetett ez a nagy tisztesség, mert mielőtt behunyta a szemét, gyöngén elmosolyodott az arca.

Tél felé.

Irtá: Szabolcska Mihály.

*Nincs már virág a rózsafákon,
Nem melegszünk a napsugáron.
Eltűnt a fény, mely eddig biztatott;
Halott a természet, halott!*

*Oh emberélet, hulló rózsá,
Intőjel ez a koporsóra!
Elhagy a meleg, el a napsugár,
Neked se lesz örökre nyár!*

*Jer téli esték lámpafénye,
Tanítgass minket bölcsességre.
Vésd a szívünkbe, hogy árván, magunk
Gyámoltalan semmik vagyunk!*

*Emeld fel ahhoz a szívünket,
Ki hogyha fogja a kezünket:
Télben, viharban járunk egyazon
Mosolygós, rózsás utakon!*

*Te benned óh Uram, s tevéled
A napsugár, a fény, az élet!
— Tudom, azért küldöd csak a telet:
Hogy menjünk Hozzád közelebb!*

Az első darab.

Irtá: Szomaházy István.

Az előadás után bankettet rendeztek az ősz mester tiszteletére. A holdsugaras asszony került színre, az érdemes komponista legújabb operettje, melyet körülbelül tizenégyévi hallgatás után irt meg, miközben komor szimfoniáknak, miséknek és borongós daloknak adott életet. A holdsugaras asszony visszatérés volt fiatalkori irányához, amikor még a tánczos színpadoknak dolgozott, s mikor melódiáit csillogó szemekkel énekelték az egész ország uri há-

zaiban. Azóta azonban végképp bucsut vett a könnyű genre-től, s mikor az igazgató, egy fiatal, agilis stréber, ünnepiesen tiszteltet nála az új darab ügyében, melankolikus mosolylyal intett neki:

— Mit akar tőlem? Az én időm, fájdalom, lejárt. Forduljon valami fiatal tehetséghez, aki még a világot akarja kimozdítani a sarkaiból . . .

De végre is — mire nem képes egy színház-igazgató, akinek nagy a konkurenciája? — az ősz mester odaült a zongorája mellé s vagy kétévi habozás, lelki kétség és diákos félelem után elkészítette A holdsugaras asszony partitúráját. Mikor a vastag könyvet az igazgatónak átnyújtotta, olyan mozdulatot tett, mintha valami láthatatlan ellenség ellen védekezne.

— Ha kifütyölnek — mondta tréfás aggodalommal — lelövöm önt a legelső utcza-sarkon . . .

Az operettet azonban nem fütyölték ki: ellenkezőleg, talán ez volt a legszebb este, amire a koszorús zeneiro visszaemlékezett. Mikor a felvirágozott zenekari emelvényen megjelent, az egész közönség felállott a helyéből, a karzatról pedig friss babérlevelet szórtak a fehérhajú öreg fejére. Az ováció — mint a lapok másnap irták — az egész este nem szűnt meg, a zsufolt nézőtér minden egyes számot kétszer-háromszor megismételtetett. Az egyetemi ifjuság utóbb kifogta a mester lovait s a járókelők élénk asszisztenciájával kísérte el az ünnepeltet a dunaparti fogadóba, ahol tisztelői a bankettet rendezték. És bár a műértők szomoruan konstatálták, hogy az érdemes szerző immár csak ledől romja önmagának s hogy egy falusi karmester szemérmelenségével lopkod a fiatalok műveiből, a siker nagy, lelkes, sőt impozáns volt. Az öreg ur, mikor tizenegy órakor az asztalfőn helyet foglalt, ragyogó pillantással nézett végig az óriási terem során: s mindazt a sok szépséget, ifjuságot, talentumot együtt látta, aki a színnázak életét oly vonzóvá és ingerlővé teszi. A látványon fiatalos hév járta át összeszáradt, vén szívét; s a primadonnához, akik dekolletáira, sima vállukon káprázatos ékszerekkel, mosolyuk és frissességük bűbájában kacérkodtak vele, mámorosan így szólott:

— Mégis csak érdemes volt ám átnyomogni ezt a keserves hatvanöt esztendőt . . .

Asztalbontás után mindenki az ősz mester közelébe telepedett, s az igazgató, aki a vacsora fölött elmés felkészítőben éltette színháza „legfiatalabb” támaszát (a beszédet az összes lapoknak átadta) diadalmasan kocsintott A holdsugaras asszony ünnepelt szerzőjével.

— Nos, mester, kinek volt igaza? Ha a kifogásait respektálom, bezzeg sohase érjük meg ezt a szép estét, amire még patriárkorkoromban is büszke leszek. Ha eszembe jut, hogy mennyire szerénykedett . . .

A mester jókedvűen bólintott, majd megölelte és megcsókolta az igazgatót. És a körülállók felé fordulva, túlráadó szívvél vágott a fiatal ember beszédébe:

— Annyit mondhatok, hogy ötvenéves szereplésem alatt még sohase akadtam ilyen ügyes urra, mind ez a bajszatlan kóficz. Az indiai császárné kérésére aligha vettem volna föl megint a pennát, de ez az ördögös kujon levett a lábamról . . . Ott fogott meg, ahol a leggyöngébb vagyok: a szerzői hiúságomnál . . .

Egy színházi kritikus, aki zárt társaságokban csak mint „vén hülyé”-t szokta emlegetni a kitűnő veteránt, élénk tiltakozással emelte föl a plafond felé a karjait.

— Hiúság? Nagyszerű. Ha a mester a jogos önrzetét hiúságnak mondja, akkor nem tudom, hogy az üreslelkű utazói mit szóljanak?

Az öreg ur hálásan nézett a lelkes ifju felé, majd mélabusan maga elé meredt:

— Hagyja, a hiúság talán minden érzésnél erősebb. Oly hatalmas érzés ez, hogy még a szerelem, sőt a féltékenység is eltörlődik mellette. Ha meghallgatják, szívesen elmondok önöknek egy történetet, ami még vidéki karmester koromban történt velem . . .

A társaság élénk „halljuk”-kiáltásokba tört ki, a veterán pedig hátradőlt a karosszékeiben.

— Nem tudom már bizonyosan, hogy Szegzárdon, vagy Dombóvárott történt-e, csak arra emlékszem, hogy kegyetlen nyomorúsággal küzködtünk. Üres házak előtt játszottunk s én sokszor félig alva ütöttem a fogatlan zongorát. Álmos, rosszkedvű és kimerült voltam s titok-

ban a boldogult édes apámuak adtam igazat, aki mindenből kitagadott, amiért a fűszerboltjából megszöktem. Mert ennél a művészpályánál még a fűszeresség is többet ért . . .

Kétségbeesésemnek azonban volt egy titkos oka is: az asszony. Mert elfeledtem mondani önöknek, hogy körülbelül más félévvel azelőtt házasodtam: egy tizenhát éves gyereket vettem nőül, aki mindaddig a karban énekelt, tizenkét vagy tizenöt forint havi fizetésért. Csinos, vékony, de igen léha kis teremtes volt, akinek az erkölcs iránt nem igen volt több érzéke, mint egy verébnek vagy egy czinegének. Akkoriban azonban az érzelgős francia dráma járta, s én, a magam ostoba fejével azt hittem, hogy az asszonyi méltóság majd megváltoztatja a kis haszontalant. Fájdalom, csak későn tudtam meg, hogy nem igen vagyok valami elsőrangú emberismerő; a feleségem, akit az első hónapokban nagy buzgalommal avattam be az éneklés művészetébe, csak olyankor éledt föl, mikor előadás után a huszártisztekkel mulattunk, vagy amikor egy-egy levélkővel spékelt bukétát vett át a színházi szolgától. Elképzelhetik, hogy nekem szánalmas szerep jutott; a tiszték jóakarattalag fitymáltak, az asszony pedig két-három napban egyszer érdemesített arra, hogy egy-egy mondatot direkt hozzám intézzen. Lassanként aféle morózus medve lett belőlem, amilyet gyakran lehet látni a zenekari pultok mellett; aki husz- vagy harmincz éves karmesterség után ióformán még az emberi beszédet is elfelejti. Ily állapotban virradtam arra a napra, amelynek elérézését előre is sejtettem volna: megtudtam, hogy a feleségem megcsal . . .

Az eddigiek után ez aligha lepi meg önöket, de engem eszeveszett düh fogott el; mert mint a legtöbb férj, én is minden asszonyt tökéletlen kigyónak tartottam, de azt, hogy magam is a Dandó György sorsára jussak valaha, sohase hittem komolyan. Mert egy ideig minden férj bizonyos abban, hogy ő az egyetlen kivétel. Mikor aztán vigasztalan sorsom tudatára ébredtem, egyszerre feltámadt bennem az emberi vadállat. Megölöm, mondtam magamban százszor, vagy ezerszer, miközben a legvéresebb gondolatok motoszkáltak naphosszat a fejemben. Néha abban állapotam meg, hogy a szöke hajával szoritom halálra, néha a törre, vagy a revolverre gondoltam. A jó Isten tudja, hogy miképp végződik a dolog, ha az igazgató, egyéb mentő eszköz híján, egy novemberi napon ki nem tüzi az operettem premiérjét . . .

Tudják-e önök, hogy mi az első darab? Amit remegve, felborzolt idegszálakkal írunk, miközben színes álomok, aranyos remények kóvályognak káprázatosan a szemünk előtt. A legelső operett! Akkoriban többet koplaltam, mint amennyiszer jóllaktam, a télikabát-probléba nem egy álmatlan éjszakát okozott, irigykedve néztem azokra az emberekre, akik a kávéházban egy papirforintot felváltak. — És mégis: aligha cseréltem volna az indiai nabobokkal és az amerikai vasutkirályokkal. Mert én is, mint minden szerző, azt hittem; hogy az első előadás után egyszerre vége szakad minden nyomornak, s a londoni igazgatók különvonaton utaznak Szegzárdra, hogy a Kincses kán partitúráját magukkal vigyék. Órák hosszan át sétálgattam a hangos kávéház előtt, vagy a sötét, néptelen főutcán, s lekemben már előre átéltem az a napot, mikor szülővárosom polgármestere remegő deputáció élén jelenik meg majd egyszerű lakásomban, s büszkeségének, meg boldogságának ad kifejezést, hogy a szerény Kaposvár ilyen égbe kiáltó talentummal ajándékozta meg a civilizált világot. És amikor egy-egy részeg éjjeli alak belémütődött, vagy a rendőr gyanakodva végig nézett, mosolyogva így szóltam magamban:

— Szegény ember, nem tudja hogy ki van előtte . . .

Igy érkezett el végre az a várva-várt nap, amikor a szegzárdi igazgató a Kincses kánt előadásra elfogadta. Mily boldog lettem volna, ha az a borzalmas katasztrófa a fejemre nem zudul! Így azonban borzasztó aggodás fogott el: mi lessz, ha a feleségemet megölöm? A társulatnak nem volt rajta kívül más primadonnája, s ha ő nem játszik, talán örökre rejtve maradnak az operettem szépségei és melódiái. Sokáig haboztam és tépelődtem, amíg végre is győzött bennem a szerző: elhatároz-

tam, hogy csak a premiér után fogom megfojtani a feleségemet. Ha már meghal, mind egy, ha két héttel később hal is meg; legalább a halála előtt még sikerhez és elismeréshez segít. És nevéssenek ki, de legyőztem magamban a feldühödöt férjet: óvatosan, begombolkozva jártam a ház körül, amíg a feleségem az öreg cimszerepét tanulta . . .

Még most is jól emlékszem arra az estére; pedig több mint negyven éve, hogy azt a kis zöldséget előadták. A nézőtér egészen megtett; s én szívdobogva, a kopottságtól fényes fekete kabátban ültem a zenekari karosszékekben. Végre elhangzott az operett nyitánya, s a ponyva általános feszültség közt a magasba röppent. Eleintén gunyos mosolylyal hallgatták a darabot, a későnjövők hangosan topogtak, de a felvonás dereka táján megváltozott a hangulat: az asszony, hamis kövektől csillogó, rózsaszín selyem nadrágban egyszerre csak megjelent a színpadon. Tapssal fogadták és az első szám után is megtapsolták; s a tetszés minden következő jelenete után fokozódott. Nem tudom, hogy még ma is az egykori kezdő szól-e belőlem, de most, ősz fejjel is, úgy rémlik nekem, hogy az a vézna, vidéki primadonna remekelt. Úgy játszott, mint még soha: a játéka csupa tűz és eleveenség volt, az arcza megtelt, a termete kiegyenesedett s én a zenekari állványon ülve szinte ijedten néztem föl a színpadra: ez az asszony tegnap óta mássá lett. Nem a csitri, vidéki primadonna állt előttem, hanem egy bájos, porkuzódó, Istentől megáldott, ötletektől színpadon primadonna, aki az egész közönséget lázba ejtette. Nekem is a boldogság hidege suhant a hátamon keresztül, s a vén zongorát szikrázó szemmel, reszkető kézzel és majdnem zokogva vertem. A felvonás végén az egész színház tombolt, én pedig magamból kikelve rohantam föl az asszonyhoz a színpadra. És biggyék vagy ne higgyék, de igaz: egyszerre megfellebbeztem a férjet ért csapásról, az utóbbi hetek beszámíthatatlan kétségbeeséséről s többé nem a hitvány asszonyt láttam benne, hanem a nagy, a talentumos művésznőt. És amint ott ült az öltözőjében, a homályos fagygyüertya mellett, amint a haját a kormos vassal sütögette, boldogan odarohantam hozzá, a meztelen karját csókokkal borítottam el s mámorosan, hálás szívvel dadogtam:

— Köszönöm!

Másnap persze lelohadt kissé részegségem, de a bemutató után mindörökre lettem arról a gondolatról, hogy a hűtlen asszonyt megöljem. Pár hét múlva békésen bucsút mondtunk egymásnak, s azóta csak egyszer láttam a feleségemet: mikor három hónap múlva évvel később Aradon ünnepeltek: az egykori feleségem akkor már másodanyát játszott a francia vígjátékokban. Nála vacsoráltam és Budapestről küldtem neki egy téli boát: ezt kérte tőlem, mikor a színház előtt elváltunk . . .

A mester, befejezve beszédét, még néhány-szor elgondolkozva bölintett, mintegy megpecsételve a különös történetet. Később még azt is hozzátette:

— Most is azt mondom önöknek, hogy a szerző hiúsága sokkal erősebb, mint bármilyen más érzés. Aki nem hiszi, az még sohase volt abban a lelki állapotban, mikor az ember a szíve vérével dolgozik . . .

Miczi tortát süt.

Irta: Mittelmann Flóra.

Mikor Tarkóvi Miczi férjhez ment, korántsem gondolta, hogy a házasság élet oly sok ügyel-bajjal, kellemetlenséggel jár. Jómódu szülők egyetlen gyermeke lévén, a ház elkényeztetett kedvence volt, kinek minden kívánsága a szülők határtalan szeretete által teljesült. Barátnői is nagyon szerették a kis fruskát, ki bár közöttük a legfiatalabb volt, egy nap ezzel az örvendetes hírrel állított be:

— Lányok, képzeljétek csak, tegnap este óta, de Isten bizony, menyasszony vagyok.

Nem akarták elhinni, mert a kis gonosz már oly gyakran megtérfálta őket, hogy most sem akartak szavakat hitre adni. De a komoly ábrázat, mely a szavakat kísérte, kezdé gyanujukat szétoszlatni.

— Jézus Mária! . . . Ne mond! . . . Kivel? ostromolták minden oldalról.

— Bártfay Tiborral. Három hét múlva lesz az

esküvőm. Tudjátok, olyan örült szerelmes belém, hogy a kihirdetésen túl egy napot sem akar várni. Ugye, mindez nagyon érdekes. Csupán ezért tértem be hozzátok, hogy ezt az ujságot véletek közöljem. Szervuszatok. Isten veletek!

S rohant tova, mint a szélvész, mintha ott sem lett volna.

— Igazán szégyen! — sietett egy közillők rögtön kijelenteni — hogy a legfiatalabb túltett mindannyiunkon. Ezt nem tűrjük el, ki kell vetni nekünk is a halót.

Tarkóviék házában nagy a sürgős-forgás, készül a fiatal pár, csomagolnak nagyban, utaznak a nász-utra messze, messze, a boldogság hazájába, szép Olaszországba.

Mikor három hét elmúltával hazajöttek Velen-czéből, hová csak a hosszú szoknya felvevése után indult el Miczi a férjével, boldognak érezte magát, nagyon boldognak. A férfiak nagy tiszteletre méltóan köszöntötték és csókoltak neki kezét, a volt bakfislánynak, ki bár betöltötte már a tizenhetedik évet, mégis csak kisleánynak tekintették s csak úgy félvállról néztek rá. Milyen különbség is az, most és régen. Az asszonyok nyájasság vele szemben, hívják látogatásokra, uzsonnákra, de ő nem megy sehová, mert megfogadta a „cziczuskájának.”

Naphosszat, ázaz ha csak a férje nincs odahaza, elabrándozik a jelen és a múlt felett s azt tapasztalja, hogy mégis csak jó asszonynak lenni. Nincs a mama a háta megett, a kinek folyton akad valami zsémbelni valója, hogy ezt ismét nem jól tetted, máskor ezt ne lássam. Oh, megváltozott minden, de minden. A mama nem mutatja soha a haragos arcát, tanácsokat ad mindent illetőleg s helyesli mindazt, amit tesz. Csak az a szörnyű soka gond ne gyötörné, hogy elég kész legyen a sakarítással s mit főzőn mindennap ebédre, vacsorára, az étel elkészítése sikerüljön, hogy apuskának is kedvére legyen, no meg neki is. S habár Tibor olyan nagyon jó s mindent az éjig magasztal, különösen azokat csókokat, melyekkel az ebédet fűszerezik, de azért ő belátja, mily nagy önfeláldozást követ el, mikor az általa elsózott ételeket megveszi. Mennyit kell néki az ő ügyetlensége miatt szenvednie, mire apuska nem győz eleget esküdni s még egyszer annyi csókkal bizonyítani, hogy ő még soha életében ily jót nem evett.

Most az egyszer azonban hiába vigasztalja. Miczi csak sir, sir keservesen. Hiába kérdezi, kerleli, talán valamivel akaratlanul megbántotta, nem kap választ a fiatal menyecske szemeiből hull a könnyzapor, mint az eső. Végre nagy könyörgésre és rimázkodásra bevallja, hogy barátnőit meghívta délutánra uzsonnára s linczerszeleteket akart készíteni, de hiába való volt minden tohatsége és fáradozása, bármily pontosan is mérte ki a hozzá szükséges anyagokat s a szakácskönyv szerint készítette, még sem akar sikerülni, mindig szétrepedeztek. Hiszen az iszonyatos. Mit fognak majd mondani a leánybarátnők, kik hozzá, az asszonyhoz jönnek vizitálni s az még rendes uzsonnával sem várja őket. Ki fogják kacagni s kikürtölik az egész városban az ő rossz gazdasszonyosságát. Szó sincs róla, ezt a szégyent túl nem éli. Az utolsó szavaknál már görcsös zokogásba fullt a hangja.

Szegény Tibor eleinte csak álmélkodik s maga sem tudja mitevő legyen, de csakhamar felderül az arcza.

— Hát csak ennyi az egész? Hisz ezen könnyen segíthetünk. Sohase hullasd, édesem, azért a csekélységért azokat a drága gyöngyöket, hanem jer, menjünk ki a konyhába, nézzem azt a szerencsétlen süteményt.

A szegény tészta úgy pihent a gyuró deszkán darabokban s oly színben, mintha máris félig meglett volna sütvé. No de mind ez nem tesz semmit. Az ajtót óvatosan behúzták és bezárták, hogy a szomszédok közül esetleg meg ne lepje valaki őket. A cseléd szerencsére nincs itt, valahol a kapuban udvarolat magának. Apuska szépen leveti a kabátját, felgyüri az ingujját, tarka kötöt tesz maga elé, szóval szakácsnői toalettbé csapja magát s hozzálát az operációhoz.

Először is a tésztát összehajtogatja, megpróbálja összegyúrni, ami nehezen megy, mert mind a kezére ragad, de ezen hamarosan segít, elővesz egy kést és szépen lekaparja róla, ad hozzá egy kevés lisztet, mitől ugyan kökeménységű lesz, de hát itt van a zsír, majd segítnek rajta.

Végre is hosszás fáradozás után siker koronázta munkáját, a tészta egy alakatlan tömeggé formálódott össze. Most jött azonban a fekete leves. Hisz idáig Miczi is vitte művészetét, hanem most, most Isten segits!

Apuska elővette a nyújtó-fát, a tészta köze-

pére tette, kezdte nyujtani jobbra-balra, de oh égek, a tészta kezdett repedezni.

— Ugye előre mondtam, hogy így lesz — rebegi az asszony s ujra fog a keserves sirásnak.

Tibornak is nagy verejtékcseppek üttek ki a homlokára. Tanácstalanul állott, mikor egyszerre csak egy szerencsés eszmétől megkapatva a homlokára üt.

— Megvan! — s ezzel össze-vissza csókolja a menyecskét. Csak te ne sirj, drágám, hisz oly vörösek a vendégek azt hiszik majd, hogy megvertelek

Ezzel visszamegy a gyuróáblához, ujult erővel nekilát a munkának. A tenyerével elkezd lapítani s csodák-csodája, a tészta nyulik a nyomástól és egészben marad.

— No látod, cziczuskám, mindjárt rendben lesz minden. Hát mit akarsz? Csillagot, félholdat? Akkor ezt a karikát félbe vágjuk. Így ni, készen leszünk rögtön.

A menyecskének mindes egyes süteménydarabnál egy-egy ráncz simult el a homlokáról, az utolsónál pedig már nagyban trillázott s valczert tánczolt a konyhában. Megvan montve a gazdasszonyi hirnév, nem fog szégyent vallani.

— Készen vagyok! — jelenté ki az ex-szakácsné s megadja a további utasítást.

— Ezt, édesem, gyenge tűznél süsd meg, úgy biztos a siker. S most add ide a kabátomat, hogy irodába siessek, mert már ugyis elkéstem.

A délutáni uzsonna remekül sikerült. A sütemény rendkívül ízlett a vendégeknek, hej, pedig ha tudták volna, hogy azt férj uram csinálta, bezeg másként vélekedtek volna a kis menyecskéről s nem magasztalták volna ügyességét annyira. De hát Miczi nagy bölcsen hallgatott s szerényen fogadta a reá halmozott dicséreteket.

— Oh, hiszen oly könnyű az elkészítése. Szívesen megtanítlak benneteket is, vagy pedig odadom a szakácskönyvet.

Anyám tünődése.

Irta: Pósa Lajos.

*Elmúlt a meleg nyár,
A levél is hull már,
Köd borúl a rétre,
Hűdegen fú a szél,
Küszöbünkön a tél:
Nem jött haza mégse!*

*Hej pedig hogy vártam,
Ha egy madárt láttam
Szállni az ereszre!
Nappal megrezzentem,
Éjjel föléreztem
A legkisebb neszre.*

*Ha jöhetett volna,
Tudom, repült volna
A szálló szellővel . . .
Így csak egy-egy könnyét,
Szíve tiszta gyöngyét
Küldte a félével!*

*Ne késsél már, fiam!
Magam vagyok, magam,
Éjjel-nappal várlak!
Haláltól se félek,
Tán tovább is élek,
Ha még egyszer látlak!*

A manci tragédiája.

Irta: Yvonne.

Csak egy ártatlan, kis czicza volt és mégis mennyi szerencsétlenség érte; csunya volt és nyomorákká lön, de a fajbelieitől elütően anynyi jelét adta az önzetlen szeretetnek és hűség ragaszkodásnak, hogy megérdemli, miszerint megemlékezzem róla.

De hadd kezdjem elülről.

Mikor mi ideköltöztünk, már az anyja hónapok óta nédelgetett kedvence volt az egész háznak. Nemsokára nálunk is azzá lett, úgy, hogy mikor az anyai örömeik köszöntöttek be nála, az egész család felvándorolt a padlásra, hogy megczirógassa és friss tejjel ellássa a fiatal anyát és megcsodálja az ujszülött három apróságot.

El lett határozva, hogy kettőt eldobnak, a harmadik, egy kis rókavörös, megmarad. A czicza-mama nem sokáig fárasztott bennünket azzal, hogy megmászjuk a padlás meredek lépcsőit. Másnap délben, szájában tartva a kis vörösét, levánszorgott, főként azért, szegény, hogy keresse a másik két kicsinyét. A házi-asszony által egy szekrény alján rögtönzött ágyban nem volt sokáig maradása; feljött mihamarabb ismét hozzánk, hogy az ebédli kanapéja megszokott sarkában tartsa délutáni pihenőjét.

Alig hogy megnyitk a piczike szemei és tudott már a maga lábacskaín végigdöcögni a folyosón, elkezdett ő is feljárogatni és ez időtől fogva mindennapos látványunk volt a következő csendéletnek beillő kép. A kanapésarkokban a nagy macska feküdt félkörben; a kicsi, hozzásziva magát, teste egész hosszával — mely a jól táplált kis végnyulványával együtt alig volt több egy arasznyinál, — lógott lefelé. De azért nem bukott le sohasem.

Most kettőnek a táplálásával gyült meg a bajunk és a kis öregünknek kettőnek a becézgetésével. Eddig csak egy volt az ölében, majdnem minden munkája közben, ezentul mind a kettő.

Erdekes volt megfigyelni, mint hagyta ott az idősebb manci az ételt, amint látta, hogy a kicsi fogott hozzá. Nem nyult hozzá mindaddig, míg az apróság ki nem volt elégtive. Így telt boldog megelegedésben az idő. Bájos játékaik és mókáik között legkedvesebb volt, mikor hátsó lábaikra állva, szemközt, egymásnak ugrottak és mellső lábaikkal átkarolván egymás nyakát, mint a hogy az emberek ölelkeznek, össze-vissza nyalábolták, majd a földre teperték egymást.

De rövid idő múltán érte őket a sors első, nehéz csapása.

A háziék ugyanis a külső helyiségekben elszaporodó fabogarak pusztítása végett zöld festéket szórtak el mindenütt. Ebbe a szegény állatok behempergöztek és aztán lenyalták magukról.

Így nagyon beteg lett egyszerre mindkét kedvencz. A kicsit ápolta, becúzta anyja egy ideig, majd, egy szép napon, a kertben megfigyeltém, hogy az öreg — nagy csodálkozásra — nem engedte tejelni a fiát. Hiába közelédek, de erőlyesen tolt el magától.

Kezdtém haragudni a czicza-mamára. Miért oly kegyetlen beteg gyermekéhez?

Pedig nem kegyetlen volt szegény, hanem az állatok csálhatatlan ösztönénél fogva, bölcsen előrelátó. Érezte, hogy veszve van, a vég közelg nála és meg akarta menteni kicsinyét; tiltakozott az ellen, hogy az anyatejjel ő is menthetetlenül a halált keresse.

Többet nem is játszott vele, szegény; részvétlenül sütkérezett még rövid ideig a forró, tavaszi napon, zöld szemét mélységes szenvedés kifejezésével mereven szögezte ránk, mintha kérni akart volna, hogy segítségünk rajta.

Szinte megkönnyebbültünk, mikor már kiszenvedett.

A méreg, mely a nagyot elpusztította, megnyomorítá ugyan, de nem ölte meg a csöpp kis jószágot. Neki a dereka bénult meg, a hátgerince mintha eltörött volna, úgy hajlott ide-oda; futás közben teste ivalaku lett és mikor első időben felezammogott a néhány lépcsőn, szinte dübörgött az alatta, amint majd erre, majd arra bukácsolt.

De megmaradt; és hogy béna és árva is lett, kétszeresen sajnáltuk, no, meg szerettük is. Az öregem, aki ugyancsak haragszik, ha le kell hajolnia valamiért, nem sajnált egy étkezés közben tiszter lehajolni, hogy a cziczát ellássa és az ő tányérja: egy iv hólyag-papír, üres ne legyen. Mert annyi jó modort nem nevelnünk belé, hogy igazán tányérből evett volna. Addig pofozgatta abból ki az ételt, míg a padlóra vitte. Volt aztán persze nagy zivatar, a melyet én zudítottam az egész családra; mindenki lekonyult fülekkel hallgatott, de azért másnap ismétlődött ugyanazon jelenet, a mig ilyenképen meg nem oldottam a kérdést.

De olyan szépen is tudott könyörögni a kis hamis. Ha nem vette észre az öregem, hogy ő már összeölelgette mind a szék- és asztal-lábakat, a fejét ugyancsak odadörgölte az ő zipójéhez; felemelkedett és mellső lábát a azda térdére tette, mondani akarván: itt vagyok, végy már észre és adj valamit. Nem

nyafogott, nem volt neveletlen, nem karmolt; csak éppen feltette talpacskáját az uram térdére és kérőleg nézett fel reá. Azon arányban, amint az állat nőtt és teste megnyult, ezen talpacska is mind magasabbra nyult; előbb a karjára, aztán a mellére, utóbbi időben már majdnem a vállára.

Ebéd után következett egy séta a zongorán, onnan végig siklott — néha nagy ijedelmemre — a trumeau törékeny apróságai között, aztán leugrott a varró-asztalkára, szörnyű aggodalomban lévén, ha onnan lefordított egy kötökösarat, vagy néhány pamut-gombolyagot; majd kecses pozitúrában nézegetett ki az ablakon, közben dessert-képpen elfogyasztván a legkövérebb legyeket. Végre megpihent az anyjától öröklött kanapésarkokban, vagy a kredenczre feküdt az asztal-disz elé, élő disznek.

Ha künn is sétált és mulatott az udvaron, a vacsora idejére megint pontosan beköszöntött, aztán meg azon mulattunk, hogy kinek az ujságjára, esetleg füzet, vagy könyvére fog letelepedni. Mert, hogy vele ne foglalkozunk, azt az ő hiúsága, vagy talán túl nagy szeretete, nem engedte meg.

Egy ízben hazajött az öregem és a helyett, hogy szokott módon botjával ingerkedett volna vele, ő ült le elgondolkozva a kanapé sarkába. A czicza nem tudta mire vélni, hogy őt mellezik, észre sem veszik. Csak hízelt, csak dorombolt a lábainál, végre megsokalván a dolgot, felugrott az ottomán fejpárnájára, neki ágaskodott és úgy dörgölte fejét édesen az öreg arcához, aki ezután már csak kellett, hogy visszasseresse őt is.

Esténként szeretett a tilosba járnai, t. i. valamelyik ágyra feküdni, a miért sokszor kikapott. De nem használt ez sokat, furfangos volt ő nagyon. Nesztelen léptekkel besompolygott az alcove-ba és nem felül az ágyra, hanem a felső takaró alatt nehezedett egy vánkosba, úgy, hogy csak az ágyalásnál bukkantunk vagy ő reá, vagy, ha sikerült idejekorán kiossonnia, egy félkör alakú mélyedésre.

Egy nehéz momentum következett erre. Éjjelre ugyanis nem volt szabad a szobában maradnia, különben sans gene, felugrott a gyerek ágyába, egyenesen a paplan alá, a kis öreg pedig gyöngéden karolta magához és így találtuk őket reggel, kettesben aludva.

Így hát este kivinni, éppen az ő nehéz feladatai közé tartozott.

Mert nehéz volt szabadulni tőle, tényleg. Ugy simult egész testével a gyerek mellére, mint a kis gyermek anyja keblére, úgy kérvén oltalmat tőle. És olyan gyöngéden is tekintett amaz le reá és oly szívesen védelmezte volna. Mindazon szeretetet, melyet, sajnos, kis testvéreknek nem adhatott: ez állatra pazaroita. Édes, drága, aranyos, egyetlen cziczám, voltak a mindennapos, becúzói szavai.

De páratlan is volt a szegény kis jószág ragaszkodása hozzá különösen, de általában mindnyájunkhoz.

Ha nyári estéken sétálni mentünk, utánunk jött az utca sarkáig és ott sirdogált. Néha bosszusan mondám: örülök, hogy kis gyerek nem sir utánunk, ha elmegyünk, hát legalább a czicza kesereg, hogy megnehezítse az embernek az elmenetelt. És hűségesen várakozott reánk, szegény, meglapulva egy árokban, vagy egy kerítés mellett. Lett légyen bár éjfél, mire hazaérkeztünk, lépteink zajára egyszerre csak elénk futott, nagyokat ugorva örömben. De aztán jutalmat is ohajtott ám. Be akart jutni a szobába. Néha bolondos verseny-futás támadt közöttünk és közte; hátra vitük a kertbe, mi meg szaladtunk az előszobának, mert hát ő sem vesztegelt, hanem ugyancsak utánunk iramodott.

Mesésen boldog élete volt tehát a mi cziczánknak és az lehetett volna még sokáig. Azonban daczára rendkívüli szelidségének, még a szeme se volt olyan, mint más macskáé. — nem tagadhatta meg ragadózó természetét. Bár a házbéli három konyhán majd agyonetették és itt-ott egerészni sem restelt, — eljárt még a szomszédságokba a gonosz és onnan rabolta a galambokat, meg a kis csibéket. Egy ilyen merész kaland alkalmával érte életének második súlyos balesete: csapdába került.

Első ízben sikerült neki a drótot elszakítani és jajveszékelve sántított haza. Általános nagy rémület, sajnálkozás és remegés lön erre, míg a talpába behatolt drótdarabot ki lehetett húzni.

Iszonyuan szenvedett szegény e műtét alatt, aztán sokáig három lábon ugrált, a negyediket tehetetlenül vonszolta maga után.

Mindenki azt hitte, hogy belepusztul, hogy le kell lövetni. Dehogy pusztult, dehogy kellett lelövetni. Pár hét múlva teljesen helyreállt, de amint egészséges lett, újra garázdálkodni kezdett.

Másodszor erősebb volt a fogó, végzete utólérte és a rablógyilkos megkapta büntetését; szeretem hinni, hogy egy csapásra és nem lassu kinnal.

Ez a manci szomorú története.

Kövid idővel tragikus kimulása előtt hozzánk édesgette és ideszoktatta a gyönyörű, bársony-fekete cziczafeleségét. Most itt hagyta nekünk özvegyen, de nem árván.

Semmi sem mulik el végkép a természetben, csak átváltozik. Rövid idő múlva ismét gyönyörködhetünk rókavörös és bársony-fekete cziczuskák bájosan kecses ugrándozásaiban.

Változott helyzet.

Írta: *Molnár Gyula.*

Tarnay Attila, 42 éves, erőteljes férfi alak, minden ízében dzsentiménleik modorral, kitűnően gondozott kölsóvel.

Klotild, 38 éves, magas, karcsu, halavány, melankolikus arc, érdekes, szenvedő vonások, sűrű fekete hajfonatok, a homlok körül kaczer hajbodorok.

(*Tarnay* garszon-lakása. Puha közözök, selyem-takaróval bevont kerevetek, asszonyos csinnal berendezett fülkék. Minden arra vall, hogy a lakás tulajdonosa gazdag és független ember, ki szereti otthonát. E pillanatban is odahaza van, izgatottan jár le-föl a szobában, sűrűn tekint a függönyös ajtóra, majd meg a faliórát vizsgálja türelmetlenül. A bársonyfüggönyök nemsokára szétlebbennek, s *Klotild* jó, sűrűn lefátyolozottan. *Tarnay* elébe siet, mindkét kezét ajkaihoz emeli, aztán segít neki kalapot és köpenyt elhelyezni.)

Tarnay: Drágám, angyalom! De jó, hogy már itt vagy!

Klotild (Sóhajjal.): Várakoztattalak?

Tarnay: Nem, nem . . . S mégis oly nehezen vártalak . . .

Klotild (A tükör elé áll, hogy fürteit igazgassa): Így mondd mindig, s én elhiszem.

Tarnay (Gyöngéden átkarolja.): Nem engedném meg, hogy kételkedjél benne!

Klotild (Hidegen.): Jól teszed . . .

Tarnay: Rosszkedvű vagy? . . .

Klotild: Eltaláltad, barátom!

Tarnay (Magához vonja, megcsókolja homlokát): Valami baj ért?

Klotild: Lehet, sőt valószínű . . . Attól függ: hogy fogjuk fel!

Tarnay: Egész talány . . . nem mondanád el?

Klotild: De igen! Hisz azért jöttem. Nem irtam-e levelemben?

Tarnay: Nem! Egy szót se efféléről . . . De jer, ülünk le ide, ebbe a kedves kis fészekbe, amelyhez annyi bizalmas, édes óránk emléke fűződik. Itt fölmelegszel, s nem gondolsz egyébre, mint hogy nálam vagy . . . érted? Nálam!

(Az ablak melletti fülkébe huzódnak, egymáshoz oly közel, hogy a nő, fejét a férfi vállára hajtja.)

Klotild (még mindig fagyosan): Olyan sulyt helyezesz erre a szóra, hogy nálad?

Tarnay (hévvel): Igen . . . mert ez azt jelenti, hogy annál, aki imád, aki forrón és szenvedélyesen szeret . . .

Klotild: Nálad — a kedvesemnél . . .

Tarnay (bántódottan): Ugy mondd, hogy szinte fádom belé. Nem vagy kedvesem, — legalább nem közönséges értelemben — mint a férjes asszonyok szoktak lenni. Mi egymást igazán s odaadón szeretjük. Ez nem köznapi viszony. Ez két szív találkozás, melyek egymásért vannak teremve.

Klotild (kibontakozva az ölelő karokból): Majd meglátom mindjárt . . .

Tarnay: Olyan különösen beszélsz . . . és a viselkedésed is olyan különös!

Klotild: (Elszántan.) Barátom! Te a mi szerelmünk első napjaiban sokszor esküdtél, hogy kész volnál feleségül is venni. És kértél, összetett kezekkel kértél, váljak el az uramtól. Azt mondtad, nem vagy képes elviselni, hogy az ő oldalán éljek, miatt a tied vagyok!

Tarnay: (Elborultan.) Miért is emlékeztetsz erre? Tudod, hogy fájdalmat okozasz vele. Összetett kezekkel kértél, de te állhatatosan megtagadtad.

Klotild: Szeretném, ha most ismételnéd!

Tarnay: (Egy pillanatra örömsugárzón, majd hirtelen elkomorulva.) Mi ez! Klotild! Válj el! Ismétlem . . . válj el az uradtól. Annyiszor mondtam már! Rut játék az, amelyet mi folytatunk évek óta . . . Barátja vagyok az uradnak és mégis megcsalom! Nem vagyok annyira nyomorult, hogy lelkiismeretfurdalás nélkül tegyem ezt . . .

Klotild: (Kémeleli Tarnay vonásait.) E szerint most is kész volnál . . .

Tarnay: (Némi habozás után.) Miért ez a kérdés?

Klotild: Mert végre elhatároztam, hogy egészen a tied leszek . . . Elég volt a rut játékból, mint magad mondd — a feleségeddé akarok lenni . . .

Tarnay: (Főlláll, elsápad, megremeg.) Való, amint mondasz?

Klotild: (Nyugodtan.) Még ma elmondok neki mindent!

Tarnay: Még ma?! Es mi indit erre?

Klotild: Ne törődjél vele. Örvendj velem együtt ez elhatározás fölött. Nos? Örvendesz?

Tarnay: (Halántékát végigsimítja kezével.) Természetesen . . . de . . .

Klotild: (Merőn szeme közé néz, aztán különös hangsúlyal.) Ah, hisz te nem örülsz . . . csak nem ijedt vagy!

Tarnay: Tévedsz, drágám. Nem vagyok ijedt. De valami gyötrő kíváncsiság nyílal át rajtam: megtudni, mi idézte elő ezt a váratlan elhatározást?

Klotild: (Szárason.) Tudni akarod?

Tarnay: Kell, hogy valami nagyon fontos, nagyon különös oka legyen ennek a sokszor megtagadott elhatározásnak. Mondd el leplezetlenül!

Klotild: (Mély sóhajjal.) Nos igen, nagyon súlyos oka van! Jól mondd, enélkül nem tehettem volna . . . Miért is idéztem volna föl vihart a fejem fölé? Akos semmit sem sejt . . . még csak nem is gyanakszik. Olyan nyugodt, olyan jóhiszemű! Csendes flegmáját meg se lehetne tán zavarni . . . Aztán meg jó, gyengéd és figyelmes . . . Nincs ellene semmi kifogásom. Nem hiányzik oldala mellett semmi . . .

Tarnay: (Halk, elfuladó hangon.) Nos, — akkor hát mi az, ami mégis arra bír . . .

Klotild: Csakugyan — nem is sejtet?

Tarnay: (Elcsudálkozva) Sejthetem-e?

Klotild: Nem sugja-e egy titkos hang neked, hogy e pillanatban magasb kötelesség teljesítése előtt állok? Olyan kötelesség előtt, amely elől többé nem térhetek ki . . .

Tarnay: Kötelesség előtt? Nem értelek.

Klotild: O, ti ilyenek vagytok, férfiak. Vágyak és szenvedélyek játékszerei vagytok . . . Nem jut soha se eszetekbe, hogy egyszer csak váratlanul súlyos problémák állhatnak elő, melyeket akarva, nem akarva meg kell majd oldanunk. . .

Tarnay: Mindegyre érthetlenebb vagy!

Klotild (kipirult arcczal): Nem magamról van szó, s nem te rólad. Egy lényről, aki még csak eljövendő . . . de akit nem akarok megcsalni. . .

Pillanatnyi csend. Tarnay mindent megértett. Ajkai meg-megremegnek. Szólna, de torkán akad a szó.

Klotild: (Egy nemével a megadásnak.) Most hát tudod . . .

Tarnay: (Lassan magához térve.) Mikor arra kértelek, hogy válj el — légy az enyém, — ocsátlanul az enyém, — akkor épp az a gondolat gyötört, ami most valora vált . . .

Klotild: (Nagyon halvány, szemei kigyulnak, daczosan üti föl fejét.) Miért mondd ezt?

Tarnay: (Fájdalmasan, de férfias eréllyel.) Mert most már késő . . .

Klotild: (Megrémülve.) Miért volna késő?

Tarnay: Mert többé nincs jogunk megtenni azt, amire előbb kértél.

Klotild: (Szigorúan.) Ellenkezőleg; most kötelességgé vált az, ami előbb csak óhaj volt.

Tarnay: Figyelj rám, Klotild!

Klotild: (Lázasan pirul ki arczára.) Mit akarsz voltaképp megmagyarázni?

Tarnay: Meg kell értetnem veled, hogy miért késő?

Klotild: Hogyan? Késő volna, holott a kérdés egész égető és kínos valójával most áll előttünk? Késő, holott épen tizenkettedik órája annak, hogy cselekedjünk.

Tarnay: Csendesesen . . . ne ily lázasan. Hideg észre, józan körültekintésre van szükségünk. Tudd meg Klotild, hogy érzések és sejtelmek uralma alatt állasz! Itt nincs szó bizonyosságról . . . Az égre! . . . Ki áll jót arról, hogy érzéseid és sejtelmeid megfelelnek a valónak? Es mikor arra gondolsz, hogy az eljövendő lényt kiragadd a hazugságok világából, talán éppen ezzel akarod belédobni . . . Előbb kellett volna megtenned azt, amire kértél! De te nem voltál elég erős . . . féltél földézni fejed fölé a vihart . . . Szenvedni hagytál; szenvedtél magad is . . . Türted azt a megalázást, hogy meg kell osztani szivedet két férfi között, akiknek egyikét szeretted, a másikához hozzá voltál fűzve . . . Előbb kellett volna tenned és én a föld legboldogabb embere vagyok! Ah, most már késő! Olyan helyzet előtt állunk, amely tele van gyötrő kételyekkel, melyeket soha se lehet többé elosztatni. . . !

Klotild: (Tágra nyílt szemekkel mered maga elé.) Te vagy ez? . . . Te beszélsz így? Lehetőséges?

Tarnay: (Fájdalmas gyengédséggel.) Nos . . . térj magadhoz! Lásd be, hogy igazam van! . . .

Klotild: (Hirtelen mozdulattal kalapja s köpenye után nyúl.)

Tarnay: (Elébe áll kerőn.) Klotild! Hallgass meg! Talán nem értettük meg egymást egészen. . . Gondolkozzunk kissé. . .

Klotild: (Végigtekint rajta hosszán, megvetően; azután elfordul, feje keblére hanyatlik, indul az ajtó felé — vissza se néz. . . s megtört alakja nesztelenül, amint jött, eltűnik a függönyök mögött . . .)

Dolorosa.

Irta: Szabó Károly.

E bus homlok, e méla szempár
Meg nem téveszthet, oh ne hidd!
Jól látom e szemeken által
Lelkednek titkos mélyeit!
S ha elnézem Madonna-arcod
— Bár néma ajkad és hideg: —
Minden szónál elmondja jobban,
E zár alatt mit rejt szived!

Élted virághozó tavaszán
— Oly ifju s oly szűz tiszta még
A szenvedés keserű kelyhét
Korán, korán megizleled!
Aldón az ég rád nem mosolygott,
Aranyhaju szép gyermekem;
S több volt a tövis, mint a rózsa
Zord, uttalan ösvényeden.

S te némán türsz, acél korbellel,

Porba nem sujt a szenvedés —

Mert a te búdat elsiratni

Talán a könnyed is kevés . . .

S ha olykor-olykor — hogy feledjél —

Mosolygnak édes ajkaid:

A nap tüzi át e mosolyban

A felhőkön sugarait! . . .

De bár arezod sötét redőit

Nem simítják gyöngéd kezek,

S miként mást, nem ringat, nem ápol

Szelid anyai szeretet:

Százszorta érdemesb vagy rá, hogy

Boldog légy te is egykoron;

S boldogságnak lesz szülője,

Mely most gyötör: a fájdalom!

A kakadu.

Irta: Kazár Emil.

A lebecsátott függönyökön keresztül a szobába ható sárga derengés; az utcán a szekerek kemény zörgése, mely annyira különbözik az egész nap utcai zivajától és robajától: hosszú csöngetés, mely szintén az utcáról hangzik s a kapukon át befordul az udvarokba: ajtók nyitogatása, a parkett recsegése, az óra halk ütése — és ime az ablakfüggöny egy ki nyílásán betörő rózsaszínű világos sáv a falon — ez így szokott lenni reggelenként. Laczika megfordul a kis ágyában. Minden jelből tudja, hogy még aludhatik. Még most korán volna fölkelni. A papa megy el hazulról.

De most felül, körül néz. A bonne ágya amott a szoba másik oldalán.

— Mademoiselle! Megmondta a papának, hogy einyerték a fiuk minden golyómat, és hozzon nekem új golyókat, szép színeseket.

— Megmondtam urfi. Aludjék.

Laczika az egészséges gyermekek kéjes lomhaságával nyújtózik ágyában és álmosan asit.

— Mademoiselle, ugy-e a papák arra valók, hogy hozzanak valamit?

— A jó gyermekeknek, urfi.

— A rossz gyermekek is csak ritkán látják a papát?

— Nem. Mindannyiszor látják, valahányszor a papa előtt számolniok kell a rosszaságért és engedetlenségért.

— Oh Mademoiselle! Én hát bizonyos, hogy jó gyerek vagyok. Hiába is beszél magam, hogy rossz vagyok. Hiába Mademoiselle.

— Mondom Laczika, aludjék. Még korán van.

— Mintha nem tudnám, mintha nem ismerném a szemetes kocsi csöngetését, a tejes szekerek lármáját, az óra ütését, a papa lépteinek csikorgását, s nem tudnám, hogy mikor a nap a kép rámájához ér, akkor még csak a papának kell fölkelni. Csak azt akartam tudni, hogy szól-e a golyókról.

A fal felé fordul, hogy tovább aludjék, hanem a másik pillanatban megszólal újra.

— De azon kívül, hogy a papa hozzon valamit a fiának, mire való a papa?

— Majd megtudja Laczika, ha mindjárt el nem alszik.

Erre a gyermek elcsöndesül és csakugyan elalszik.

Mire fölébred, megkapja az apró, színes üveggolyókat, egész skatulyával. Gyönyörűséggel számolgatja. Nem is bírja összeszámítani. Végre beleunik a meddő kísérletekbe és csak néz, örvendetesen a bőséget. Nem akar se mosdan se öltözködni. A mademoiselle fenyegeti, hogy majd megmondja a papának. Ez használ. A papa hoz mindent, szép lovat, katonarahát, dobo építőköcskát, képeskönyvet.

— Szeretnék magam beszélni a papával, mondja határozottan a kis fiu az anyjának.

— Oh te álmos táska! Kelj korán és aludj el később.

Pompásan telik el az egész nap, a kertben az árnyékos bokrok közt: a veranda mozaik földjén, melyen szenvedélyesen görgetik a pajtások az apró golyókat. A réz kalitkában kakaró rikácsol, annak visszakiáltóznak és kicsufolják

A sárga porondot felturják, a vízvezeték csapját kinyitják és szökőkutat csinálnak. A villamos csengőket csilingeltetik, és a papir sárkányt egyenesen neki viszik a telefon drótjának. A Mademoiselle végre haza küld mindenkit és Laczikát beülteti az ő négyszögletű világának sarkába, a hol együtt van a sörényes ló, a huszár ruha, trombita, dob, labda, képeskönyv. Egyikhez sem szabad azonban még csak hozzá se érni, hanem babszemből, tökmagból kell kirakni neki Margaréta-virágot, ákáczfalevelet, még pedig sokszor.

Mindig hallani vél valami neszt. Siető léptek zaját, rövid, gyors beszélgetést. Hallja a kérdést; „hány óra is már?” „Nem tudom, nem késik-e az óra?” A kanál a csészében, a kés a tányéron szaporán csörömpöl. „Oh ne siess oly nagyon, — mondja a mama. — De ha elkésem”, — mondja a papa. Ezt szokta hallani reggelenként Laczi, s egy párszor látta, hogy egy hosszú, keskeny bőrtaskával hogyan siet el a papa, még az utolsó falattal a szájában. Innen, erről a szép helyről vasutal mennek be a városba. Az rángatja a papát mindennap ki és be. Sokszor a cseléd esernyővel, felöltővel szalad utána, vagy elébe. A papa mindig kapkodja az óráját a zsebéből, valahányszor elmegy. Mindig törli a homlokát, ha megjön. Es mindig elfelejtett valamit, vagy itthon, vagy benn a városban. Laczika este már álmos, mikor a papa megjön, félre dobja a bőrtaskát, kérdezősködni kezd; a gyermekket ölébe fogja, de az el is alszik ott mindjárt. Ha a városban vannak, az ébredő utca csengő-bongása még csak fölébreszti reggel néha Laczikát, de itt nagy a csend, itt a Mademoiselle költi fel. A papa még fáradtabb, még éhesebb, és még jobban siet.

A nyár forró, s a szobában Laczika elbágyad Mademoiselle szigorú felügyelete alatt. Ismét elalszik, s izgatott lelke látja a papát táskájával örökös szaladni, a bokrok közül visszafordulva még egyszer bucsut inteni a mamának. Szinte úgy tetszik, hogy a sárga porond is csikorog sietős járása alatt. Az órak pattogva ketyegnek, ki siet, ki késik. Egy se jár jól. A papa a kert alól kiált vissza: „Az írásaimat a tükör alatt hagytam.” Laczika szeretné utána vinni, de a Mademoiselle nem engedi, hogy a szobából távozzon.

Megint csak reggel van már, mikor Laczika fölébred. A bonne előtte áll.

— Mademoiselle, tegnap rossz voltam, még sem mondta meg a papának.

— De bizony megmondtam, csak hogy a papa nem ért rá. Hanem, ha egyszer sok lesz a rováson.

— Éj, a papa sohasem ér rá.

— A következő napon a kakadu kiszabadult. De Laczit is alig lehetett megtalálni a bokrok közt. A lelkiismeret furdalását Mademoiselle tisztán leolvasta az ifju ur arcából.

Laczinak az ebéd sem izlett, a jó ételek helyett a körmét rágicsálta. A feje pedig zugott, mert a cselédek mindegyre jelentették, hogy a madarat sehol sem találják.

Szombat este volt, mikor a papa korábban szokott hazajönni. Isten tudja, Laczika körül forgott az egész világ.

— Fél ugy-e most a papájától? — kérdezte a Mademoiselle, és semmi jót sem jelentett a hangja.

Laczika ránézett komoran, de nem szólt semmit. Kezdett a kirakó kövekből építeni, mindaddig, míg nem eljött az idő, amikor a papa haza érkezett. A fiu kiment a verandára, ott várta. Csöndes, komoly, sőt gondolkodó volt. A mama neheztelt rá, nem szólt hozzá. Ez szomorúvá tette ezeket a pillanatokat.

A papa pontosan megjött. Egyik kezében a táska, a másikban a kalap. Kivörösödött és izzadt volt a képe a sietéstől.

— Édesem, vendégek lesznek estére! — kiáltott a papa jó előre a mamának. Előre siettem, hogy megmondjam.

A mama hirtelen oda szólt Mademoiselle-nek: „Szót se kisasszony. Nem kell az urat felbosszantani.” Laczika azért egy csepőt sem örült. A papa szépen megcsirógatta, megcsókolta.

— Kis fiam. Most az egyszer nem írás, hanem egyéb valami van a táskában. Nyisd ki csak.

Megint egy csomó játék. Laczika édesdeden rakosgatta ki és játszani kezdett.

Aztán jöttek a vendégek, régi ismerősök, akik a szives gazdát annyira lefoglalták. Késő

este volt, mikor eltávoztak. Laczika akkor már mélységesen aludt.

Reggel a fiu előbb kelt föl, mint a papa. De a papa már benn ült a dolgozó szobájában. Szeretett volna hozzá bemenni, csak hogy a mama szeliden elébe állt.

— Édes gyermekem. A papának oly ritkán van egy kis ideje . . . Várj egy kicsit.

Laczi lesompolygott a kertbe; az üres kutyából elhozta a kakadut, visszatette kalitkájába, s ment a játékaik közé.

— Ezentul is jó gyerek leszek. Majd ha megnövök és nem alszom annyit, akkor többet láthatom a papát és bizonyosan többet beszél velem.

De profundis.

Irtta: Molnár Jenő.

I.

Nem az a köny, mi bánatos szemedbe
A fájdalom perczében föltolul,
Nem az a köny, mi gyöngyként leperegve,
Arczodba vájja utját konokul.

Oh, az a köny, mi nem tud fölbuzogni,
De mardos, éget szived mélyiben,
Mit hasztalan szeretnél elzokogni, —
Nem sirhatod el soha, sohasem.

II.

Mit ér a szép dal, csillogó szavakba,
Csengő sorokba eltöztetve fel? —
Amely kimérten, sirva, vagy kaczagva,
Önéki szól, csak róla énekel.

Oh az a dal, mi hangot nem találva,
Lelkedben él kimondhatatlanul,
Mi lantod húrján megrezzen talánha,
De soha dallá ki nem alakul.

Volt egyszer egy leány.

Irtta: Krúdy Gyula.

Sárga kikerics.

A ős virága te vagy, és a szomorú vídamság virága te vagy: aki ifjuságát gyászolja téged tüzzön a mellére. Könyeivel téged öntözzön, a hajadon, akinek évei elmúltak és szerelmes szíve üres, mint közvetlen szüret előtt a boros hordó. Reád tekintve elmereng az aggastyán és unokáinak hihetetlen bohóságokat mesél, amelyeknek egykori hőse ő vala. Fehér haju matronák miattad mosolyognak kevés fogu szájaikkal, mert első kedvesük jut eszükbe, ki egykor az ablak alatt a gitárt pengette és a hűség pilát bebocsátásért ostromolta. Sárga kikerics. Az én virágom vagy: mert illatod nincs, szép se vagy és domboldali magányosságodban a nyár csapodár lepkéi elkerülnek. Egyedül élsz és vigasz nélkül látod a völgyből a ködöket a hegytetőre emelkedni, hol a felhők gyülekeznek, amelyből holnapra megered a hosszú-hosszu őszi eső. Ekkor meghalsz a hűvös vizekben, míg a domb alatt, az országuton vigan gurul a szamaras taliga, amelyen Mátyás tisztelendő ül, a óarát, és szürke csacsiját rövid husánggal ügetésre ösztökéli.

A völgyben állt egy sárga ház, abban élt egy leány.

Magányosan és ismeretlenül élt itt az a leány, mint a boszorkányok. Egykor az öreg mérnök is erre járt és szeges botjára felszurkálta a faleveleket. Az öreg mérnöknek egyszerre sürgős dolgai támadtak egy messze fekvő országban és egy éjjel elutazott; a csontlovag paripájára kapta őt is és tova nyargalt véle az ismeretlen tartomány felé. A leány tehát itt maradt egyedül, mint a boszorkányok. Éjjel egy kis szu perczegését hallgatta, amely a butorokban lakott, reggel hosszú, hamvasbarna haját megfésülte aranyfésűvel és tükörnek az ablak pillangónyi szárnyát használta.

Csudálatos ház volt ez a sárga ház. A teteje a levegőben állt, mintha emeletnek épült volna és horihorgas ablakai, mint megannyi kakasnyaku paripák, mereven néztek a dombok felé. Az udvaron a szökőkut körül szemétdombok és baromfiólak voltak, míg a szobákban drága és selyemszövetű butorok mellett szégyenkezve áldogáltak elaggott konyhai székek és egy piszkos színű, széles hátú almárium uralta a házat, amelyen a czifra papirosok megfeketedtek. Hajnalban az ablakra ugrott egy vörös, kopaszodó kakas, amelynek csak féllába volt és olyant kukorékol, hogy zengett bele a ház.

Itt élt a boszorkány. Soha sehová se ment, rözseszedő asszonyok látták az erdőből néha, amint a patakparton áll és haját lebontva a vízbe néz. Egyenes volt, mint a nád-szál és égő szemeiben megfajtásra váró álmok laktak:

Történt, hogy egyszer hajnalban a vén kakas izgatottan csapkodta rövid szárnyaival az ablakot, mert az udvarra benyargalt egy lovasember. Judit — mert így hívták a boszorkányt — kinyitotta az ablakot és elvette a lovastól a levelet, amit ez kalapjából kotort elő. A levélben azt írták, hogy a Judit völgyéne a messzi városban két napig holtan feküdt és tegnap eltemették. Nem tudni ki írta a levelet, az írás se volt ismerős, üzenet volt ez a sirból. A lovas elnyargalt és mivel a vén kakas még mindig kukorékol az udvaron, Judit megkereste a baltát és levágta a kakas nyakát. A levelet keblébe dugta és sokáig sirt.

— Most már megnalhatsz, Gábor Jutka, mehetsz a vén apád után a temetőbe. Szerelmesed elhagyott, kakasod megölted, mi marad itt? A bolond ház, a bolond butorokkal, a fél-eszü menyasszonnyal! — így siránkozott Judit és a földre vetette magát. Haja kibomlott és remegő zokogásában vonaglott körülötte mint egy nagy kigyó.

Majd felállt és tükrébe nézett. Az ablak-szárnyból egy elgyötört, szomorú vénleány mosolygott rá gyengén. Ijedten fordult meg, mintha az öreg mérnök szeges botja kopogott volna a háta mögött; a szegesbot és az öreg, akik Juditot a sárga házba hozták, bezárták és őrizték, mert a szeges bot és az öreg, egyformán bolondok voltak.

Nagy gallért kerített nyakába és kiment a házból. Az ajtókat bezárta és a rozsdás kulcsokat a patakba dobta. Kődös és hűvös őszi hajnal volt, a letarolt mezőkön gyenge fehér fátyolok alatt aludtak az őszi virágai, korán kelő varjak utaztak a szürke levegőben és megszóították Juditot a magasból.

Judit ment előre egyenesen az országuton. A föld nedves volt és lábnyomai ott maradtak. Az utonjáró, ha később erre ment, csudálkozva állt meg a nyomoknál, amelyek egy nagyon kicsi és finom meztelen női lábat mutattak.

A domboldalon egy kis kápolna állt és Judit arra felé tartott. Itt egy szomorú Jézus, talpig viaszban üldögélt a vasrács mögött, szegény utasok megvigasztalására és a szegény utasok rézkrajczárkái a rács mögött hevertek: hogy ha még szegényebb jön erre, hosszú galylya! kikaparhassa e krajczárkákat. Judit letérdepelt a szomorú Jézus előtt és imádkozott. Nagy szemei égő tüzzel tapadtak az istenemberre és hogy fohászadását meghallgatták odafent, az bizonyos. Majd kis ollót vett elő ruháráncaizai közül és hosszú haját tövéből lenyirta. Ujjaira csavarta a hajkigyókat, összecsókolta és könyeivel áztatta. Felállt és futva indult el az országuton, megette egy szekér nyirkogott, piacra igyekvő asszonyok ültek rajta. Judit egy pillanatnyi habozás után felkérézkedett a szekérré és a kofák közé leült.

A városban, egy házban két nap óta muzsikáltak. Lakzi volt ott és az udvaron, a gömbakácok alatt hosszú sátorban ültek a nászvendégek és ettek, ittak, mulatoztak. A gazdag mészáros lánya férjhezment, annak az öröme mulatnak. A friss menyecskét megcsókolják, az ifju férjet megölelik. Csupa vídamság az élet, még az őszi ég is kiderült és a hávas mögü előbúj a nap.

Valaki jött a hosszú földkerítés mellett, aki bekukucskált a mulatókhoz és nevetve nézte őket. A cigányok a sátor végén muzsikáltak, egy boroshangu polgár áldomást ivott a násznapra — ki tudja hányadszor. Az

ifjú férj éppen az udvaron ment keresztül, mikor a báméskodók során egy leány tola-kodott előre.

— Megállj, völegényem! — kiáltotta és a férfi elé toppant.

A szikár, sápadt férfi, aki bírósági ember volt a városban, a szeme elé kapta a kezét.

A leány pedig folytatta a szót és mosolygott szeliden. A két szeme égett és gömbölyű kebele hullámzott:

— Eljöttem, mert azt üzenték, hogy meghaltál. Pedig dehogyan haltál meg? Ep erőben, szépségedben itt állsz, csak az arcod lett fakobb, mióta utóljára megcsókoltál. Lám, te lagziban mulatsz, amíg én otthon sárga házamban a bunak eresztem fejem. Nagyon vártalak, és nem jöttél soha. Tán megváltozott szived irányomban? Tán elfelejtetted, hogy az enyém vagy és esküvésed hozzám köt? Nem féltél apámtól és szeges botjától, hogy elhagytál? . . . Lásd, meggyászoltalak: hajam levágtam és koszoruba fontam, hogy a sirkeresztedre tegyem. De most a fejedre teszem . . .

A sápadt férfi, mintha villám sújtotta volna, mozdulatlanul állt és a földre szegezte szemét. Valaki húzta hátulról a kabátját, de nem mozdult. Rokonok állták körül a leányt és szidalmazták. Egy kar felemelkedett, hogy megragadjja Judit felsikított, mint a nőtény madár.

— Ne bántsatok! A völegényemért jöttem! Elviszem magammal, mert ő az enyém. Ki vehetné el tőlem? Van-e valakinek annyi aranya, annyi marhája, amennyi az én szívemben a szerelem?

Megragadta a férfi kezét és huzni kezdte maga után. A leány vasmarokkal fogta a férfit és az, mintha megbüvölték volna, ment utána. A rokonok szitkozódva követték a sápadt embert. Valaki szekérrudért szaladt, de mások visszatartották. „Csak menjen a gyáva” — mondták. De valaki sikoltott is hátul. A férfi mintha megállt volna:

— Gyere édes, velem — szólt Judit.

De a férfi megállt. Nevetni kezdett és megfordult.

— Hagyj békét Jutka.

Majd szépen kivette a kezét a leányéból és elment. Judit utána nézett, egy perczig mintha sirt volna, mintha nevetett volna. A hajából font koszorut a fejére tette és lehajolt a földre. Valami vessző feküdt ott. Felvette és suhogtatta. Kiment a kapun és vissza se fordult.

A rizsporos kapitányné.

Irtta: Földes Miklós.

(Csabay Pál megismertetése.)

Csabay Pálnak két év alatt három verskötetét adta ki a Wolf és Schlesinger nevű első-rangú irodalmi vállalat s ez nemcsak írói termékenységre, hanem népszerűségre is mutat. Csabay Pál azonkívül e két év alatt két operettet is fordított a Magyar Színház számára, dolgozott különféle napi- és hetilapokba, s jövedelméből úgy élt, hogy írotársai méltán nevezték el cigányprincznek.

Czigány csak annyiban volt, hogy bohém vala. Máskülönbben a haján kívül semmi sem volt fekete rajta. Haja pedig alulról fölfelé hullámzó, lágy fürtökből állott, a melyek közül egynehány költői kuszátságban szóródott széjjel a homlokán. Néha jobbról, néha balról.

Csabay Pál népszerűsége pedig onnan eredt, hogy lázas hangulata, szerelmi költeményei széles körben föltűnést keltettek. Szilaj, érzéki vágyak ömlöttek a finom, hajlékony és választékos nyelven megírt költeményeken át, a melyekben egy kétértelmű kifejezést sem talált az olvasó s a melyek mégis jobban izgattak, mint a párisi operettek sördaljai.

(A költő kedvese.)

Kit szeretett Csabay Pál? Kihez szóltak azok a szelében kedvelt, vágyakozástól égő szerelmi költemények, a miket oly mohón élvezett minden olvasó? Elarulhatom az irodalom-történet és a kíváncsiak számára, hogy a költő imádottja Solyom Teréz színiakadémiai növendék volt. Nem valami világraszóló szépségű, búbajos teremtés, de végtelen forró szerelmé-

vel magához bilincselte Csabayt. A leány akkor még nem is álmolta, hogy hirneves költő lesz a kopott és könnyelmű filozopterből. Csak úgy szerette őt magáért, avagy tán maga sem tudta, hogy miért.

— Most csak ritkán jöhetek hozzád — szólt egyszer Pali ur Terézhez — de azért a szívem mindig nálad van. A munka, a hivatás megöli napomat, elnyeli éjszakámat, de mit csináljak? Még biztos jövőm nem lesz, egy-két esztendeig tünni kell, de majd azután . . .

Azután — nem mondhatta tovább. Teréz már úgy is elérte a többit. Egyik kezével belemarkolt a Pali üstökébe, a másikkal átölelte nyakát és pokoli tüzzel szivta ajkát, még ki-merült, míg lankadó fejecskeje Pali vállára nem hanyatlott.

(Ismerkedés Beernreuter Cézárral és nejevel.)

A hivatás, a munka egyik „elnyelt” éjszakáján Csabay Pál a Royalba ment egy fiatal képviselővel.

— Tudod Pali, jó volna odaülni a kapitány asztalához. Jöjj, bemutatlak!

A következő perczen megtörtént az ismerkedés.

— Csabay Pál — Beernreuter Cézár huszárkapitány és neje.

— Melyik Csabay, — kérdezte a kapitányné. — Talán a költő?

— Igenis — felelte a képviselő.

Beernreuter felesége ekkor Palihoz fordult és az irodalomról kezdett társalogni. Livia asszony a következő hét zsurjain bizonyára sok bizalmas apróságot akart csevegni a divatos poétáról és Pali nem győzött eleget nyilatkozni az asszony kérdéseire. De Beernreuterné okosan beszélt s Pali szinte meglepte, hogy a kapitányné mennyire érdeklődik minden szépirodalmi mozgalom iránt.

(A kutyamosó külön véleménye.)

Beernreuternét még be sem mutattam közelebről. Most sem tudom, kinek a véleményére támaszkodjam, mert nekem még nem volt szerencsém öngagságához. A kapitány szolgálja és kutyamosója szerint a nagyságos asszony még szóra sem érdemes. Vézna, sápadt asszony, csak a selyemruha teszi mutatósá; de a kutyamosó nem vak és látja, hogy a puffos ujjak alatt milyen vékony karok lehetnek. A fején nincs egyéb látnivaló, mint berizsporozott frizurája. A szeme szürke és mérges, az ajka vékony és vértelen.

Azonban legyünk igazságosok: a tiszték véleményét is hallgassuk meg. A kadét istenítette Beernreuterné szemének villámain, a hadnagy azt mondta, hogy ilyen „diszkrét” asszonyt soha életében nem látott. A főhadnagy nős volt s így többet mert vele foglalkozni; ő nagyon becsüli és azt szokta mondani, hogy minden jó barátjának csak olyan feleséget kíván. Pedig az már nem csékélység.

E nagyon is különböző vélemények után nem merek ítéletet mondani, de ha a szives olvasót éppen annyira érdekli öngagsága, méltóztassék megbízható emberektől kérdezősködni felőle.

(Az áruló költemény.)

Csabay Pál megismertette Beernreuternét minden régebbi költeményével, az ujjakat pedig még mielőtt kinyomtatta volna, kéziratban vitte el a kapitány feleségéhez, a kinek szalonjában gyakran és szívesen látott vendég lett. Beernreuterné még az urának is felolvasta a verseket, noha a kapitány ur keveset értett a költészethez, és minden versszak után lelkendezve kérdezte:

— Na Cézár, was sagst du dazu? (Németül szólt olyankor, ha nagyon fölindult valamin.)

— Sehr schön! — felelte a kapitány, majd magyarul folytatta. — Hm! derék fiu ez a Csabay.

Történt egyszer, hogy Beernreuterné szépirodalmi újságokat forgatván a kávéházban Csabaynak egy új és előtte ismeretlen költeményét fűdözte fel. (Még kéziratban sem látta!) Boszszus lett Pali bizalmatlansága miatt és durczásan fenyegetődzött magában:

— No, majd adok én neki titkolóznit!

Hát a mint olvasni kezdi a verset, meglepetéssel tapasztalja, hogy nem a feketehajú, éjfélszemű tündért istenítik a rímek, hanem új bálvány dicsőségéről zengedeznek. Valami sápadt asszony szürke szemének menyét ígérő

tekintetéről, vékony, vértelen, de kéjtől rejtő ajkáról sóvárgott a költemény, a mely ilyen mán végződött:

. . . S ha egykor vágyam vad, szilaj tüzeben
Porrá ég szívem érted angyalom
Szívemnek hamvát, térdre hullva kérlek:
Rizspor helyett szórd el a hajadon.

. . . Sápadt arc, vékony ajak, szürke és rizsporozott haj . . . Lehetséges?

Nem lett volna asszony Beernreuterné asszony, ha rögtön magára nem ismer,

Livia asszony valami különös áramlatot zett a testén végigfutni. S a mit érzett, az volt forró, csak olyan langyosmeleg, hullá érzés, de azért kábító, mint a tubarozsa ill

(Csabay Pál kiüzetik a paradicsomból.)

— Ki az a sápadt asszony, a kiről én ujabban versel?

— Ön, nagyságos asszonyom.

Livia asszony ajka még fehérebb lett, csak egy pillanatra, azután — a mi talán soha nem történt meg vele — elpirult a nyakáig, füléig, egészen a haja tövéig.

— Mondja, Csabay, megbolondult maga?

— Lehet, nagyságos asszonyom. De én kérlek ön is: szeret-e engem . . . ha csak egy kicsit is? . . .

Beernreuterné lesújtó tekintettel néz Pali felé és megfogta Livia asszony keskeny, fekete kezét és beienézett a szürke szempárba, a melyben ekkor áruló mosoly villant meg. Még a nyakáról függő aranykeresztben is meggláts az asszony keblének hirtelen megremegése.

Az idyll vége az volt, hogy néhány mégis összecsókolódtak, hanem — bármily dälatos, de úgy történt — Livia asszony azaz visszanyerte hidegvérét. Szigorú n ráparanc Palira:

— Most menjen haza, Csabay, és soha ne merjen többé idejönni. Érti?

— Igenis, nagyságos asszonyom.

(A szerencsétlen közhuszár.)

A szépirodalmi lapok ekkorában ki nem fogytak egy bizonyos rizsporos asszonyfejű gazdáltságából és Rómeó óta olyan szerelmek senki sem hirdetett, mint Csabay Pál. Az ez tisztikara, a mely pedig — Isten a tünem rá nem szokott semmiféle szívil irodalmi mozgalom iránt érdeklődni, tannhangon olvasgatta, szerelem e bűvös szövegeit s csak arra volt kíváncsi mindenki: vajon a kapitány ur soha valamit?

Livia asszony pedig csakhamar irigyszemélyiség lett. Az asszonyok epés megjegyzéseket fűztek a szenzációs költeményekhez csipős szavakkal illeték a költő izlését, a kevésbbé pedig Beernreuterné öngagsága rizsporos haját, a melyet korántsem találtak olbájosnak és imádatraméltónak. Livia asszony több irigy megszólás fülébe jutott és ez kibővítte őt megatalkodott flegmájából. Végre is a szép, a mi tetszik, hát mért oly hihetetlen ha a poeta épen őt szereti? . . .

És Livia asszony a tükör elé állva, ön-gülten nézett saját szemének vágyó, szerelmis tekintetibe. Ép aznap jelent meg Pali legúj verse, a mely arról zeng, hogy „csak még szer” szeretne az „ő” közelébe jutni. Livia asszony tehát levelet irt hozzá, — rövidet, de jelentőset:

„Ha látni akar, holnap eljöhét.”

Aztán tiz fillért adott a közhuszárnak a kapitány ur parancsából a szakácsnő asszontense, főleg vízfordója volt), hogy menjen adja föl a levelet. De Lörincz, a közhuszár, rüljárt. Találkozott ugyanis a kapitány urral ki megkérdezte, hová megy?

— Bélyeget veszek, jelentem alásan!

— Minek?

— Erre a levélre, jelentem alásan.

Beernreuter megnézte a levelet s rajta Csabay czimét, eszébe jutott a sok rizsporos vers, — mert hajh, ő is olv mindedig halgatott róla! — Aztán képen Lörinczet, aki ámult-bámult a kapitány ur telen és szokatlan haragján és a „mars!-keményen szalutált s hazament, a kapitány pedig visszafordult és elindult a kaszárnya felé.

(Huszonegy pohár konjakk.)

Csabay Pált értesítettek a segédei, hogy a kapitány megbízottáival pisztolypárkjában

— Oh, hogy ezt hallanom kell és nem szabad lermem egész hevével tiltakoznom elene, mert — igaz! . . . De lehet ez még más-ként is. Hisz nem leszesz talán oly kegyetlen és most, a mikor, mint egy bűnbánó Magdolna, mint egy alázatos, kivert eb, visszasompolygok lábaidhoz és térdenállva bocsánatodért esedezem, ne nyujtsd felém a kezdet.

— És kedvesed, az a szerelmesszavu trubadur?

— Azt megvetem! . . . Mikor elfogyott a pénz, magamra hagyott. Félelmemben és elhagyatottságomban elfogott a sirás, a vágy, téged és gyermekemet látni. De nem mertem feljönni. Napok óta éhezem s ma egész napon át nem ettem egy falatot sem. Este sétálni indultam . . . neki a nagyvilágnak, egy mely tónak, az örök eltazsítás magamtól megutált, nyomorult életemet. Visszafordultam és éhező gyomorral keresztül-kasul jártam a városban, míg most itt vagyok . . .

— Éhes vagy? És ezt csak most mondd? Ül az asztalhoz. Talán akad még kint egy kis harapnivaló.

Kisietett a konyhába s néhány perc múlva egy kis sültet, bort tett az asszony elé, a ki mohón neki látott az evésnek. Aztán ivott. Látszott rajta, mint száll az életet jelentő piros-ság az arczába, a megelégedés boldogító érzete a szívébe. Ugy érezte, hogy a mai estével vége lesz az öt évig tartott különzésnek, a vég-nélkül való gyötrelmeknek. Vagy nem ezt jelentette az a nagy előzékenysége, a melylyel más-kor az a nagy mogorva behozta a vacsorát, hogy vele az éhségét lecsillapítsa?

Boldogan dőlt hátra a régi karosszékében. De a régi volt ott minden: a butor, a sok apró-cseprő csecsebecse, a mit nászutjukban a regényes Velenczében vásároltak, a színes lámpa-ernyő, melynek sejtelmes, halvány-kék árnyékában férje oly sokszor sugott szerelmes szavakat a fülébe. Minden a régi volt, jól látta, csak a férje volt — más.

Nyugodtan, szinte érzéketlenül nézte az asszonyt, a mint éhségét csillapította. És ezalatt a részvétnek, a szemrehányásnak egy szava sem hagyta el ajkát. Csak akkor, mikor megelégedetten, jóllakva hátradőlt székében a felesége, a ki e perczen szinte feledni látszott, hogy milyen elérhetetlen ür tátong közöttük, szólalt meg.

Kemény, szinte veséig hatott a hangja: — Most tehát tudom már, mi hozott vissza házamba: nem a szerelem, nem is az anyai szeretet, sem a töredelmes megbánás, hanem a nélkülözés, az éhség. Jól van. Ne legyen okod soha sem mondani, hogy a férjed könyörtelen, hajlit atatlan szívű ember. Ime, fogd ezt a tárczát. Találsz benne annyit, amennyi egy ideig elég lesz. Ha elfogy, tudósíts róla, szívesen szolgálok némi összeggel.

Az asszony szinte megkövülve a rémület-től, szólni akart, de hang nem jött ki vonagló ajkán. Csak azokkal a ragyogó szemével nézett könyörgően a férjére. De ez észre sem látszott venni az epedő tekintetet, mely feléje sugárzott.

Hidegen, szótlánul nyitotta ki az ajtót s kezébe véve a lámpát, kivilágított a hideg, néma folyosóra:

— Azt hiszem, még nem felejtetted el az utat! tette hozzá látszólag közönyösen, de melle e közben kinosan zihált és el-elakadt reszkető szava.

Csak akkor, mikor a földig lesujlott, tántorgó asszony könnyed lépteinek halk nesze elcsöndesedett a kopogó kőkoczkákon, borult a kerevetre és a dagadó vánkások közé temetve halvány arcját, könnytelen zokogásra fakadt. A nagy, erős ember sirt, zokogott, először életében, siratva a szertefoszlott, édes reményeket.

Hanem, amikor aztán kisé' látta:

Mikor leborult az éjszaka árnya:

A leány párnája könnyekbe' azott!

A legény meg — hajnalig danolászott.

A postakocsin.

Irta: *Alphonse Daudet.*

(Francziából.)

Nemrégben egy ócska szelmalmot vásároltam a Rhóne völgyében, a Provence daltelt mezőinek tők-szomszédságában. A Provencében persze rég nem örültek már semmit s azért vettem meg, hogy ott töltsék néhány hetet a világtól elvonultan, teljes nyugalomban. Felültem hát a beaucaire-i postakocsira, és a vénséges bárkán nagy csendesen döcögöttünk czélunk felé, levegőzve, napsugárban fürödve. A kocsison kívül öten üldögéltünk az imperiálon.

Először is ott volt egy Camargue-beli csósz, egy alacsony, torzonborz vörös szakállu zömök emberke, mindkét fülében egy-egy ezüst gyűrű, szeméi vérrrel aláfutva; azután ott volt két beaucaire-i ember, egy pék, meg a dagasztó legénye, mindketten nagyon piros képtű, nagyon szűkmellű emberek, de profiljuk valósággal elragadó, akárcsak valami régi római szoborművész vágta volna ki márványból. Végre elül, a kocsis mellett is ült egy ember . . . de nem! hanem jobban mondva egy sipka ült ott, egy rengeteg nagy nyulat és sipka, aki szomorúan nézte az országot és nem igen beszélt.

Mind a négyen ismerték egymást, és erős hangon, fesztelenül tárgyalták a dolgaikat. A camargue-i ember elmondta, hogy Nimes-ből jön, a vizsgálóbírótól; azért idézték be, mert vasvillával megszurkált egy pástorembert, hát most haza felé iparkodik. Bizony Camargue-ban könnyen felfortyan-nak az emberek . . . Hát még Beaucaire-ben! Ez a két beaucaire-i utitársunk is majd megölte egymást, a Szűz Máriáért. A pék, amint látszik, egy olyan plébániából volt, ahol már régóta, nagy odaadással tisztelik a madonnát — mint a Provence-ban mondják: a jó anyát — aki karjai közt tartja a kis Jézust; a dagasztólegény ellenben egy vadonatuji templomban mint énekes ajtatokodott, mely templom a Szeplőtlen Fogantatásnak volt ajánlva, és ez a szép kép mosolygós arczával ábrázolta a madonnát amint karjait lecsüggesztve, két kezéből fényes sugarakat áraszt szerte. Innen eredt az összekülön-bőzés. Nagyszerű volt, hogy a két jó katolikus hogy veszett össze, kiki a társa madonnáján:

— No, legalább csinos az a te szeplő leend?

— Bizony szemrevalóbb, mint a te jó anyád!

— Hej, ki tudja mi mindent művelt odahaza Palestinában!

— Hát még a tied, az a csunya! . . . Kérdezd csak meg szent Józsefet!

Ha egyszerre bicskák csillantak volna meg, az ember valósággal Nápolyba képzelte volna magát, és én igazán azt hiszem, hogy ha a kocsis közbe nem szól, az épületes theologiai vitának csakugyan ez lett volna a vége.

— Ugyan ne okoskodjanak a madonnákkal, mondá a kocsis a két beaucaire-inek nagy nevetve; asszonyos dolog az, férfiak ne ártsák bele magukat.

Mely kijelentés után néminemüképen kételkedő arczot öltven, egyet eserített az ostarával, úgy hogy mindenek megnyugodtak,

*

A vitának hát csak vége szakadt, de a pék-mesternek fel volt pezsdülve a vére és nem fért meg a bőrében. Odafordult a nyulsipkához, aki szomorúan és némán üldögélt a helyén, s kötekedve kérdé:

— No, köszörüs! . . . hát a te feleséged mit szól hozzá?

E szavak mögött valami nagyon tréfás értelem lappanghatott, mert oly hahota támadt a nyomokban, hogy szinte belerengett az imperiál. Csak a köszörüs nem nevetett; mintha nem is hallotta volna a kérdést. Látván pedig ezt a pékmester, már most hozzám fordult:

— Uram, nem ismeri a feleségét? hej, az ám a mokány menyecske! Beaucaire-ben nincs is neki párja.

Erre még erősebb kaczagás támadt. A köszörüs meg se mocczant, csak úgy a sipkája alól suttogetta:

— Hallgass, pék.

Csak hogy a pékmester nem volt hallgató kedvében, hanem tovább beczelt:

— Az ám te bikficz! Hej, köszörüs szomszéditól bizony meg lehet irigyelni a feleségét! . . . Nem jut hozzá, hogy egy szempillantásig is unja magát vele . . . Mért képzelje csak, uram! a szép menyecske minden félesztendőben elszókteteti magát egyszer, aztán mikor hazavetődik, úgy ki tudja magyarázni, a dolgot, hogy na . . . Bizony furán élnek ők kettecskén . . . Tudja uram, alig egy esztendeje voltak együtt, hát puff neki! a menyecske kapja magát, aztán valami csokoládé-kereskedővel elmegy Spanyolországba.

Férjem uram pedig otthon maradt, s magányosan sirdogált és iddogált . . . Majd megörült szegény feje. Darab idő múlva csak hazajött a szép asszonyka, spanyol ruházat volt rajta és egy csörgős kis dob is hozott magával. Mind azt mondtuk neki:

— Bujj el; megöl az urad.

Az ám, megöli! dehogy ölte . . . Szép nyugodtan összebujtak, az asszonyka pedig megtanította az urát, hogy kell csörgetni a spanyol dobot.

Megint kaczagás támadt. A köszörüs meg se mocczant, csak lesütött fővel megint ezt suttogetta:

— Hallgass, pék.

A pékmester rá se hederítve folytatta a fecsegését:

— Azt hiszi uram, hogy a szép menyecske Spanyolhonból megjövet szépen megragadt otthon . . . Hej, dehogy tette! . . . A csokoládé-kereskedő után egy katonatiszt következett, aztán egy matröz, aztán egy muzsikás, aztán . . . Ördög tudná elmondani! . . . Az pedig a legere etibb benne, hogy komédiának mind egy a vége. Az asszony világra megy, férjem uram siránkozik; az asszony meg kerül, férjem uram megbékel. Akár hányszor szóktetik meg a feleségét, mindig visszaveszi . . . Ezt nevezem aztán békességes türésnek! De azt meg kell adni, hogy a kis köszörüs né ménkülcsinos menyecske ám . . . igazi czukorbaba; eleven, mint a csik, piczike, gömbölyű; bőre fehér, szeme mogyoróbarna és mindig csak nevet velük az emberekre . . . Uram, uram, párisi uram, hazamenet Beaucaire felé vegye ám az utját.

— Oh! hallgass, pék kérlek . . . suttogetta közbe megint a szegény köszörüs, szívet tepő hangon.

E pillanatban megállott a postakocsi. A két beaucaire-i ember leszállt, és felkémre mondom, világot se tartoztatam volna őket . . . teremtettem tréfás pékje. Jó pár száz lépésre még mindig hallottuk a nevetését.

*

A két ember eltávoztával az imperiál egészen üresnek tetszett. A Camargue-beli csósz Atlesban hagytuk; a kocsis leszállva, lovai mellett gyalogolt . . . Ketten maradtunk odalönn: a köszörüs meg én, de egyikünk nem szólott. Nagyon meleg volt a, lovak izzadtak. Nekem le-lezárodtak a szempillám és fejem mind nehezebb lett, de nem tudtam elaludni. Folyton fülemben csengett a sajátóságosan éles, de megisz szelid hangon mondott közbeszólás: „Hallgass, pék“ . . . A szegény köszörüs sem aludt. Hatulról láttam, hogy széles válla megmegrándul és hosszú, vértelen kezei reszketnek a pad karfáján. Sirt a szegény ember.

— No, helyben vagyunk, uram! kiáltott rám egyszerre a kocsis, és ostotrával a zöldetés dombra mulatott, melynek elején mint valami nagy pillangó diszlott a malmom.

Gyorsan leszálltam . . . A köszörüs mellett elhaladva egy pillantást akartam vetni a sipkaja alá, mintha csak kitalálta volna a szándékomat, hirtelen fölemelte fejét és erősen a szemem közé nézve, tompa hangon így szólt:

— Uram, nézzen meg jól, mert ha legközelebb hírét veszi, hogy valami szerencsétlenség történt Beaucaire-ben, legalább megmondhatja majd, hogy ismerte az okozóját.

Fonnyadt, szomorú volt az arcza, apró szeméi fénytelenek. Szemében köny volt, de hangjában gyűlölet rezgett. A gyűlölet a gyöngék dühe . . . Bizony a felesége helyében nem nagyon jól éreznem magamat.

Mivel más volt . . .

Irta: *Zivuska Andor.*

Mivel más volt a csillagokba' írva,

Elváltak szépen, kéz-kezet szorítva.

Vidám, derűs mosolya volt az arcnak

No bis! — Nyoma se volt ott lelki harcainak!

Telefon 222.

Karácsonyi és Újévi ajándék!

Telefon 222.

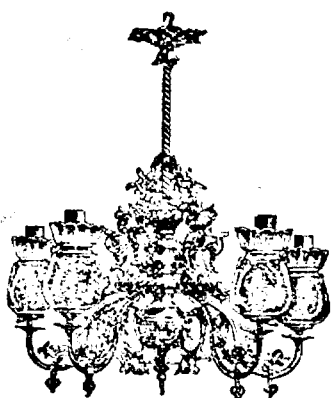
A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy **ARADON, Templom-utcza (Minorita-palota)**, dusan felszerelt raktárt tartok

üzleti-, irodai-, ebédlői-, háló- és fogadóterem gáz- és villany, kombinált (azaz) légszesz- és villany-csillárokból

lámpákból, melyek valóban ritka szép és kitűnő kivitelben, felette olcsó gyári árban szerezhetők nálam be. Mint a „**Magyar gázizzófény részv. társ.**“ (Auer világítás) aradmegyei képviselője az eladott világítási czikkeket **megújításra készen helyezem el** és a felszerelési munkálatokért külön díjat nem számítok fel. Legújabb szerkezetű **légszesz-főzőkészülékeket, légszesz vasalókat, szeszizzó fényegőket** tartok, melyek megkímélik a háziasszonyt a **kellemetlen szén-szagtól és olcsón, gyors és egyenletes munkát** tesznek lehetővé.

E I S E R S Á N D O R

a magyar gázizzófény részvtrsg és különböző csillárgyár képv.
ARAD, Templom-utcza (Minorita-palota.) 2591

KALMÁR JÓZSEF

Salacz-utcza 2. sz. **ARAD.** Salacz-utcza 2. sz.

==== Kerékpár- és varrógép raktár. ====

Villany csengők felszerelése. — Nagy javító műhely.

Ugyanott egy **gramphon automata**, 34 különféle legszébb magyar, német és román kottával, **10 fill.** bedobása után működik. Káveház és vendéglő részére igen alkalmas, **jutányos áron eladó.** 3375

Aradi iparosok karácsonyi kiállítása a polgári liiskolában.

Karácsonyi bazár!

Aradi iparosok kiállítása!

Legkedvesebb karácsonyi és újévi ajándékok!

Tisztán hazai készítmények!

Szabad díjtalan bemenet.

A kiállítás megtekinthető: reg. 8 órától esti 7 óráig.

(Miatán a kiállítási helyiség megbővítettett, kiállítási tárgyak aradi iparosoktól még mindig elfogadtatnak.)

Aradi iparosok karácsonyi kiállítása a polgári liiskolában.

Aradi iparosok karácsonyi kiállítása a polgári liiskolában.

— 7 —

Uj üzlet!

Fillér-Bazár

Szabadság-tér 5-6. sz.

Karácsonyi Kiállítás!!!

Szabad bemenet. 10 óráig nyitva.

Az eladás 5 szakaszból áll.

- I. szakasz, egy darab ára ... .. **16 fill.**
- II. szakasz, egy darab ára ... .. **36 fill.**
- III. szakasz, egy darab ára... .. **80 fill.**
- IV. szakasz, egy darab ára ... .. **1.—Kor.**
- V. Különféle szabott árak.

Spiegl József.

Báli Újdonságok 1901.

Legújabb selyem és gasier kelmék. Francia batist újdonságok (pompadur.)

Fehér divatos ajour battistok nagy választékban.

Báli belépők a legdiszesebb kivitelig.

Legyezők toll és gasier minőségben.

Disz különlegességek, arany kelmék és arany applicatiók.

Rosenblüh H. és Társa

= ARAD, Szabadság-tér és Forray-utcza sarok. =

Ár és minőség még eddig versenyen kívül áll.

Legelőbb bevásárlási tórrás.

Cambridges-
 szemfedelekben.

Újdonságok halotti ruhák és szemfedelekben. Különleges készítmények mindennemű koporsó szemfedelek, vánkosszalagok és halotti ruhák, valamint különféle halotti fölszerelési tárgyak.

Egyetlen teljes egyenruházati intézet temetkezési vállalatok számára.

Koporsó-diszítésekben és halotti ezipőkben, minden kivitelben, gazdag raktár. — Legdusabb választék kalapnemekben, mint: gyapjukalapok, plüskalapok és kalpag forgóval, lófejdiszkekben; mint: kakastollforgó bojtjal, hattyutollforgó, forgó — struez- és kakastollból, bivalyszörkócsag strueztollal, fekete kakastollforgó, bivalyszörkócsag lószörhegygyel. Nagyon alkalmas! Elpusztíthatlan! Szalagok, esipkeszemfedelek, egyenruhák, vállbojtok, kapus diszbotok, ravatalterítők, keresztakarók, bojtok, paszományok és rojtok temetési kocsirudók és kocsitámasz takarók díszítésére, lóakarók, temetési kocsik, imaszámolyok és mennyezetek. **Csak**

208

PASCHKA MIKSÁ-nál

Bécs VI2., Mittelgasse 26. és 28. szám.

Délutáni és esti foglalkozást keres

egy hivatalnok.

Kiskereskedők levelezéseit és könyveléseit elvállalja.

Megkeresések „Szorgalmas” czim alatt a kiadóhivatalba.

Eladó háztelkek.

Séga városrészben, a waggonyár és vasut közelében
Koszoru-, Rózsa- és Sörház-utczákban

kisebb-nagyobb

háztelkek eladók

3387

jutányos áron.

Bővebbet: Pichler János urnál, Eötvös-utca 2-ik szám, 1. emelet.

Zálogcédulák

arany, ezüst

ékszertárgyakat, gyémánt és briliántokat, tört aranyat és ezüstöt

a legmagasabb árban megvesz, becsértésként

elad

DEUTSCH IZIDORI

órák, ékszerész, Templom-u., Minorita-palota.

Karácsonyi ajándékok nagy választékban.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitünő gyógytápszernek bizonyult.

2511 Kapható a „Hungária” kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszert.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően hígítva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palaczkban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyászok.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.
Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Karácsonyra

női- és férficzipők,

valamint

gyermek- és leányka topánkák

a legszivesebben fogadtatnak ajándékkul,
ha azok az

Aradi Czipészek

Termelő Szövetkezetében készültek

Arad, Templom-utca,

Minorita-palota.

VÁROSI ÉS VIDÉKI TELEFON SZÁM 369.

HOLTZER JÓZSEF

uri szabó, Aradon, Vörösmarty-utca 1. szám.

Legnagyobb választék

bel- és külföldi szövetekben

valamint szörme-árúkbán.

Városi és utazó bundák megrendelés szerint.

Magyar diszruhák a legfinomabb kivitelben.

Frack, salon és smoking öltönyök.

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Dívatos szabászat, kitünő munka.

Nagy raktár: kész férfi-, fiu- és gyermek felöltőkben. — Hawelok, ulster gummi köpenyeg, turista-, sport- és vadászruhák, liberriák minden kivitelben. Feltünő olcsó árak! 3374

Az ágrisi jegyzői irodában hosszabb idő óta alkalmazva és ott helyettes anyakönyvet vezetővé kinevezett

Jegyző-segéd

ki a jegyzői hivatal önálló vezetésére képes, nős, 31 és 7 évi gyakorlattal bírson minőségben

1901. évi január hó 10-én

elfoglalható

állást keres

Szives ajánlatok Lengyel Agris, u. p. Ternova, kérem

Minden palaczk ólomzárral ellátva.

T. cz.

Van szerencsém a mélyen tisztelt sör-elárusító, illetve sörfogyasztó közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve **előnyös és gyors kezelés czéljából**, palaczkjaimat

szabadalmazott elzáróval

láttam el.

Tekintve, hogy a külföldön nagy mértékben van elterjedve, s előnyös kezelésénél fogva, általános közkedveltségnek örvend, nem kíméltem semmi költséget, csak hogy m. t. vevőim, előnyét keresve, ezen kedvezményben részesítem.

Azon reményben, hogy ezzel m. t. vevőim körében czégem is megelégedésre talál, vagyok kiváló tisztelettel!

ifj. HAGGENMACHER HENRIK

BUDAFOK-KÖBÁNYAI SERFŐZDE

Aradi sörfőraktára Karolina-utca 7. sz.

Telefon 206. sz. Telefon 206. sz.

Minden palaczk ólomzárral ellátva.

Eladó háztelkek.

Sarkad városrészben

Ilona, Margit, Kálmán, Lajos és Virág-utczákban

kisebb-nagyobb háztelkeket eladunk.

Hövebbet

Pichler János, Wagner József tulajdonosoknál

Eötvös-utca 2. sz.

3387

Erdélyi hosszuszőrü pokrócz, mindennemű ló-pokrócz, ágytakaró pokrócz, erdélyi szür és nadrágposztók, Casmir paplan, selyem paplan, rouge paplan, tiszta lószőr matraccz, marhaszőr matraccz, tengerifü és afrik matraccz, szalmazsákok levarva is.

Gabona-zsákok, szenes-zsákok, vászon pénzeszacskók, borsepró prés-zsákok és vízmentes ponyvák. Mindennemű gazdasági, hajó- és pinczekötelek, tiszta kenderből. Kender hevederek, varró spárgák és czernák, csomagoló vásznak stb. stb. Legjobb gyártmányban, legolcsóbb árak mellett kaphatók az

3389

erdélyi és bácskai iparú raktárban

Reich B. Károly Fia és Társa

Andrássy-tér 6. Verbos-féle ház.

Az igen tisztelt gazdaközönség figyeimébe ajánljuk, hogy öszeköttetések folytán azon helyzetben vagyunk, hogy veszszünk minden mennyiségben a napi árak mellett:

tilott nyerskendert, nyers ló és marhaszört, gyapjut és kemény disznó sertét.

Városi és megyei telefon 65. szám.

Vollák József és Társa

építészeti irodája

ARADON, Radnai-ut 6. sz.

Elfogad az építészet terén bárminemű követelményeknek megfelelő tervek elkészítését.

Uj építések, javítások, átalakításokat, házi berendezéseket és mindennemű e szakba vágó munkálatokat.

A nagyérdemű közönség eddigi szives bizalmát továbbra is kéri

3390

Vollák József és Társa.

Városi és megyei telefon 65. szám.

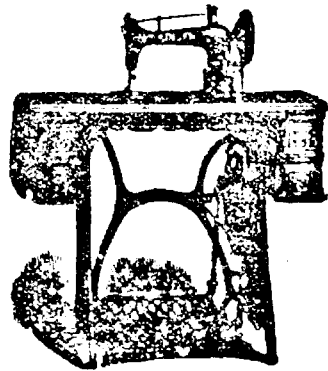
Állandó nagy raktár elsőrendű kerékpárokból, kerékpár, varrógép alkatrészek s felszerelésekben.

SZEKELY ZOLTÁN

KERÉKPÁR- ÉS VARRÓGÉP-RAKTÁRA

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 3. SZ. ARAD.

TELEFON 242.

Szállítok minden e szakmába vágó különleges gépeket és pedig: keztyű, szücs, zsákvarró, kötő, paplan, kalapszegő, ugyszintén plissirozó, gouvrirozó, mosó, facsaró, mángorló stb. gépeket.

KÉPVISELETEK.

Automobilok,

motor-kocsik, motor-háromkerekek, motor-kerékpárok és tűzmentes pénzeszeker-nyekben.

Kerékpárok téli időre gondozás végett átvétetnek.

Szakszerűen berendezett nagy javító műhely.

Szobacsengők berendezését s karbantartását elvállalom. — Költségvetéssel szivesen szolgállok.

Telefon 219. szám.

Ditmár R.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPESTEN

Ajánlja

saját gyáraiban készült érczemű, lámpa, és villamos világítási cikkek.

Legujabb és föltűnést keltők

az öntöttvas villamos

villamos és légszeszcsillárok.

Rendkívül izléses kiállításuk mellett tartósak, czélszerűek és rendkívül olcsók.

Eredeti gyári árak!

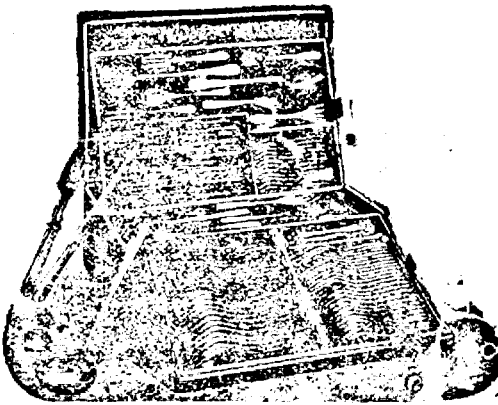
Legjobb védekezés a fagy ellen a Ditmár-féle

„Calorifére“ petroleum kályha.

Megtekinthetőek alantli czég üzletében.

Főraktárunk: **Gebhart J. és fia** czégnél,

ARADON, Andrassy-tér 16. szám.

Telefon 219. szám.

Karácsonyi ajándékok!!!

Valódi ezüst helyettesítésére a legjobbak

a **Christofle ezüst evőeszközök**, alpacára ezüstölve. A legjobb és legezel-szerűbb minden hasonló minőségek között. **Eredeti gyári áron.****Berndorfi alpacca** evőeszközök és egyéb cikkek gyári raktára. **A legkitűnőbb evőeszköz.****Westfali nikkelfőzőedények.** Legujabban valódi vör-széz külső és tiszta nikkelfőző (nem nikkelfőző) belső rész-szel. A legczélszerűbb és legszebb főzőedény.

Legfinomabb üveg diszmű tárgyak.

Nagy választék legfinomabb porcellán tárgyakban. Legujabb iz-lésű vázák, alakok, jardiniérek, kávé, tea és mocca készletek

Tea és virágasztalkák, vasból, fából, majolika betéttel, bambusz-nádból.

Legujabb divatu alpacca ezüst diszművek, tükrök toalette asz-tatra, czukortartók, gyümölcs állványok és számtalan egyéb disz és használati tárgyak.

Tükrök árak és egyéb számtalan újabb divatu cikkek-ből nagy raktár.

Gebhart J. és fia Aradon

Andrassy-tér 16.

Kérjük kirakatainkat megtekinteni!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni!

Hirdetmény.

A néhai Hertschka Mór ösztön-dij alapítványnak a polgári iskola-ra vonatkozó egy helye betöltendő lévén, az Aradvárosi polgári iskola azon növendékeit, a kik ezen ösztön-díjat elnyerni óhajtják s tanul-mányaik feléből kitűnő, másik fe-léből pedig jeles osztályzattal bir-nak, felhívom, hogy pályázati kér-vényüket hozzám közvetlenül, vagy igazgatójuk útján 1901. évi január hó 10-ig benyujtsák.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

15511—1900.

Hirdetmény.

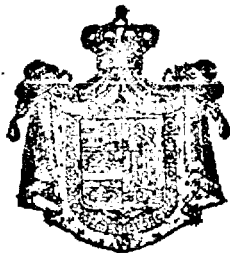
A nméltóságú m. kir. kereske-delemügyi miniszterium 1884. évi 39523. sz. a. kelt intézménye alap-ján az 1900. évbén fizetett III. oszt. kereseti adó összegnek azon minimuma, amely Arad sz. kir. város területén lakó iparosokat és kereskedőket iparhatósági megbi-zottakká leendő megválasztására képesíti, 30 koronában lévén meg-állapítva. Az 1885. évi 52211. sz. alatt kibocsátott miniszteri rende-let értelmében és figyelemmel az 1884. évi XVII. t. cz. 169. és 172. §-ában foglaltakra Aradváros terü-letén 20 rendes és 2 pöttag és az aradi járás részére szintén 20 ren-des és 2 pöttag iparos és keres-kező választandó, mint iparhatósági megbizott, kik működésüket 1901. évi január 1-én kezdendik meg.

Az Aradváros iparhatóság mellé az 1884. évi 17-ik t. cz. 169-§-a, az aradi járás szolgabírói hivatala, mint iparhatóság mellé az idézett törvény 172. §-a értelmében 20—20 iparhatósági megbizottnak és 2—2 pöttagnak választására 1900. évi december hó 29. napjának délelőtt 11 óráját a városháza földszinti kis termében tűzöm ki s arra a helybeli iparos és kereskedő urakat minél nagyobb számban leendő megje-tenésre felhívom.

Kelt Aradon 1900. december hó 5. a kapitányi hivatal mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlót,
főkapitány.

Városi és vidéki telefon 71.

FEJÉR

Városi és vidéki telefon 71.

GYULA

tea-, rum-, fűszer-, csemege- és ásványviz-kereskedése.

József főherczeg Ő csász. és királyi fensége udvari szállítója

TEMPLOM-UTCZA 1. SZ. **ARADON**, A „FEHÉR KUTYA“-HOZ.

Van szerencsém alantli hirdetésemre a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni és ez alkalommal fölkérni, hogy előforduló szükségleté-nél becses megbizásaival szerencsétlenül méltóztassék, biztosíthatom, hogy mint ez ideig, úgy ezután is mindenkor pontos és gyors kiszolgáltatásról, kitűnő, jó minőségű árukról és olcsó árakról gondoskodom.

Ajánlataim a következők:

VALÓDI LONDONI ANANASZ, JAMAIKAI, ÉS DEMARARA BEMOK.

Eredeti orosz és kínai teák. Különösen figyelemre méltók az Imperial-egy. Karisbadi, Viktoria és császár keverék theáim.

MINDENKOR FRISS MINŐSÉGŰ KÁBÓS, OROSZY, SCHMIDT ÉS ANGOL THEA-SÜTEMÉNYEK ÉS DESSERT-SZELETKÉK. * KÜLÖNFÉLE SZÉP DISZES, DE EHEŐ KARÁCSONYI CZUKORKÁK AGGATNI. * LEGFINOMABB SZALON, FONDÁN ÉS CSOKOLÁDÉ CZUKORKÁK. — MINDENMÉŰ FRISS DÉLI GYÜMÖLCSŰK CZUKORBA MÁRTVA.

Suchárd, Flumel, Küfferle és Lejet-féle csokoládék.

Eredeti Boszni befőtt gyümölcsök nagy választékban. Borsó-, gomba-, zöldbab-, ug rka- és olajbogyó-conservék.

Kirándulásokhoz:

Nyelv, sódar, bornyuszelet, gulyás és hal-conservék.

Eredeti Francia, Milanói és honi csemege-sajtok.

Gothai, Braunschweigi, Frankfurti, Berlini és Kassai hústelék
és hideg főlvágottaknak.

Magyar és Francia pezsgő-borok a legelső czégektől.

Amsterdami, zárai, francia és magyar készítményű likörök.

Magyarádi, erdélyi, ménesi, tokaji csemege-borok.

Magyar és Francia Cognacok.

Mindennemű pácozott, füstölt halak, angolna, pisztráng, lazac, Orsoval és elbal Caviar.

FRISS TÖLTÉSŰ ÁSVÁNY-, GYÓGY- ÉS SAVANYUVIZEK.

A legjobb fűszerárúk és csemegefélék. Szobabeeresztési szerek, lakkok és festékek.

Mondó-szappanok és pipere-cikkek.

Kézpénzfizetésnél 2 százalék jutalék.

Városi és vidéki telefon-szám 71.

Fiók-üzletem: **JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 12. SZÁM.**

Csomagolásért vidékre nem számítok fel semmit.

Budapest k. p. u. — Arad — Tövis. Vissza

102		645		611		607*		609		503		605		625	
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
6:42	6:04	6:12	6:06*	6:56	6:04	6:10	6:08	6:10	6:10	6:50	7:20	6:20	6:10	6:20	6:10
7:01	8:20	8:28	8:26	2:07	10:00	10:11	10:11	10:11	10:11	10:11	10:11	10:11	10:11	10:11	10:11
7:02	8:27	8:31	8:29	2:08	10:12	10:23	10:23	10:23	10:23	10:23	10:23	10:23	10:23	10:23	10:23
8:28	10:33	8:32	10:34	8:32	12:37	12:48	12:48	12:48	12:48	12:48	12:48	12:48	12:48	12:48	12:48
8:46	10:56	8:49	10:58	8:49	12:50	13:01	13:01	13:01	13:01	13:01	13:01	13:01	13:01	13:01	13:01
2:55	8:53	11:07	11:05	4:22	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33	4:33
3:15	9:05	11:25	11:23	4:34	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51	4:51
3:33	9:15	11:40	11:38	4:35	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52
3:57	9:16	11:42	11:40	4:35	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52	4:52
4:15	9:39	12:17	12:15	5:04	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43	5:43
4:42	9:40	12:25	12:23	5:05	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45	5:45
5:15	9:59	12:52	12:50	5:24	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12	6:12
5:35	10:04	12:59	12:57	5:29	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13	6:13
6:09	10:24	1:26	1:24	5:50	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45	6:45
6:22	1:36	1:40	1:38	6:35	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
6:25	1:40	1:44	1:42	6:35	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
6:45	10:44	1:55	1:53	6:08	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
7:09	10:49	2:23	2:21	6:13	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
7:24	2:36	2:40	2:38	6:13	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
7:43	11:06	2:49	2:47	6:30	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
7:47	11:07	2:54	2:52	6:31	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
8:13	3:12	3:16	3:14	6:31	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11	7:11
8:36	11:30	3:28	3:26	6:53	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21	8:21
8:51	11:39	3:40	3:38	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
9:10	11:51	3:55	3:53	7:11	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
12:11	2:04	4:30	4:28	6:05	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
2:18	4:42	6:35	6:33	6:35	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
2:52	5:03	7:13	7:11	6:46	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
3:11	5:14	8:13	8:11	7:06	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
12:49	3:28	5:28	5:26	7:16	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
12:50	3:33	5:35	5:33	7:29	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
4:05	5:57	7:55	7:53	7:34	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
4:23	6:13	8:11	8:09	7:55	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
4:53	6:39	8:33	8:31	8:11	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
1:46	5:11	6:39	6:37	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
2:05	7:27	9:19	9:17	8:51	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
2:27	8:02	9:52	9:50	9:19	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
2:28	8:03	9:53	9:51	9:19	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
2:54	8:28	10:14	10:12	9:59	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
3:06	8:39	10:56	10:54	10:42	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
8:13	9:21	11:11	11:09	10:56	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
8:32	9:42	11:35	11:33	11:11	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
4:00	10:35	12:16	12:14	6:20	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
4:15	10:40	12:21	12:19	7:19	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
4:26	10:51	12:34	12:32	7:21	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
7:00	11:31	12:39	12:37	7:38	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
7:38	11:30	1:05	1:03	7:43	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33
				8:21	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33	8:33

Oda. Arad—Temesvár—Józsefváros. Vissza

130		9002		9004		9012		9011		9001		9003	
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
10:00	6:50	8:10	8:08	10:00	6:50	8:10	8:08	10:00	6:50	8:10	8:08	10:00	6:50
6:20	11:56	5:00	4:58	6:20	11:56	5:00	4:58	6:20	11:56	5:00	4:58	6:20	11:56
6:31	12:07	5:21	5:19	6:31	12:07	5:21	5:19	6:31	12:07	5:21	5:19	6:31	12:07
6:49	12:25	5:47	5:45	6:49	12:25	5:47	5:45	6:49	12:25	5:47	5:45	6:49	12:25
7:08	12:42	6:14	6:12	7:08	12:42	6:14	6:12	7:08	12:42	6:14	6:12	7:08	12:42
7:20	12:54	6:31	6:29	7:20	12:54	6:31	6:29	7:20	12:54	6:31	6:29	7:20	12:54
7:31	1:05	6:52	6:50	7:31	1:05	6:52	6:50	7:31	1:05	6:52	6:50	7:31	1:05
7:43	1:17	7:12	7:10	7:43	1:17	7:12	7:10	7:43	1:17	7:12	7:10	7:43	1:17
8:01	1:35	7:35	7:33	8:01	1:35	7:35	7:33	8:01	1:35	7:35	7:33	8:01	1:35
	5:50	11:44	11:42		5:50	11:44	11:42		5:50	11:44	11:42		5:50
	8:26	12:56	12:54		8:26	12:56	12:54		8:26	12:56	12:54		8:26

* Budapest k. p. u. Szolnok között a 606 és 607. személyvonatoknál naponta a szomszédos forgalmu menetjegyek, továbbá Mária-Radna és Arad között a 607. sz. személyvonatonál bezárólag október 16-ig ünnep- és vasárnap, valamint a mária-radnai busznapokon a szomszédos forgalmu menetjegyek és a nettórtéji jegyek használata ki van zárva.

Megjegyzések. Az állomásoknak neve mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók alulról felfelé olvassandók. — Az éjjeli idő esti 6⁰⁰ órától reggeli 5⁰⁰ perczig, a perczeket jelző számjegyeknek aláhuzásával van kitüntetve. — A gyorsvonatok az órászámoknak vastagabb nyomtatása által vannak megjelölve.

Oda. Arad—Szeged Vissza

11		2		4		12		102		104		112		101		103		111	
Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.
11:00	12:30	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18	6:20	6:18
8:10	10:00	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18	7:20	7:18
3:38	5:00	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33	1:35	1:33
4:25	6:45	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38	7:40	7:38
4:54	7:10	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51	8:53	8:51
5:13	7:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27	8:29	8:27
5:45	7:54	8:16	8:14	8:16															

NEUMANN

**férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe
ARAD,**

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

2789

Egy üzlethelyiség

a polgári és két elemi fiiskola
tözsomszédságában, hol már 28 év
óta könyv és papír üzlet van, (In-
gusz I. és fia) hason vagy más
3386 célra

1901. év május hó 1-től

kiadó.

Bővebbet Templom-utca 8.

Tanuló fiuk felvétetnek

Hubert József
szappan és gyertya
gyárban Aradon.

3392

!!! UJDONSÁGOK !!!

GELLER I.

arany-, ezüst- és ékszerüzlet

ARAD, Andrássy-tér 14. szám.

(Herman-palota.)

Nagy raktár arany- és ezüst
zsebkönyvekben.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

STERNA

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők

árúháza

ARAD, Andrássy-tér.

Az idény előhaladta folytán

 Női confectio raktárom rend-
kívüli nagy készletét minden elfogad-
ható áron adom el.

2386